

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ОБ'ЄКТ: документ державного планування

**Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування
«Програма соціально-економічного та культурного розвитку
Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік»**

Розробник

ТОВ «ЕКОЛОГІЯ СУСПІЛЬСТВА»

Директор Нікощенко В.І.

ЗМІСТ

1	ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.	4-6
2	ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).	6-72
3	ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).	72-76
4	ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).	76-81
5	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.	81-84
6	ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО, СЕРЕДНЬО ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.	84-88

7	ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.	88-92
8	ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ).	92-97
9	ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.	97-103
10	ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).	103-103
11	РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ РОЗРАХОВАНІ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.	103-109
12	ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТОНАЇ ЛІТЕРАТУРИ.	110-110

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування (ДДП) – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік є документом державного планування та підлягає затвердженню на сесії міської ради.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської МТГ на 2025 роки (ПСКРВМТГ) містить 4 розділи та 1 додаток.

Запропонований проєкт (ПСКРВМТГ) на 2025 рік спрямований на виконання 28 діючих міських цільових програм та передбачає реалізацію 20 інвестиційних проєктів щодо забезпечення виконання мети з визначенням конкретних строків виконання, відповідальних за виконання та індикаторів виконання.

Проєктом (ПСКРВМТГ) на 2025 рік передбачається створення механізму реалізації Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, виконання якого дозволить стабілізувати і поліпшити стан довкілля, забезпечити збереження природних екосистем та створити природне середовище екологічно безпечніше для життя і здоров'я населення територіальної громади.

Міські цільові програми та інвестиційні проєкти Програми соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської МТГ на 2025 (далі Програма) мають стати основою для планів дій з покращення соціально-економічного клімату та стану охорони навколишнього природного середовища Верхньодніпровської громади під час дії воєнного стану та післявоєнного відновлення, розроблення яких повинно здійснюватися після схвалення Програми під час формування проєкту місцевого бюджету і передбачати кошти, в межах реальних можливостей бюджету, необхідні для виконання заходів Програми.

Виконання Програми дозволить досягти її мети, а саме – створення передумов для сталого економічного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на основі збереження конкурентоспроможності промислового комплексу, просування продукції на європейських і світових ринках, підтримки малого і середнього бізнесу, місцевих виробників, залучення інвестицій, сприяння впровадженню природоохоронних заходів та сучасних енергозберігаючих технологій в усіх галузях і сферах, забезпечення безпечних та комфортних умов проживання населення, надійного функціонування систем життєзабезпечення, підвищення рівня соціальної захищеності населення,

доступності та якості соціальних послуг, сприяння соціальній адаптації захисників та захисниць України, підтримки ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України, внутрішньо переміщених осіб, створення умов для ефективного функціонування мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури та спорту.

Основні завдання і заходи Програми: активна участь проєктів громади у програмах міжнародної підтримки, які надають кошти на відновлення та розвиток інфраструктури, енергетики, покращення бізнес-клімату та стану навколишнього середовища; сприяння доступу малого та середнього бізнесу громади до фінансових ресурсів та програм підтримки бізнесу через ініціативи, такі як SME Resilience Alliance, EU4Business, тощо;

створення прозорих умов для інвесторів шляхом впровадження чітких регуляторних механізмів, публічної звітності та доступу до інформації, підтримки інвесторів місцевими органами влади через консультації, супровід проєктів і допомогу у вирішенні проблем.

Законодавчою основою для розроблення Програми є стаття 143 Конституції України, закони України "Про місцеві державні адміністрації", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про правовий режим воєнного стану", від 12.05.2015 р. №389-VIII, "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій", постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету" (із змінами), Указ Президента України "Про утворення військових адміністрацій" від 24.02.2022 р. №68/2022 з урахуванням завдань інших документів державного планування, а саме:

Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019);

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII;

Плану реалізації Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженого рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII.

Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки (далі – Прогноз) було схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 №1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки».

Розпорядження Верхньодніпровського міського голови від 08.01.2025 №04-ОД «Про Довгострокову програму соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської об'єднаної територіальної громади на 2018-2022 роки (зі змінами)».

Програма базується на аналізі основних показників соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади за 2024 рік та визначає мету, завдання та заходи економічного та соціального розвитку на 2025 рік, передбачає забезпечення узгоджених спільних дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного/післявоєнного стану задля втілення єдиної державної політики розвитку України на рівні громади.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської МТГ на 2025 це заходи із реалізації державної політики в громаді з метою збереження природних екосистем, підтримки їх цілісності, поліпшення якості життя і здоров'я населення, забезпечення екологічної безпеки, впровадження збалансованої системи природокористування для сталого розвитку суспільства з урахуванням європейських підходів з питань охорони навколишнього природного середовища у військовий час та післявоєнного відновлення.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).

Для підготовки зазначеного Розділу використовувались наступні джерела інформації:

Закон України «Про Основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджені наказом Мінприроди від 10.08.2018 № 296, із змінами;

Національні доповіді про стан навколишнього природного середовища України;

Екологічні паспорти Дніпропетровської області;

Огляди стану забруднення навколишнього природного середовища Дніпропетровської області;

наукові публікації центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського;

наукові праці Українського гідрометеорологічного інституту;

наукові праці Інституту громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України;

дані державних статистичних спостережень.

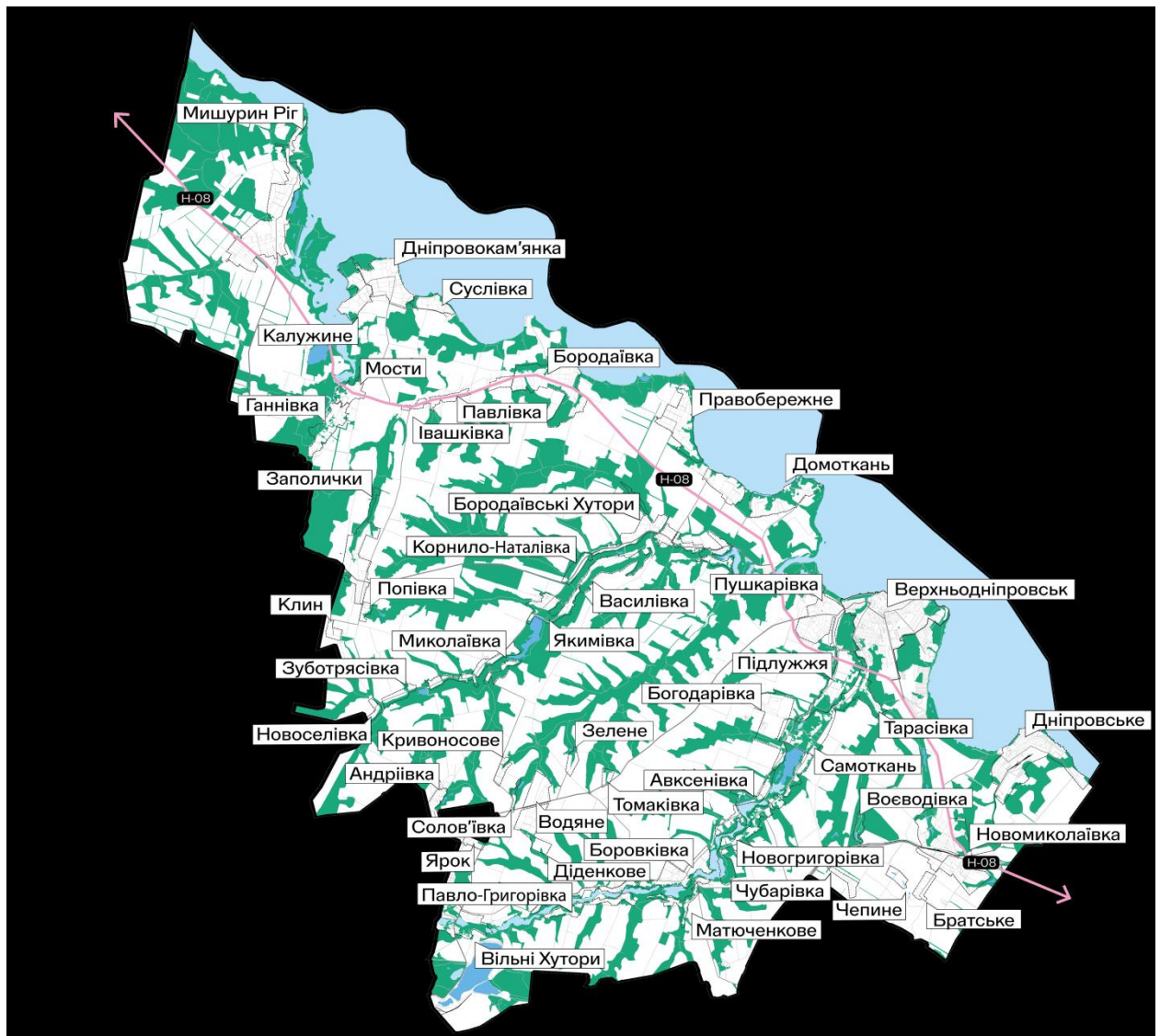
Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області за 2023 рік.

Екологічний паспорт Дніпропетровської області за 2023 рік.

Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні у 2023 рік.

Данні та картографічні матеріали Державної геологічної служби КП «Південукргеологія».

Територія Верхньодніпровської МТГ

2.1. Викиди в атмосферу і забруднення атмосферного повітря 1.1. Атмосферне повітря.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Викиди шкідливих речовин в атмосферу в Дніпропетровській області у 2023 році становили 385,1 тис.т, що на 56,2 тис.т більше, ніж у 2022 році.

У складі викинутих забруднюючих речовин оксиди вуглецю становлять 120,013 тис.т; сполуки сірки – 71,826 тис.т; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 34,161 тис.т; метану – 137,859 тис.т, сполуки азоту – 19,459 тис.т; метали та їх сполуки – 0,23 тис.т, тощо (інформація сформована Головним управлінням статистики у Дніпропетровській області на основі фактично поданих підприємствами звітів та можуть бути уточнені).

Крім того, за звітний період в атмосферу надійшло 16,3 млн.т діоксиду вуглецю – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Динаміка викидів забруднюючих речовин протягом 2016 – 2023 років наведена у таблицях 1.1. та 1.2.

Таблиця 1.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин

Викиди по області	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Загальна кількість викидів в атмосферне повітря, тис. т в т.ч.	965,6	790,0	747,3	708,2	660,7	671,1	328,9*	385,1*
- від стаціонарних джерел забруднення, тис. т	833,0	657,3	614,3	576,9	534,7	537,6**	328,9**	385,1**
- від пересувних джерел забруднення, тис. т	132,6	132,7	133,0	131,3	126,0	133,5**	***	***

* - без урахування викидів від пересувних джерел

** - попередні статистичні дані. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені

*** - статистична інформація відсутня.

Таблиця 1.2. Динаміка викидів в атмосферне повітря

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис.т			Щільність викидів у розрахунку на 1 км ² , кг	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг	Обсяг викидів на одиницю ВРП, т/млн.грн
	Всього	у тому числі				
		стаціонарними джерелами	Пересувними джерелами ²			
2012	1173,077	961,947	211,1	36750,53	354,64	*
2013	1143,848	940,5	203,3	35834,84	347,42	*
2014	1037,075	855,775	181,3	32489,82	316,51	*
2015	876,6	723,9	152,6	27462,41	269,32	*
2016	965,6	833,0	132,6	30250,63	298,91	*
2017	790,0	657,3	132,7	24749,37	244,50	*
2018	747,3	614,3	133,0	23411,65	233,06	*

2019	708,2	576,9	131,3	22186,72	222,94	*
2020	660,7	534,7	126,0	20698,62	210,28	*
2021 ¹	671,1	537,6	133,5	21024,44	216,73	*
2022 ¹	328,9**	328,9	*	10305,0**	*	*
2023 ¹	385,1**	385,1	*		*	*

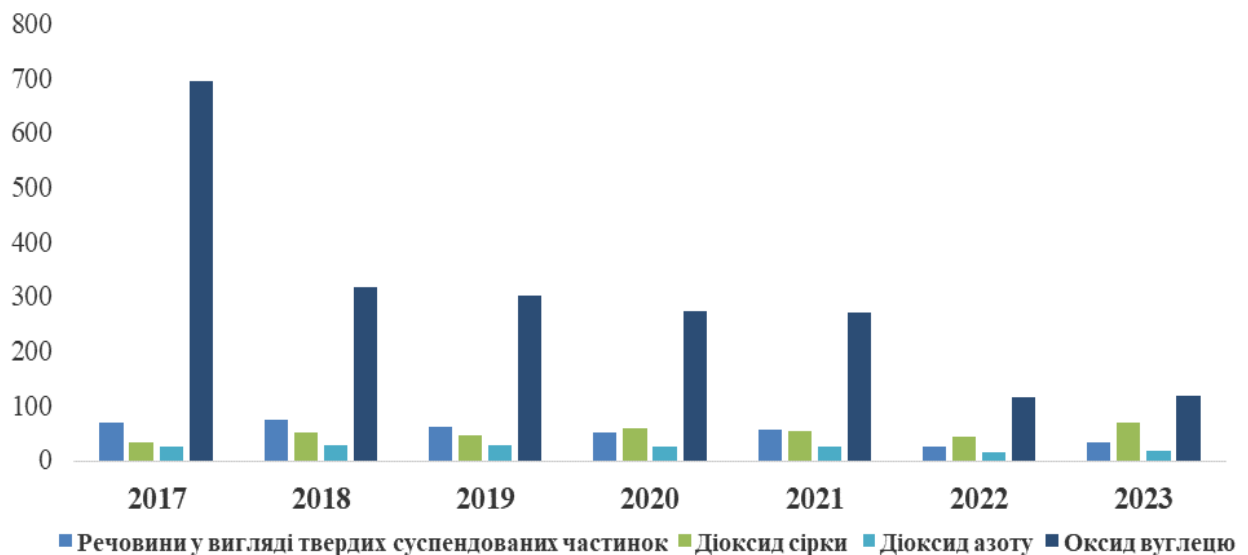
* - статистична інформація відсутня.

** - без урахування викидів від пересувних джерел.

1 – попередні статистичні дані. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені

2 – з 2007 р. відображаються дані по автомобільному, залізничному, авіаційному, водному транспорту та виробничій техніці;
з 2016 р. – по автомобільному транспорту, розраховані на основі щорічних даних про кінцеве використання палива автомобільним транспортом, наведених у енергетичному балансі України (продуктовому).

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Дніпропетровській області.

Основні забруднювачі атмосферного повітря (за видами економічної діяльності)

За даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області, у 2023 році підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів викинули в атмосферу 143,249 тис.т (37,2 %) шкідливих речовин від загального обсягу викидів по області. Частина викидів від підприємств постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у загальному обсязі викидів становить 19,2 %, від переробної промисловості – 41,4 %, від транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 0,6%, підприємств, які спеціалізуються на водопостачанні, каналізації, поводженні з відходами – 0,8 %.

Основними забруднювачами довкілля у 2023 році залишаються підприємства металургійної, добувної промисловості та виробники електроенергії. Найбільш екологічно небезпечними видами економічної діяльності є видобування металевих руд, виробництво електроенергії, чавуну, сталі та феросплавів.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у 2023 році*

<i>№ з/п</i>	<i>Види економічної діяльності</i>	<i>Обсяги викидів за регіоном, тис. т</i>	<i>Відсотків до загального підсумку</i>
1	Усього, за видами економічної діяльності	385,134	100
1.1	Переробна промисловість	159,585	41,4
1.2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	143,249	37,2
1.3	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	74,109	19,2
1.4	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2,342	0,6
1.5	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	3,327	0,8
1.6	Сільське, лісове та рибне господарство	2,147	0,5

Транскордонне забруднення атмосферного повітря Керівним органом Спільної програми спостережень та оцінки розповсюдження забруднювачів повітря на великі відстані у Європі (Програма ЕМЕП) до Конвенцій 1979 року розроблені і направлені Сторонам Конвенції Керівні принципи оцінки та представлення даних про викиди забруднюючих речовин в регіоні ЕМЕП. Звітування по цьому питанню знаходилося в компетенції Міністерства екології та природних ресурсів України (на сьогодні Міндовкілля України).

2.1.2 Якість атмосферного повітря в населених пунктах.

Систематичний нагляд за рівнем забруднення атмосферного повітря проводиться на стаціонарних постах Дніпропетровським регіональним центром з гідрометеорології у таких містах, як: Дніпро, Кривий Ріг та Кам'янське.

Протягом 2023 року концентрації забруднюючих речовин становили:

м. Кривий Ріг: пилу – від 0,6 до 1,8 ГДК, діоксиду азоту – від 0,5 до 1,2 ГДК, фенолу – від 0,5 до 1,0 ГДК, аміаку – від 0,1 до 0,8 ГДК, формальдегіду – від 0,4 до 1,3 ГДК, діоксиду сірки – 0,1 ГДК, оксиду вуглецю – від 0,6 до 1,0 ГДК; оксиду азоту – від 0,5 до 1,3 ГДК;

м. Кам'янське: пилу – від 0,6 до 1,0 ГДК, діоксиду азоту – від 0,7 до 4,1 ГДК, фенолу – від 1,0 до 1,7 ГДК, формальдегіду – від 0,3 до 1,1 ГДК, аміаку –

від 0,3 до 1,1 ГДК; оксиду азоту – від 0,3 до 1,1 ГДК, діоксиду сірки – від 0,003 до 0,2 ГДК, оксид вуглецю – 1,0 ГДК;

м. Дніпро: пилу – від 1,2 до 1,6 ГДК, аміаку – від 0,3 до 0,6 ГДК, діоксиду азоту – від 0,6 до 1,2 ГДК, формальдегіду – від 0,5 до 1,2 ГДК, оксиду азоту – від 0,5 до 1,2 ГДК, фенолу – від 0,5 до 2,2 ГДК, оксиду вуглецю – від 0,1 до 1,2 ГДК.

Результати спостережень свідчать, що в 2023 році рівень забруднення атмосфери промислових міст залишався ще досить високим.

Екологічна ситуація загострюється тим, що викиди в атмосферу здійснюються нерівномірно, а переважно в промислових зонах, де велика концентрація підприємств металургійної, гірничодобувної, машинобудівної, хімічної та іншої промисловості.

Оскільки на території громади відсутні металургійні та гірничо-видобувні підприємства, атмосферне повітря на території громади краще за середнє по області.

На території громади у відповідності до ст.6 «Порядку здійснення державно моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря (затверджені постановою КМУ від 14 серпня 2019 року № 827) з врахування галузі акредитації лабораторії ВПС «Верхньодніпрвський міжгромадський відділ ДУ «Дніпропетровський ОЦКПХ МОЗ» встановлено та ведеться контроль за рівнем забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 14 постах спостереження.

№ з/п	Адреса пункту спостереження	Назва забруднюючої речовини	2018			2019			2020			2021			2022			2023			2024		
			Всього вимірів	нестандартні	%	Всього вимірів	нестандартні	%	Всього вимірів	нестандартні	%	Всього вимірів	нестандартні	%	Всього вимірів	нестандартні	%	Всього вимірів	нестандартні	%	Всього вимірів	нестандартні	%
1	м. Верхньодніпровськ, вул. Яцковського, 56	Пил	12	6	50	15	6	40	12	-	-	12	4	33,3	15	-	-	12	7	58,3	12	3	25
		Азоту діоксид	12	6	50	15	5	33	12	-	-	12	3	25	15	3	20	12	3	25	12	5	41,7
		Ангідрид сірчистий	12	3	25	15	2	13,3	12	-	-	12	-	-	15	-	-	12	-	-	12	-	-
		свинець	12	-	-	15	-	-	12	-	-	12	-	-	15	-	-	12	-	-	12	-	-
2	м. Верхньодніпровськ, перехрестя вул. Ливарна та вул. Гончарна	Пил	-	-	-	9	5	55,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	9	5	55,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	м. Верхньодніпровськ, вул. Європейська, 16	Пил	-	-	-	15	5	33,3	6	3	50	3	-	-	9	3	33,3	6	2	33,3	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	15	6	40	6	3	50	3	-	-	9	-	-	6	1	16,7	3	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	15	-	-	6	3	50	3	-	-	9	-	-	6	-	-	3	-	-
		свинець	-	-	-	9	1	11,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	м. Верхньодніпровськ, проспект Шевченка, 3	Пил	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-	6	-	-	69	9	13,04
		Азоту діоксид	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-	6	2	33,3	-	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	3	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-	6	-	-	-	-	-
5	м. Верхньодніпровськ, вул. Яблунева, 36	Пил	-	-	-	3	2	66,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	3	3	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	м. Верхньодніпровськ, вул. Паркова, 1	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-
7	м. Верхньодніпровськ, вул. Архітектора	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-

	Антонова,14	Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
8	селище Новомиколаївка, вул.Шкільна,2а	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
9	селище Дніпровське, вул. Спортивна,1	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
10	селище Дніпровське, перехрестя вул. Козацька та вул.Журавлина	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
11	селище Дніпровське, вул. Козацька,29	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-

		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
12	селище Дніпровське, вул. Козацька,21	Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
13	селище Дніпровське, перехрестя вул. Вознесенська та вул.Свободи	Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
14	селище Дніпровське, вул. Цетральна,19	Ангідрид сірчистий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
		Аміак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Сірководень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю оксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Вуглецю діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Пил	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
		Азоту діоксид	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-

Також необхідно зазначити що на виконання Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2023 - 2027 роки Дніпропетровської зони, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради №310-17/VIII від 28.07.2023 р., громадою укладено Угоду про співпрацю у сфері моніторингу довкілля з КП «ЦЕНТР ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ» ДОР», метою якої є отримання даних та інформування громадськості про стан довкілля на місцевому рівні в рамках проєкту Чеської Агенції Розвитку «Посилення екологічного моніторингу Дніпропетровської області під час воєнного конфлікту» у 2025-му році.

Згідно даних Головного управління статистики, (за формою №2-ТП (повітря) річна «Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів» затвердженої Наказом Держстату 04.04.2024 №84), основними забруднювачами атмосферного повітря на території громади є:

**Підприємства, які мали викиди забруднюючих речовин
в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів
у межах Верхньодніпровської міської територіальної громади
у 2023 році¹**

(т)

Код ЄДРПОУ	Назва підприємства	Обсяги викидів – усього	Крім того, обсяги викидів діоксида вуглецю
30536538	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СОЮЗ ДАГ"	45,347	73,405
32570408	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ШЛЯХ"	4,657	–
383372	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ КРОХМАЛЕПАТОКОВИЙ КОМБІНАТ"	132,023	62414,025
5461390	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКИЙ АВТОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД"	3,309	202,668
5749336	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД"	2,568	124,780
42795490	ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ВО КРИВОРІЗЬКОГО ПРОМИСЛОВОГО МАЙДАНЧИКА ЗАПОРІЗЬКОГО	3,192	60,846

	ВИРОБНИЧОГО УПРАВЛІННЯ МАГІСТРАЛЬНИХ ГАЗОПРОВІДІВ ТОВ "ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ"		
35269447	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЮНІГРЕЙН-БАЗИС"	1,170	35,003
32128359	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛАЙКОРЕД УКРАЇНА"	0,079	0,083

¹ Дані можуть бути уточнені.

2.1.3 Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря.

За інформацією ДРЦГМ щодо радіоактивного забруднення атмосферного повітря Дніпропетровської області, радіаційна обстановка на території області в цілому була стабільною і знаходилася у межах природного радіаційного фону. Екстремально-високі рівні радіоактивного забруднення не спостерігалися.

Рівень експозиційної дози гамма-випромінювання у 2023 році становив 10-21 мікрорентгенів на годину, що відповідає рівню природного радіаційного фону області.

Перевищення контрольного рівня – 25 мкР/год – у 2023 році не було.

На території Дніпропетровської області протягом 2023 року випадків перевищень контрольних рівнів сумарної бета-активності в пробах атмосферних випадів виявлено не було.

Щільність випадів техногенних радіонуклідів знаходилася на рівні попередніх років.

Концентрація радіоактивних елементів як природного, так і штучного походження в приземному шарі атмосфери утримується на сталому рівні.

2.2 Водні ресурси.

Дніпропетровська область повністю розташована в межах басейну р. Дніпро. Головною рікою гідрографічної мережі Дніпропетровщини є р. Дніпро. Стік річки зарегульований каскадом Дніпровських водосховищ, і в межах області присутні три з них: південна частина Кам'янського та північна частина Дніпровського, а також є вихід до Каховського водосховища, фактично зруйнованого в наслідок підриву російськими загарбниками Каховської ГЕС. Загальна довжина р. Дніпро в межах області складає 261 км. В межах Кам'янського водосховища - 66 км, в межах Дніпровського водосховища - 94 км, в межах Каховського водосховища - 101 км.

Найбільшими притоками р. Дніпро, що беруть свій початок за межами області, є: Оріль, Самара, Вовча та Інгулець. Найбільш значними притоками р. Дніпро, басейни яких повністю розташовані у межах області (на правобережжі),

є Саксагань, Мокра Сура і Базавлук. Загалом гідрографічна мережа басейну р. Дніпро в межах області представлена: 291 річкою, довжиною більше 10 км, 100 водосховищами, 3292 ставками та 1129 озерами, з яких лише 219 озер площею три і більше гектарів.

У відповідності до ст. 5 Водного кодексу України всі поверхневі водні об'єкти в межах Дніпропетровської області належать до водних об'єктів загальнодержавного значення.

Водні ресурси у Дніпропетровській області в середній по водності рік становлять 52,8 млрд м³, в тому числі:

- місцевий стік (стік, що формується в межах області) - 0,825 млрд м³;
- запаси підземних вод - 0,381 млрд м³;
- транзитний стік - 51,6 млрд м³, який розкладається на санітарний стік (майже 15 млрд м³) та води, що йдуть на постійне поповнення водосховищ і водоспоживання промисловими і сільськогосподарськими підприємствами Дніпропетровської та суміжних областей (37 млрд м³);
- поверхневий стік малих річок становить 1,6 млрд м³, в тому числі місцевий стік - 0,83 млрд м³;
- Зважаючи на те, що водні ресурси на території області розподіляються нерівномірно, покриття їх дефіциту частково вирішується за рахунок перекидання стоку р. Дніпро каналами Дніпро-Донбас, Дніпро-Кривий Ріг, Дніпро-Інгулець, а також водогонами регіонального значення.

Річка Дніпро знаходиться в підпорі греблі Запорізької ГЕС. Відмітка нормального рівня НПР становить 51,40 м. Довжина водосховища від Запорізької до Дніпродзержинської греблі 130 км., Площа водного дзеркала 410 км², об'єм води 3,3 млрд м³. Річний стік р. Дніпро в створі Кам'янського становить 48,8 млрд. м³. Найбільший прохід води р.Дніпро до її регулювання водосховищами в районі н.п. Верхньодніпровськ спостерігався 8 травня 1931 року і склав 24100 м³ / с. Після завершення будівництва каскаду Дніпровських водосховищ найбільший прохід води по н.п. Кам'янське спостерігався 26 квітня 1970 року - 9200 м³ / с.

Дніпровське водосховище руслового типу, добового і тижневого регулювання, його режим цілком підпорядкований потребам гідроенергетики і залежить від витрат води через гідроагрегати Середньодніпровської та Запорізької ГЕС. Гідрологічний режим р. Дніпро нижче греблі Середньодніпровської ГЕС наступний:

- в нічний час при мінімальному енергоспоживанні санітарна витрата води через Дніпродзержинську ГЕС становить 400 м³ / с .;

- в пікові ранкові та вечірні години максимального енергоспоживання при спуску води через 8 гідроагрегатів, витрати можуть досягати 3200 м³ / с, в денний час 1200 -2000м³ / с .;

- максимальний розрахунковий рівень води в нижньому б'єфі греблі при роботі 8 гідроагрегатів ГЕС становить 54,15 м .;

- максимальний розрахунковий рівень води в нижньому б'єфі греблі при пропуску форсованої витрати 17800 м³ / с становить 57,70 м.

Висота хвиль не значна. Хвилі висотою 0,5 м. Можуть виникати не частіше 1 разу на 100 років.

Льодові явища на р. Дніпро спостерігаються у вигляді льодоходу (осіннього і весняного) та льодоставу.

Характеристика льодових явищ приведена в таблиці

№ п/п	Найменування показника	Дата або термін дії льодових явищ		
		середня	Найбільш рання	Найбільш пізня
1.	Початок льодоставу	20.12	22.11.56	4.02.66
2.	Початок весіннього льодоходу	8.03	14.02.70	5.04.56
3.	Тривалість, дні	63	123(55-56 р.)	0 (65-66 р.)
4.	Очистка від льоду	20.03	13.02.66	10.04.56
5.	Максимальна товща льоду, см	18	48 (1963 р.)	0

Середня з максимальних товщина льоду становить 18 см., Найбільша за опублікованими даними спостерігалася в 1963 році - 48 см. У лютому-березні 2003 року найбільша товщина льоду в затоках Дніпра становила 0,8 -1,0 м.

Базавлук — річка в південній частині Дніпропетровської області, в межах Кам'янського, Криворізького та Нікопольського районів. Права притока Дніпра.

Довжина 157 км, площа басейну 4200 км². Долина трапецієподібна, завширшки до 2 км. Річище звивисте, правий берег на всьому протязі крутий, лівий — у нижній течії пологий. Ширина річища 8—10 м, глибина до 1,5 м. Похил річки 1,3 м/км. Річка скресає наприкінці лютого, замерзає в грудні. Протікає здебільшого по рівнинному степу, але є місця з високими скелястими берегами. У посушливі роки іноді пересихає і перемерзає. Вода частково використовується для зрошення. Споруджено Шолоховське водосховище.

Базавлук бере початок на південний схід від села Козодуба. Протікає переважно з півночі на південь (частково на південний захід) і впадає в Дніпро (Каховське водосховище) за 199 км від гирла Дніпра, на схід від села Грушівка.

Саксагань в межах Кам'янського та Криворізького районів Дніпропетровської області. Ліва притока Інгульця (басейн Дніпра). Довжина 144 км, площа басейну 2 025 км². Пересічна ширина річища 29—40 м. Долина річки у верхів'ї V-подібна, нижче і в межах Кривого Рогу — переважно трапецієподібна, пересічна ширина 1,5—2 км (у пониззі до 4,5 км), глибина долини до 40 м. Заплава часто однібічна (завширшки 0,3—0,5 км, у пониззі — до 1 км), відкрита, лугова, суха. Річище нерозгалужене, переважна ширина його (за винятком водосховищ: Макортівського, Саксаганського і Кресівського) 5—15 м, максимальна — 30 м. Похил річки 0,8 м/км. Швидкість течії незначна. Природний режим річки сильно змінений регулюючим впливом дамб, скиданням шахтних і промислових вод, а також відбором води на технічні потреби. Найбільші витрати води Саксагані досягають 240 м³/сек.

На ділянці шахта «Саксагань» — Чорногорка річка переведена в підземний колектор (Саксаганський дериваційний тунель). Сучасне гирло річки розташоване на 1,5 км нижче за течією Інгульця від природного. Сполучена каналом Дніпро — Кривий Ріг з річкою Дніпро.

Саксагань бере початок на північний схід від села Малоолександрівки, що неподалік від міста Верхівцеве. Тече переважно на південний захід (місцями на захід). Впадає до Інгульця у південно-західній частині міста Кривого Рогу.

Інгулець (Малий Інгул) — річка на півдні України, права притока Дніпра довжина 549 км. площа басейну 14870 тис. км². У межах громади довжина річки складає 45 км. Долина у верхній течії трапецієподібна, на окремих ділянках утворює неглибокі каньйони; її ширина до 1 км. У нижній долина терасована, завширшки до 5 км. Річище у верхній течії спрямлене, у нижній дуже звивисте. Ширина річища біля Кривого Рогу 25—30 м, глибина до 1,7 м. Похил річки — до 0,37 м/км у пониззі.

Природне живлення переважно снігове. Замерзає у 2-й половині грудня, скресає у 2-й половині березня.

Судноплавна протягом 109 км. У басейні Інгульця — Криворізький залізорудний басейн. Використовується для водопостачання Кривого Рогу, зрошення. Регулюється Карачунівським та Іскрівським водосховищами.

У верхній частині по каналу Дніпро—Інгулець (Світловодський та Олександрійський райони Кіровоградської області) до річки Інгулець подається дніпровська вода для забезпечення його повноводності, оздоровлення та водопостачання Кривбасу — великого гірничо-рудного центру, для якого необхідно багато води.

У пониззі Інгульця у вегетаційний період вода рухається у протилежному напрямку — уверх по річці, оскільки головна насосна станція Інгулецької зрошувальної системи (розташована за 83 км від гирла) закачує значні обсяги річкової води (дніпровської та інгулецької) на зрошувані масиви. В цей період тут утворюється т.з. «антирічка»

Кам'янка — річка України, на правобережжі Дніпропетровщини. Права притока Базавлука

Довжина 88 км, площа басейну 1750 км². Похил річки 1,3 м/км. Русло у багатьох місцях кам'янисте, на берегах — виходи кристалічних порід, а саме граніту, що й зумовило її назву.

Основними водними об'єктами на території громади є річки Домоткань, Самоткань і Омельник які входять до басейну р. Дніпро. Також є 23 водних об'єктів місцевого значення, з яких 22 ставка і 1 верхове водосховище на річці Самоткань.

Гідротехнічні споруди захисного масиву м. Верхньодніпровська і долини р. Самоткань розташовані на правому березі Кам'янського водосховища, призначені для захисту м. Верхньодніпровська і буровугільних запасів в долині р. Самоткань від підтоплення з боку водосховища.

Площа захисту — 0,77 тис.га. Комплекс захисних гідротехнічних споруд включає: захисну дамбу довжиною 1,84 км, яка має наклонний дренаж і

дренажний канал; верхову регулюючу греблю довжиною 1,2 км; скидний канал – 8,2 км (від верхової регулюючої греблі до Кам'янського водосховища); дамби 4А – 0,304 км та 4Б – 0,178 км, які розташовані в балках “Червона Круча” , насосну станцію, яка розташована на захисній дамбі м. Верхньодніпровська ПК16+00 і складається із гідровузла, водоприймачника, відкритого лотка, та підвідного дренажного каналу. Довжина підвідного каналу з водоприймачником становить біля 250 м. Дренажний канал з'єднується з р. Самоткань в районі гирла, яке перекрито Верхньодніпровською захисною дамбою. Верхньодніпровський захисний масив здійснює захист від підтоплення м.Верхньодніпровська та прилеглих сіл.

Насосна станція, введена в експлуатацію у 1965 році і призначена для перекачки нижнього стоку р.Самоткань, скидів із Верхового регулюючого водосховища, яке акумулює верховий стік р.Самоткань, фільтраційних, дренажних та зливових вод, що надходять з прилеглої території. Також насосною станцією здійснюється перекачування стоків Вільногірського ГМК в середньому обсязі 96 тисяч м³/рік .

2.3 Стан поверхневих вод

Україна належить до найменш забезпечених власними водними ресурсами країн Європи і є одним з регіонів зі значним антропогенним навантаженням на водні джерела та нестачею достатньої кількості прісної води.

Питне водопостачання України майже на 80% забезпечується поверхневими водами. Водночас, більшість басейнів річок згідно з гігієнічною класифікацією водних об'єктів за ступенем забруднення можна віднести до забруднених та дуже забруднених.

Існуюча в Україні законодавча база в сфері контролю якості питної води є достатньо розвинутою. Документ, який визначає вимоги до якості питної води, Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 12 травня 2010 р. №400 (із змінами, внесеними зокрема, наказами МОЗ від 24 грудня 2019 р. №2675 та від 18 лютого 2022 р. №341), зареєстровані в Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 р. за №452/17747,

У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні наказом МОЗ від 22 квітня 2022 р. № 683 було затверджено Державні санітарні норми і правила «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру», зареєстровані у Міністерстві юстиції України 25 травня 2022 р. за №564/37900, які застосовуються в умовах воєнного стану та під час надзвичайних ситуацій іншого характеру на окремій території протягом визначеного періоду часу за рішенням відповідної регіональної або місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. В Україні діють «Гігієнічні нормативи якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-

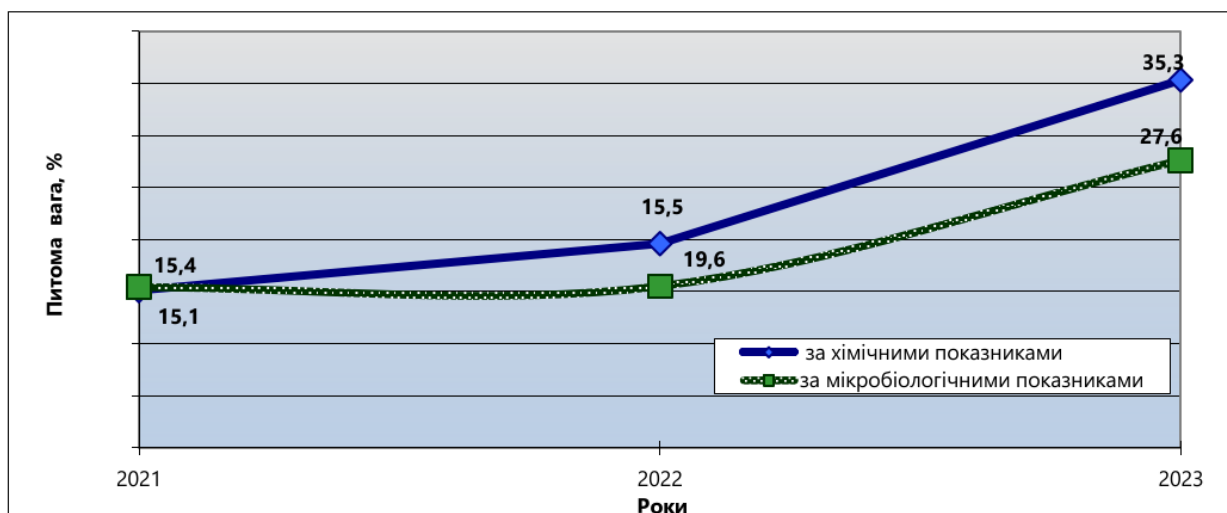
побутових та інших потреб населення», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02 травня 2022 р. № 721, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16 травня 2022 р. за №524/37860, та Методичні рекомендації щодо визначення, оцінки вмісту та заходів з видалення радон-222 у питній воді, затверджені наказом МОЗ від 19 липня 2022 р. №1261.

Згідно інформації викладеній у «Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні у 2023 р», за інформацією МОЗ України, моніторинг якості води поверхневих водойм свідчить про те, що їх екологічний стан за останні 3 роки не покращується.

Так загалом, питома вага досліджених проб води з водойм I-ої категорії, які не відповідали нормам, у 2023 році за хімічними показниками становила 35,3% (627 із відібраних та досліджених 1 775 проб; у 2022 році – 323 із 1 645), за мікробіологічними показниками – 27,6% (453 із 1643; у 2022 році – 216 із 1 396) – відмічається зростання показника невідповідності якості води.

Питома вага досліджених проб води з водойм I категорії, які не відповідали нормам (%)

Показники	2021	2022	2023
Хімічні	15,1	19,6	35,3
Мікробіологічні	15,4	15,5	27,6

Найбільший відсоток відхилень води з поверхневих водойм за хімічними показниками відмічається у Запорізькій, Житомирській, Донецькій, Вінницькій областях, що значно перевищує середній по країні; за мікробіологічними показниками – у Запорізькій, Полтавській, Вінницькій областях.

З водойм II-ої категорії було відібрано та досліджено 7917 проб за хімічними та 8811 проб за мікробіологічними показниками (відповідно у 2022 році – 6138 і 7146), з них не відповідало нормам відповідно 2294 і 2573 проби (у 2022 році – 1453 і 1966). Питома вага досліджених проб води з водойм II категорії, які не відповідали нормам, у 2023 році за хімічними і мікробіологічними показниками – відповідно 29% та 29,2%.

Постановами Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 “Про затвердження порядку здійснення державного моніторингу вод” (зі змінами) та від 30.03.1998 № 391 “Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля” визначено одним з суб’єктів державного моніторингу вод Державне агентство водних ресурсів України (Держводагентство), на яке покладено здійснення державного моніторингу масивів поверхневих вод, включаючи прибережні води.

Відповідно до наказу Держводагентства від 25.01.2023 № 18 “Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод” (Порядок), лабораторія моніторингу вод та ґрунтів РОВР у Дніпропетровській області в 2023 році здійснювала контроль в 16 постійних пунктах спостереження масивів поверхневих вод, забір яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення. Пункти спостереження розташовані на річках:

- р. Дніпро (Кам’янське водосховище) – 2 створи;
- р. Дніпро (Дніпровське водосховище) – 5 створів;
- р. Дніпро (Каховське водосховище) – 4 створи;
- р. Інгулець – 2 створи;
- р. Саксагань (Макортовське водосховище) – 1 створ;
- Канал Дніпро–Кривий Ріг – 2 створи.

Місця розташування та періодичність відбору проб в цих пунктах наведені в таблиці

<i>Місця розташування та періодичність відбору проб у пунктах спостереження №з/п</i>	<i>Місце розташування пунктів спостереження</i>	<i>Періодичність відбору проб</i>
<i>Кам’янське водосховище (суббасейн Середнього Дніпра)</i>		
1	476 км, м. Верхньодніпровськ, питний в/з	щомісячно
2	462 км, смт Аули, питний в/з м. Дніпро та м. Кам’янське	щомісячно
<i>Дніпровське водосховище (суббасейн Нижнього Дніпра)</i>		
3	420 км, м. Дніпро, правий берег, Кайдакський питний в/з	щомісячно
4	420 км, м. Дніпро, лівий	щомісячно

	берег, Ломовський питний в/з	
5	404 км, м. Дніпро, ВП “ПдТЭС” ПАТ “ДТЕК Дніпроенерго”, питний в/з	щомісячно
6	372 км, с. Воронове, питний в/з водоводу ДМП ВКП “Дніпро-Західний Донбас”	щомісячно
7	365 км, с. Військове, питний в/з Солонянського району	щомісячно
<i>Каховське водосховище (суббасейн Нижнього Дніпра)</i>		
8	245 км – м. Марганець, питний в/з	щомісячно
9	236 км – КП “Дніпро”, с. Придніпровське	щомісячно
10	228 км – м. Нікополь, питний в/з	щомісячно
11	201 км – м. Покров, питний в/з	щомісячно
<i>Канал Дніпро–Кривий Ріг (суббасейн Нижнього Дніпра)</i>		
12	196 км – с. Мар’янське, ГВС каналу Дніпро-Кривий Ріг	щомісячно
13	канал Дніпро-Кривий Ріг, Південне в-ще, 43 км, питн. в/з	щомісячно
<i>р. Саксагань (Макортівське водосховище) (суббасейн Нижнього Дніпра)</i>		
14	65 км – КП ПМР “Житлокомплекс” питний в/з м. П’ятихатки	щомісячно
<i>р. Інгулець (суббасейн Нижнього Дніпра)</i>		
15	335 км – Карачунівське водосховище, питний в/з м. Кривий Ріг	щомісячно
16	265 км – с. Андріївка	щомісячно

Протягом 2023 року, відповідно до Порядку, лабораторією РОВР у Дніпропетровській області відібрано 92 проби води та виконано 1852 гідрохімічних вимірювань

Показники виконання Програми Показники виконання	Одиниці виміру	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	Всього 2022 р.
За Програмою гідрохімічного моніторингу	проб вимірювань	15 315	15 315	15 315	47 907	92 1852

у поверхнев их вод						
--------------------------	--	--	--	--	--	--

Порівняльний аналіз стану водних об'єктів басейну р. Дніпро за гіdroхімічними показниками

Річка Дніпро

Щомісячно, протягом року, лабораторією виконувались вимірювання за 21 показниками гіdroхімічного складу поверхневої води.

Результати вимірювань середньорічних концентрації (в мг/дм³) за основними показниками забруднення по Кам'янському та Дніпровському водосховищам за 2023 р. наведені у таблицях

Основні показники забруднення Кам'янського водосховища у 2023 р.

Показники вимірювання		Кам'янське водосховище (суббасейн Середнього Дніпра), пункти моніторингу
Питний водозабір м. Верхньодніпровськ		Питний водозабір смт Аули
2023 р.		
БСК5	2,9	2,9
ХСК	31,6	31,5
Амоній-іони	0,42	0,42
Сухий залишок	266	268
Сульфат-іони	30,96	31,48
Хлорид-іони	21,42	23,19
Залізо загальне	0,17	0,17
Нафтопродукти	0,047	0,053
Марганець	0,08	0,07

Основні показники забруднення Дніпровського водосховища у 2023 р.

Показники вимірювання			Дніпровське водосховище (суббасейн нижнього Дніпра), пункти спостереження		
Кайдакський питний водозабір м. Дніпро	Ломовський питний водозабір м. Дніпро	Питний водозабір ВП "ПдТЕС" АТ "ДТЕК Дніпроенерго"	Питний водозабір водоводу ДМП ВКП "Дніпро- Західний Донбасс",	с. Войськове, питний водозабір Солонянсько-го району	

			<i>с. Воронове</i>	
<i>2023 р.</i>				
БСК5	2,9	3,0	2,9	2,3*
ХСК	31,8	31,8	31,8	30,2*
Амоній-іони	0,44	0,44	0,39	0,33*
Сухий залишок	274	278	309	253*
Сульфат-іони	31,99	34,21	56,90	27,01*
Хлорид-іони	22,53	22,45	27,55	17,73*
Залізо загальне	0,19	0,17	0,19	0,14*
Нафтопродукти	0,046	0,049	0,048	0,023*
Марганець	0,08	0,10	0,10	0,04*

Примітка: * середні показники за період листопад-грудень 2023 р.

Річка Інгулець

В 2023 р. гідрохімічний контроль річки Інгулець проводився відповідно до Програми по трьох створах (в частині діагностичного моніторингу поверхневих вод):

- Карачунівське водосховище, питний водозабір м. Кривий Ріг;
- р. Інгулець, с. Андріївка, гідропост;
- Південне водосховище, питний водозабір.

Відбір проб з Карачунівського водосховища та з р. Інгулець враховуючи військову ситуацію у Дніпропетровській області, з січня по вересень місяць не проводився.

Середньорічні дані (в мг/дм³) за основними показниками забруднення у р. Інгулець за 2023 р. приведені в таблиці

Основні показники забруднення у р. Інгулець за 2023 р.

Найменування показника вимірювання	Карачунівське водосховище (суббасейн нижнього Дніпра), м. Кривий Ріг	с. Андріївка (суббасейн нижнього Дніпра)	Південне водосховище (суббасейн нижнього Дніпра)
<i>2023 р.</i>			
БСК5	2,6*	2,6*	2,5*
ХСК	30,6*	30,9*	29,8*
Амоній-іони	0,31*	0,35*	0,28*
Сухий залишок	1100*	1885*	1339*
Сульфат-іони	426,02*	653,32*	416,51*

Хлорид-іони	107,54*	393,53*	250,53*
Залізо загальне	0,28*	0,14*	0,13*
Нафтопродукти	0,010*	0,012*	0,010*
Марганець	0,03*	0,05*	0,03*

Примітка: * середні показники за період жовтень-грудень 2023 р.

Річка Саксагань

В 2023 році враховуючи військову ситуацію у Дніпропетровській області, з січня по вересень місяць спостереження за якісними показниками не здійснювалися по створу Макортівське водосховище КП ПМР “Житлокомплекс” питний в/з с. Макорти.

Результати вимірювань середньорічних концентрації (в мг/дм³) за основними показниками забруднення за 2023 рік приведені у таблиці

Основні показники забруднення у р. Саксагань за 2023 р.

<i>Показники вимірювання</i>	<i>КП ПМР “Житлокомплекс”, питний в/з с. Макорти (суббасейн нижнього Дніпра)</i>
2023 р.	
Сухий залишок	3866*
Сульфат-іони	1571,67*
Хлорид-іони	524,69*
Амоній-іони	0,23*
Нафтопродукти	0,012*
Залізо загальне	0,09*
БСК ₅	2,8*
ХСК	30,5*
Марганець	0,04*

Примітка: * середні показники за період жовтень-грудень 2023 р.

2.4 Скидання забруднюючих речовин у водні об’єкти

Основними причинами забруднення поверхневих вод є скид забруднених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об’єкти та через систему міської каналізації, а також надходження до водних об’єктів забруднюючих речовин у процесі поверхневого стоку води із забудованих територій та сільгоспугідь.

У територіальному розрізі найбільше забруднених стічних вод скидається у Львівській (118,51 млн. куб. м, що складає 77,87% від загального обсягу скидів у області), Дніпропетровській (106,636 млн куб. м, що складає 20,67 % від загального обсягу скидів у області), Донецькій (33,315 млн куб. м, що складає 11,88 % від загального обсягу скидів у області), Кіровоградській (16,289 млн куб. м, що складає 48,48 % від загального обсягу скидів у області), Полтавській (15,643 млн куб. м, що складає 22,1 % від загального обсягу скидів у області), областях.

Порівняльні характеристики скидів зворотних (стічних) вод за 2022 і 2023 роки

Обсяги скинутих зворотних вод, млн м3	2022 р.	2023 р.
Усього	2 979,474	3 198,805
Забруднені	374,027	375,647
Без очищення	79,887	62,047
Недостатньо очищені	294,14	313,6
Нормативно-очищені	1 054,864	1 089,091
Нормативно-чисті без очистки	1 550,584	1 734,067
Не категоровані води	0	0
Потужність очисних споруд	4 425,619	4 699,569

Скид зворотних (стічних) вод за видами економічної діяльності у 2023 році

Назва виду діяльності	Скинуто зворотних (стічних) вод, млн куб. м					
	Всього	Забруднених			Нормативно чистих без очистки	Нормативно очищених на очисних спорудах
		усього	без очистки	недостатньо очищених		
Всього по Україні	3 198,805	375,647	62,047	313,6	1 734,067	1 089,091
[A] Сільське господарство лісове господарство та рибне господарство	190,615	19,374	19,359	0,016	166,219	5,022
[B] Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	120,551	50,179	6,067	44,112	43,747	26,624
[C] Переробна промисловість	227,574	10,576	4,808	5,768	30,266	186,733
[D] Постачання електроенергії газу пари та кондиційованого повітря	1 460,049	3,029	1,887	1,142	1 441,43	15,595
[E] Водопостачання; каналізація поводження з відходами	1 181,817	287,62	27,687	259,933	46,948	847,249
[F] Будівництво	0,493	0,006	-	0,006	0,266	0,221
[G] Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1,19	0,07	-	0,07	0,862	0,258
[H] Транспорт складське господарство поштова та кур'єрська діяльність	5,194	1,092	0,93	0,161	0,719	3,384
[I] Тимчасове розміщування й організація харчування	0,45	0,044	-	0,044	0,279	0,127
[J] Інформація та телекомунікації	0,006	0,004	-	0,004	-	0,001
[K] Фінансова та страхова	-	-	-	-	-	-

У 2023 р. у масиви поверхневих вод Дніпропетровської області було скинуто у складі зворотних вод – 344,5 тис.т забруднюючих речовин від точкових джерел. В порівнянні з 2022 р. спостерігалось зменшення сумарного обсягу скинутих забруднюючих речовин на 152,5 тис.т.

Скиди *органічних речовин*, а саме, БСК та ХСК підприємствами-водокористувачами Дніпропетровської області, що звітують за формою № 2ТП-водгосп (річна) становили, відповідно, 1819,3 т та 7433,7 т за рік.

Скиди *біогенних речовин* у водні об'єкти басейну річки Дніпро в межах Дніпропетровської області визначені за такими показниками як: азот амонійний, нітрит-іони, нітрат-іони, фосфати та становили році – 6226,5 т/рік.

Скиди *небезпечних речовин* (метали та інші) по Дніпропетровській області за 2023 рік становили :

– *важких металів*, які не входять до групи пріоритетних речовин: алюмінію – 8,6517 т, заліза – 33,4954 т, кобальту – 0,0043 т, марганцю – 0,0204 т, міді – 0,5256, хрому загального – 1,1758 т, хрому 6+ – 0,0101 т, цинку – 2,265 т.

– *несинтетичні показники групи важких металів*: 0,0004 т сполук кадмію, 3,7158 т сполук нікелю та 0,0015 т сполук свинцю.

– *несинтетичних забруднюючих речовин*: нафтопродуктів – 32,5815 т, СПАР – 19,9241 т, карбамідів – 1,9689 т, фенолів – 0,0202 т.

Інформація про скиди у масиви поверхневих вод Дніпропетровської області забруднюючих речовин в складі зворотних вод за 2023 р. в порівнянні з 2021 та 2022 рр., наведена у таблиці

Забруднюючі речовини у складі зворотних вод

№	Скидання забруднюючих речовин за регіоном	2021 рік	2022 рік	2023 рік
обсяг забруднюючих речовин, тис. т		обсяг забруднюючих речовин, тис. т	обсяг забруднюючих речовин, тис. т	
Перелік скинутих забруднюючих речовин				
1	БСК5	1,9925	1,8323	1,8193
2	Нафтопродукти	0,0355007	0,0293403	0,0325815
3	Завислі речовини	2,2771	2,5667	1,9153
4	Сухий залишок	161,3686	205,4639	158,8612
5	Сульфати	40,9387	41,2233	33,0267
6	Хлориди	150,9312	230,5138	135,1521
7	Азот амонійний	0,5392	0,3903	0,37740
8	Феноли	0,0000339	0,0000533	0,0000202
9	Нітрати	5,5071	5,4023	4,8425
10	СПАР	0,0139237	0,015888	0,0199241
11	Залізо	0,0367822	0,0392151	0,0334954
12	Мідь	0,0006021	0,0005056	0,0005256
13	Цинк	0,0014928	0,0017957	0,002265

14	Нікель	0,003877	0,0034693	0,0037158
15	Хром 6+	0,0000017	0,0000024	0,0000101
16	Алюміній	0,0071915	0,0071143	0,0086517
17	Свинець	0,0000382	0,0000007	0,0000015
18	Кадмій	0,0000132	0,0000001	0,0000004
19	Кобальт	0,0000002	0,0000001	0,0000043
20	Карбамід	0,0054648	0,0043312	0,0019689
21	Марганець	0,0000513	0,0000245	0,0000204
22	Нітрити	0,2197	0,2364	0,2987
23	Фтор	0,0053095	0,0040985	0,0047018
24	Ціаніди	0	0	0
25	Роданіди	0	0	0
26	ХСК	8,5025	8,560	7,4337
27	Толуол	0	0	0
28	Фосфати	0,7759055	0,7411315	0,7078837
29	Хром загальний	0,0013020	0,001163	0,0011758
Всього:		373,1640903	497,0371336	344,5438462

Тобто, не зважаючи на зменшення сумарного обсягу скинутих забруднюючих речовин на 152,5 тис. т. В порівнянні з попереднім періодом якість річкової води в районах основних питних водозаборів річки Дніпро суттєво не змінилася.

На рівні громади ВПС «Верхньодніпрвський міжгромадський відділ ДУ «Дніпрпетровський ОЦКПХ МОЗ» проводиться моніторинговий контроль поверхневих вод в місцях водокористування населення (пляжі).

Дані щодо стану забруднення водних об'єктів для водокористування в рекреаційних цілях (Кам'янське водосховище) на території Верхньодніпровської міської територіальної громади

№ з/п	Адреса пункту водокористування	Назва забруднюючої речовини	2018			2019			2020			2021			2022			2023			2024		
			Всього вимірів	нестандар	%	Всього вимірів	нестандар	%	Всього вимірів	нестандар	%	Всього вимірів	нестандар	%	Всього вимірів	нестандар	%	Всього вимірів	нестандар	%	Всього вимірів	нестандар	%
1.	Водний об'єкт для водокористування в рекреаційних цілях (Кам'янське водосховище) Пляж м.Верхньодніпровськ вул.Набережна	Лактозопозитивні кишкові палички (ЛКП)	18	9	50	13	10	76,9	20	9	45,0	20	10	50	21	13	61,9	20	15	75,0	19	14	73,6
		Коліфаги (у бляшкоутворюючих одиницях)	18	-	-	13	-	-	20	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-
		St.aureus	-	-	-	13	-	-	20	-	-	-	-	-	21	-	-	20	-	-	-	-	-
		E.coli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	20	-	-	19	-	-
		Патогенна мікрофлора в т.ч. сальмонелла	18	-	-	13	-	-	20	-	-	20	-	-	21	-	-	20	-	-	19	-	-
		Життєздатні яйця гельмінтів (аскарид, волосоголовців, токсокар, фасціол), онкосфери тенїд та життєздатні цисти патогенних кишкових найпростіших	18	-	-	13	1	7,7	20	-	-	20	-	-	21	-	-	20	-	-	19	-	-
		Запахи Інтенсивність у балах	4	1	25,0	8	3	37,5	8	1	12,5	8	1	12,5	8	-	-	8	-	-	8	-	-
		Забарвлення у стовпчику 10 см,	-	-	-	8	-	-	8	-	-	8	1	12,5	8	1	12,5	8	2	25,0	8	3	37,5
		Плаваючі домішки (речовини)	-	-	-	8	2	25,0	8	1	12,5	8	1	12,5	8	1	12,5	8	1	12,5	8	2	25,0

		Завислі речовини	4	-	-	8	1	12,5	8	-	-	8	-	-	-	-	8	-	-	8	-	-
		Водневий показник (pH)	4	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-
		Розчинений кисень	4	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-
		БСК ₅ (Біохімічне споживання кисню за 5 діб)	4	3	75,0	8	5	62,5	8	4	50,0	8	3	37,5	8	5	62,5	8	5	62,5	8	5
		Хімічне споживання кисню (ХСК)	4	3	75,0	8	2	25,0	8	2	25,0	8	1	12,5	8	3	37,5	8	3	37,5	8	3
		Хлориди	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Сульфати	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Сухий залишок	4	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-	-	8	-
		Прозорість	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	12,5	-	-	-	-	-
2.	Водний об'єкт для водокористування в рекреаційних цілях (Кам'янське водосховище) Місце купання селище Дніпровське	Лактозопозитивні кишкові палички (ЛКП)	18	9	50	13	9	69,2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	66,6	-	-	-
		Коліфаги (у бляшко-утворюючих одиницях)	18	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		St.aureus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		E.coli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Патогенна мікрофлора в т.ч. сальмонелла	18	-	-	13	-	-							-	-	3	-	-	-	-	-

		Життєздатні яйця гельмінтів (аскарид, волосоголовців, токсокар, фасціол), онкосфери теніїд та життєздатні цисти патогенних кишкових найпростіших	18	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Запахи	4	1	25	8	3	37,5	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		Інтенсивність у балах																				
		Забарвлення у стовпчику 10 см,	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	66,6	-	-	-
		Плаваючі домішки (речовини)	-	-	-	8	2	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	66,6	-	-	-
		Завислі речовини	4	-	-	8	1	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		Водневий показник (pH)	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		Розчинений кисень	4		-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		БСК ₅ (Біохімічне споживання кисню за 5 діб)	4	3	75,0	8	5	62,5	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	66,6	-	-	-
		БСК ₂₀ (Біохімічне споживання кисню за 20 діб)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		Хімічне споживання кисню (ХСК)	4	3	75,0	8	2	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	50,0	-	-	-
		Хлориди	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-

		Сульфати	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
		Сухий залишок	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-

На території Верхньодніпровської міської територіальної громади розташовані 3 водозабори (питна вода) з Кам'янського водосховища (с. Домоткань, м. Верхньодніпровськ, селище Дніпровське).

Дані стосовно якості води водозаборів с. Домоткань та селище Дніпровське

№ з/п	Адреса пункту водокористування	Назва забруднюючої речовини	2018			2019			2020			2021			2022			2023			2024		
			всього	нестандар-тні	%	всього	нестандар-тні	%	всього	нестандар-тні	%	всього	нестандар-тні	%	всього	нестандар-тні	%	всього	нестандар-тні	%	всього	нестандар-тні	%
1.	с.Домоткань (водозабір філія «ВГМК» АТ «ОГХК» з Кам'янського водосховища)	Лактозопозитивні кишкові палички (ЛКП)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6			12	-	-	4	-	-
		Коліфаги (у бляшко-утворюючих одиницях)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6			12	-	-	4	-	-
		Патогенна мікрофлора в т.ч. сальмонелла	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6			12	-	-	4	-	-
		Життєздатні яйця гельмінтів (аскарид, волосоголовців, токсокар, фасціол), онкосфери теніїд та життєздатні цисти патогенних кишкових найпростіших	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6			12		-	4	-	-
		Запахи: Інтенсивність у балах	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Кольоровість (забарвленість)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Каламутність	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Водневий показник (рН)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Розчинений кисень	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-

		Біологічне споживання кисню (БСК _п)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Окиснюваність перманганатна	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Хімічне споживання кисню (ХСК)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Жорсткість (твердість) загальна	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Сухий залишок	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Залізо (включаючи хлорне залізо за Fe (ферум)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Хлориди	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Сульфати	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Азот амонійний	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Азот нітратний	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-

		Азот нітритний	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Синтетичні поверхнево-активні речовини (СПАР)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Нафтопродукти (загальні вуглеводні	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Феноли леткі	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		мідь (купрум)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		свинець (плумбум)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Цинк (Zn)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Хром (Cr ³⁺)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Хром (Cr ⁶⁺)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Хром загальний	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Марганець (Mn)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Молібден (Mo)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Нікель (Ni)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Миш'як (As)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Кобальт (Co)	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Фосфор фосфатів	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Алюміній	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Кальцій	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Магній	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Лужність	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
		Фтор	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	6	-	-	12	-	-	4	-	-
2.	Водозабір ПрАТ «Дніпровський КПК»	Лактозопозитивні кишкові палички (ЛКП)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
		Коліфаги (у бляшко-утворюючих одиницях)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
		Патогенна мікрофлора в т.ч. сальмонелла	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
		Життєздатні яйця гельмінтів (аскарид, волосоголовців, токсокар, фасціол), онкосфери теніїд та життєздатні цисти патогенних кишкових	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-

		найпростіших																					
		Запахи: Інтенсивність у балах	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Кольоровість (забарвленість)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Каламутність	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Водневий показник (рН)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Розчинений кисень	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Біологічне споживання кисню (БСК _п)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Окиснюваність перманганатна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Хімічне споживання кисню (ХСК)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Жорсткість (твердість) загальна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Сухий залишок	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Залізо (включаючи хлорне залізо за Fe (ферум)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Хлориди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Сульфати	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Азот амонійний	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Азот нітратний	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Азот нітритний	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Синтетичні поверхнево-активні речовини (СПАР)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Нафтопродукти (загальні вуглеводні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		Феноли леткі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	
		мідь (купрум)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	

	свинець (плюмбум)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Цинк (Zn)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Хром (Cr ³⁺)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Хром (Cr ⁶⁺)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Хром загальний	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Марганець (Mn)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Молибден (Mo)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Нікель (Ni)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Миш'як (As)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Кобальт (Co)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Фосфор фосфатів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Алюміній	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Кальцій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Магній	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Лужність	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
	Фтор	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-

Слід зазначити, що в Верхньодніпровській МТГ діють 2 програми: «Програма розвитку житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури населених пунктів Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2021-2025 роки», рішення Верхньодніпровської міської ради від 09.09.2021р. №450-10/IX та Програма «Питна вода Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025-2027 роки», рішення Верхньодніпровської міської ради від 27.02.2025р. №2064-42/IX. одним з напрямків яких є Покращення технічного стану систем водопостачання та водовідведення, що безумовно сприяє покращенню ситуації із скидами забруднених вод у поверхневі водні об'єкти.

2.5 Геологічні умови

Досліджувана територія являє собою хвилясту рівнину з абсолютними відмітками від +47 до +195м. Вона належить до басейну р. Дніпро, яка тече у її північно-східному куті. Найнижчі відмітки поверхні знаходяться у долині р. Дніпро, а найвищі характеризують вододіл рр. Базавлук та Мокра Сура. На вододілах рр. Дніпро, Суха Сура, Саксагань, Самоткань та Домоткань максимальні відмітки досягають +170 - +180м.

За геологічними умовами Дніпропетровська область поділяється на два субрегіони: Український кристалічний щит (65% площі області) та Дніпровсько-Донецька западина (решта 35%). Український щит займає правобережну частину Дніпропетровщини та південь лівобережної частини.

Кристалічний фундамент залягає на глибині від 0 до кількох десятків метрів під денною поверхнею. В межах області представлені його наступні мегаблоки: Кіровоградський на крайньому заході, Придніпровський у центрі та Приазовський на південному сході. Ці блоки розбиті глибинними розломами.

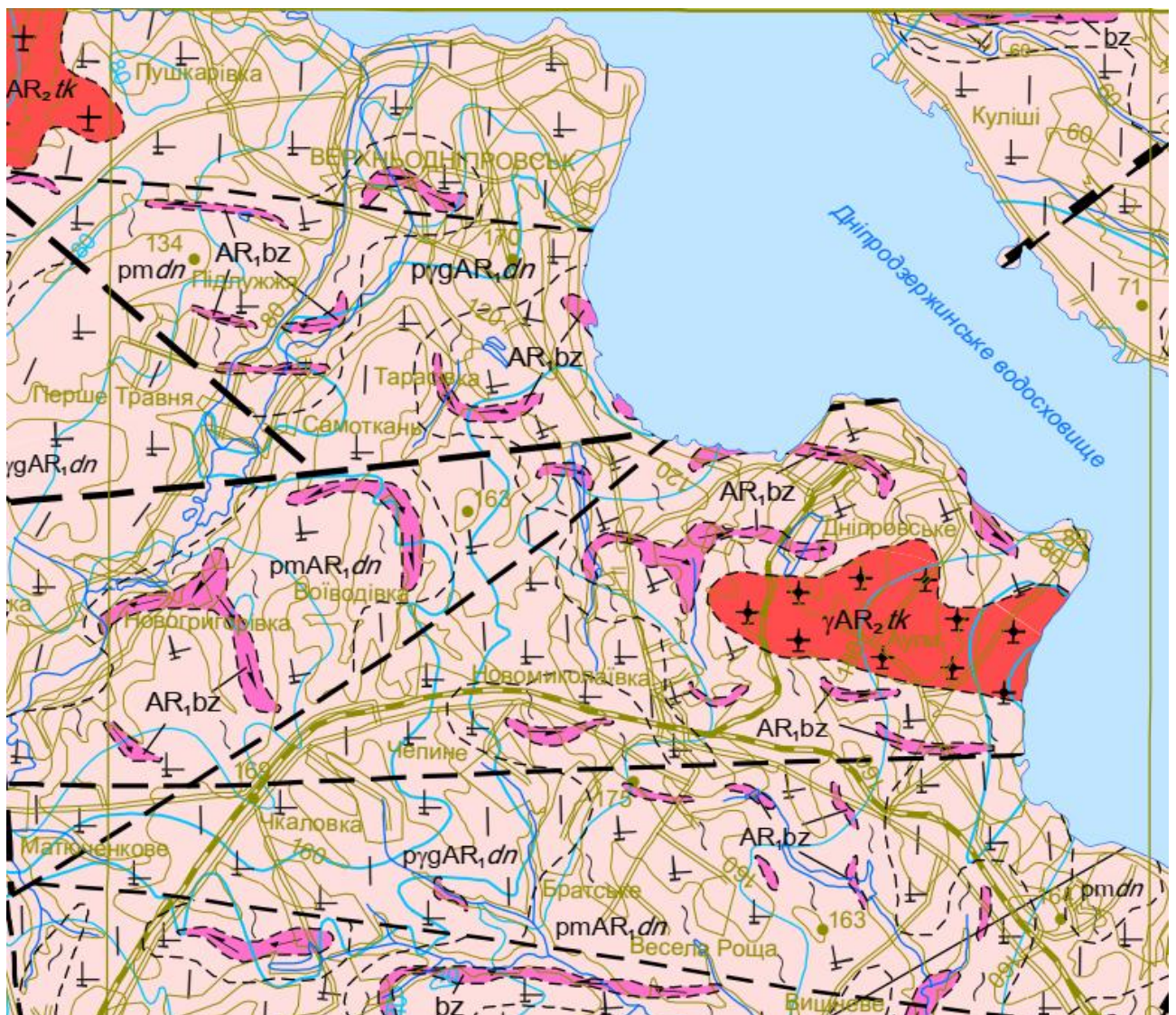
Антиклінальні структури щита поділяються на лінійні та куполоподібні з переважним поширенням метасоматичних гранітоїдів, що виникли в умовах амфіболітової і гранулітової фацій регіонального метаморфізму, а також пізньоорогенних мікроклінних гранітів. Геологічні відклади мають специфічний характер у кожній з зазначених тектонічних областей, зважаючи на відмінності у геологічній історії розвитку.

Згідно вишукуванням проєдним Казенним підприємством „Південукргеологія”, «ПРОЕКТ «ГЕОЛОГІЧНЕ ДОВИВЧЕННЯ ПЛОЩ МАСШТАБУ 1:200 000 АРКУШУ М-36-XXXV (ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬК)» Шифр об'єкту 4704».

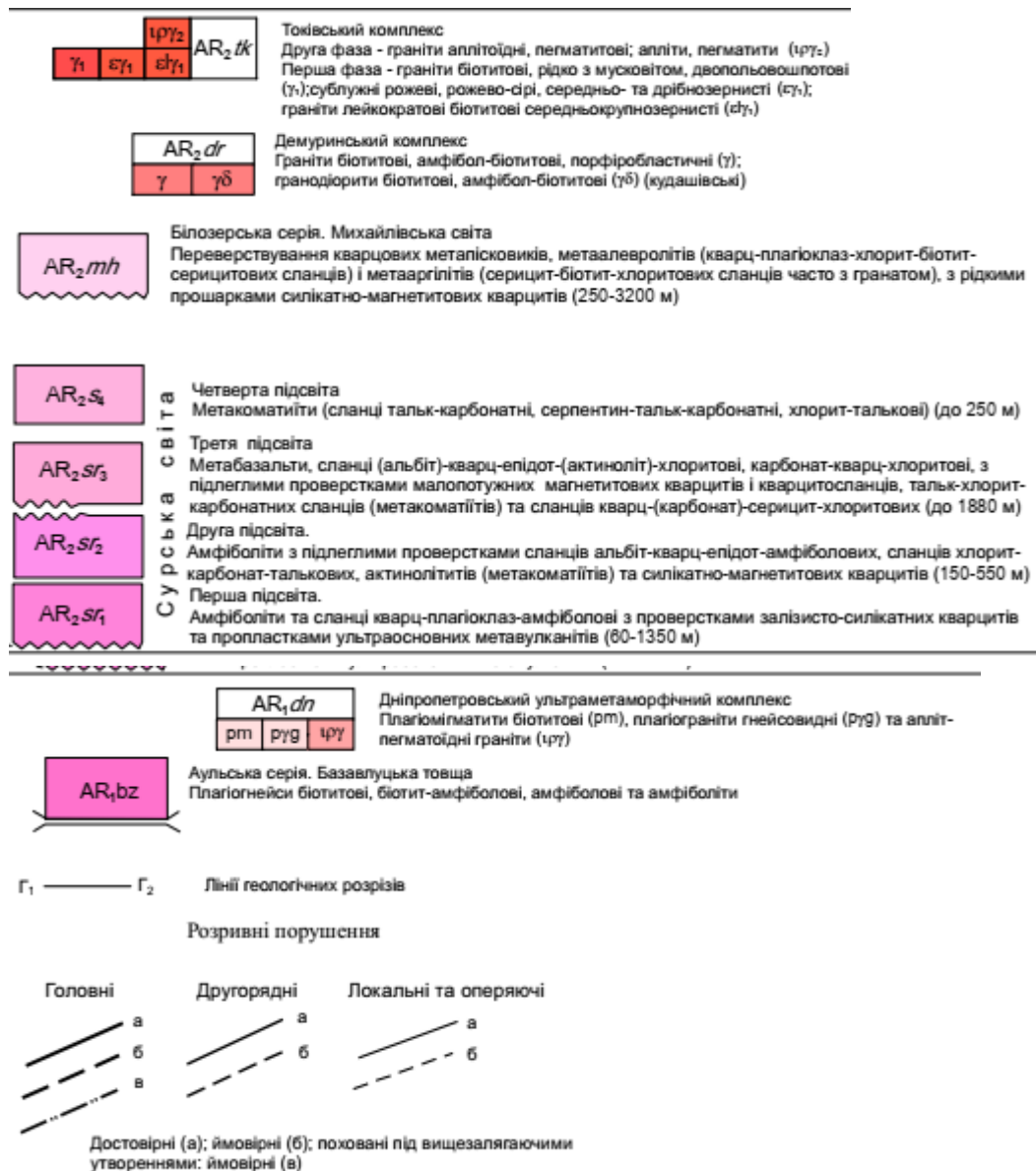
Досліджувана територія, (територія Верхньодніпровської МТГ), у геолого-структурному відношенні розташована в зоні зчленування Середньопридніпровського мегаблоку Українського щита з північно-східним схилом УЩ, який належить до контуру Дніпрово-Донецької западини. Район досліджень приурочений до північної частини Верхівцевської зеленокам'яної структури, що знаходиться у Середньопридніпровському мегаблоку та межує з Дніпрово-Донецькою западиною.

Геологічна карта докембрійських утворень північної частини Верхівцевської зеленокам'яної структури

М 1:200000

У геологічній будові території беруть участь породи двох структурних поверхів – кристалічний фундамент, платформений чохол.

Верхівцевська зеленокам'яна структура (ЗКС) залягає на аульському структурно-речовинному комплексі та ультраметаморфічних продуктах його перетворення (нижній структурний поверх).

Аульська серія – найдревніший стратиграфічний підрозділ Середнього Придніпров'я. В її розрізі виділяються три товщі (знизу догори): славгородська, томаківська та базавлуцька. Породи першої товщі метаморфізовані в умовах високотемпературної амфіболітової та гранулітової фацій, а другої та третьої – в амфіболітовій фації. Аульська серія на площі аркушу представлена тільки утвореннями базавлуцької товщі, яка складена плагіогнейсами біотитовими, біотит амфіболовими і амфіболітами.

Білозерська серія на відміну від конкської, складена переважно парапорадами загальною потужністю до 2,5 км. У її складі виділяються три

світи (знизу догори): михайлівська (сланці кварц-серицитові, кварц-хлорит-серицитові, кварц-біотит-серицитові, апокератофіри, аподіабази, метаріодацити, метаріоліти, слюдисті і залізисті кварцити); запорізька (сланці і залізисті кварцити); переверзівська (кварцити залізисті та безрудні, сланці хлоритові і хлорит-роговообманкові). На території досліджень розповсюджена тільки михайлівська світа в межах Верхівцевської ЗКС.

Сурська світа представлена літо-фаціальним комплексом порід метакоматіїт-толейтової та сланцево-джеспіліт-метатолейтової формацій. Вона складена асоціацією амфіболітів, амфібол-плагіоклазових, гранат-амфібол-плагіоклазових сланців (метабазальти), що перешаровуються з тальк-карбонатними, хлорит-олівін-серпентиновими породами (перидотитові метакоматіїти) та хлорит-актинолітовими, тремолітовими сланцями, актинолітитами, тремолітитами (піроксенітові метакоматіїти); кварц-плагіоклаз-амфібол-хлоритовими, кварц-серицитовими сланцями (метатеригенні утворення), кварц-магнетит-хлоритовими сланцями та малорудними кумінгтоніт-хлорит-магнетитовими кварцитами.

Синхронно з формуванням базит-ультрабазитових товщ конкської серії відбувалося становлення їхніх інтрузивних аналогів: метадунітів, метапіроксенітів, метагабро верхівцівського комплексу та асоціацій сергіївських метагабро-долеритів, миколаївських базит-ультрабазитів в межах Сурської ЗС. Завершальним етапом зеленокам'яного магматизму стало укорінення кислих субвулканічних та плутонічних порід (плагіогранітів, тоналітів, тоналіт-порфірів, рідко гранодіоритів), які відносяться до сурського комплексу.

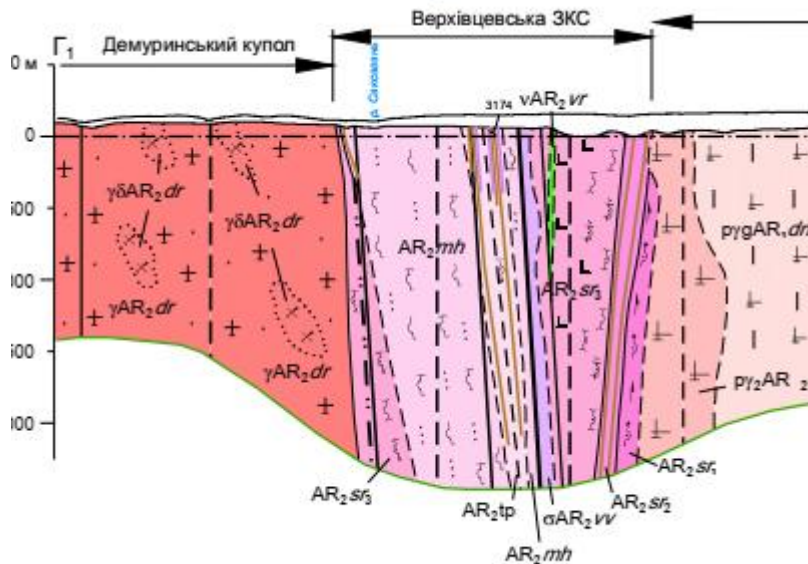
Накопичення порід білозерської серії знаменувало етап основного й ультраосновного магматизму, продукти якого виділяються у складі варварівського комплексу (дуніт-гарцбургітова формація). Після цього західна частина Середньопридніпровської ГЗО зазнала повторної ультраметаморфогенної ремобілізації та переробки давнього гранітоїдного субстрату, що був представлений породами дніпропетровського комплексу. Подальший розвиток процесів анатексису та палінгенезу призводить до підвищення загальної лужності анатектичних виплавок. 2850 млн. років тому формуються двопольовошпатові граніти демурінського комплексу. Утворення демурінського, мокромосковського, токівського і девладівського комплексів просторово відірване від зеленокам'яних структур і фіксує етап консолідації зрілої континентальної кори в межах Середньопридніпровської ГЗО.

Дайкові утворення СГЗО за породним складом представлені трьома групами порід: мафіти (діабази, конга-діабази, габро, габро-норити), мафіт-ультрамафіти (тремолітити, актинолітити, серпентиніти) і лампрофіри (камptonіти). За віком вони об'єднуються в складі неоархейського, палео- та мезорозойського комплексів.

В межах досліджуваної території кора вивітрювання розвинута майже повсюдно, за винятком окремих ділянок, де вона зовсім відсутня. Площове

розповсюдження кори вивітрювання контролюється древнім рельєфом фундаменту і сучасним рельєфом місцевості.

Породи району досліджень порушені багаточисельними розломами, що входять в систему головного, який відокремлює Український щит від Дніпровсько-Донецької западини.

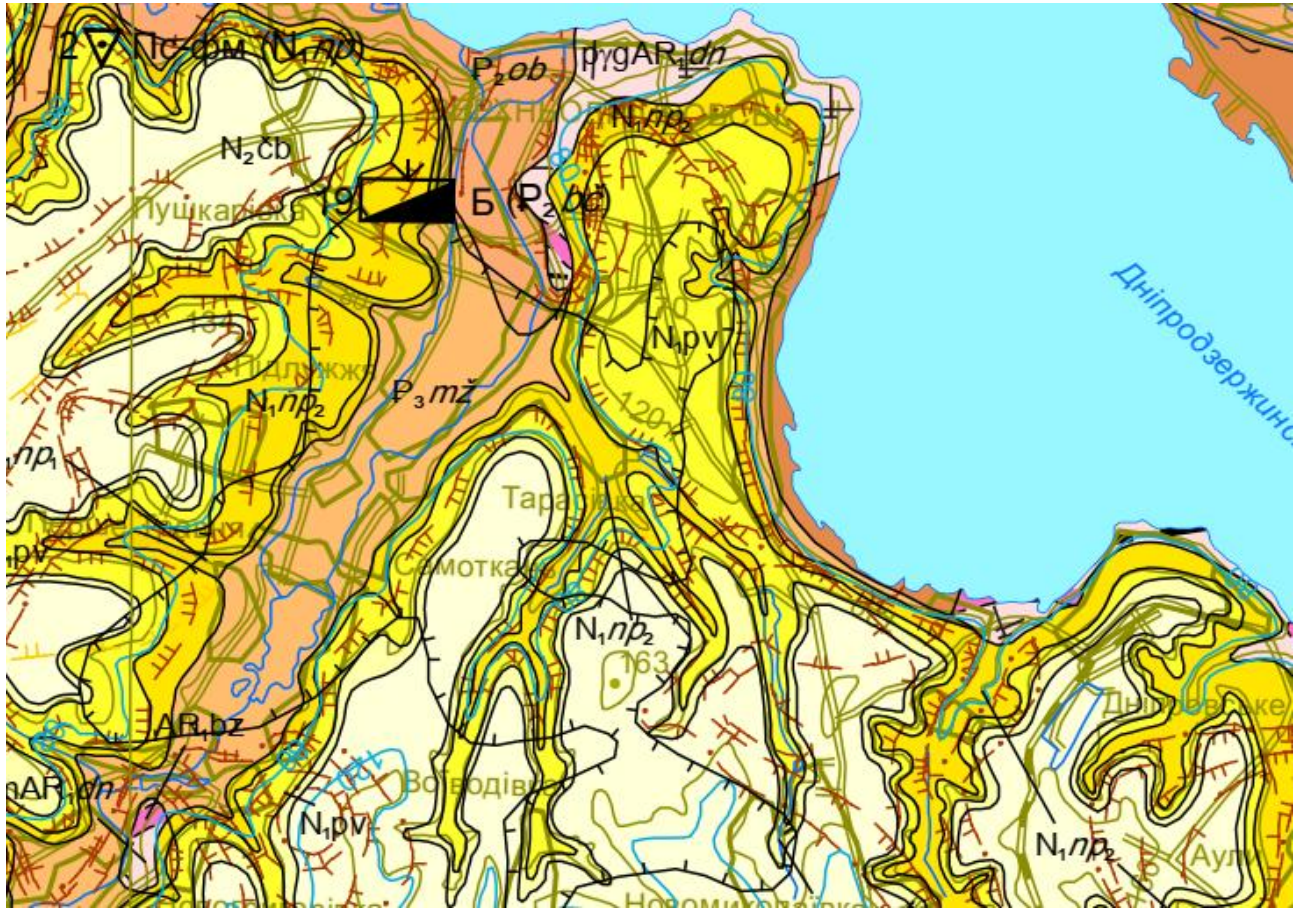

Верхній структурний ярус представлений відкладами кайнозойської групи, що залягають на розмитій поверхні мезозойських, або докембрійських утворень з кутовою та віковою незгідністю. На відмінність від нижчезалягаючих порід мезозою, у кайнозойських відкладах переважає північно-західне падіння пластів під кутом до 1° . У межах площі виділяються відклади палеогенової, неогенової та четвертинної систем

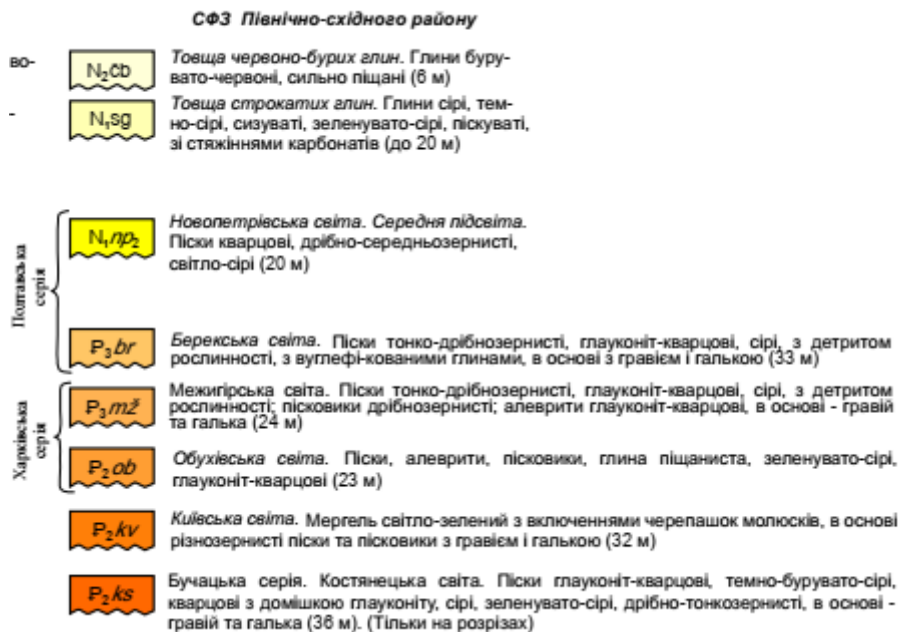
Кайнозойська ератема представлена палеогеновою, неогеновою та четвертинною системами. За особливостями формування порід, їх літологічним складом, повнотою розрізу серед палеогенових та неогенових відкладів виділяються чотири СФЗ – Центрального і Північно-східного районів, Василівська і Південна. До Центральної СФЗ відноситься і досліджувана територія. Вона характеризується найбільш повним розрізом палеогену і неогену з перевагою континентальних умов осадконакопичення.

ГЕОЛОГІЧНА КАРТА ТА КАРТА КОРИСНИХ КОПАЛИН
ДОЧЕТВЕРТИННИХ УТВОРЕНЬ

М 1:200000

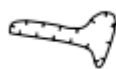

КОРИСНІ КОПАЛИНИ

ГРУПА	ПІДГРУПА	ВИД КОРИСНОЇ КОПАЛИНИ	МІНЕРАЛЬНІ ТИПИ РУД	РОДОВИЩА			ПРОЯВИ	ГЕНЕТИЧНІ ТИПИ РУД	РУДНІ ФОРМАЦІЇ
				крупні	середні	малі			
ГОРЮЧІ	Тверді	Вугілля буре		 Б	 Б	 Б	 Б	Осадковий біохімічний	

бурого вугілля

Ліворуч знаку - номер за каталогом; праворуч - буквенні символи головних корисних копалин, в дужках - віковий індекс; малими літерами позначена сфера використання

 Б (P₂bc)

Палеогенова система - P

Відклади палеогенової системи поширені по всій території досліджень, на денну поверхню не виходять, розкриті свердловинами. Представлена палеогенова система відкладами еоценового та олігоценового відділів.

Бучацька серія - P₂bc

Бучацька серія розповсюджена у межах СФЗ району.

СФЗ Центрального району характеризується континентальними складом бучацької серії, Континентальні відклади представлені субаквальними континентальними фаціями: алювіальними, озерними, алювіально-озерними, болотними і надводними частинами дельт палеорічок, потужність їх складає в середньому 50 м.

Київська світа - P₂kv

Київська світа займає значну частину площі, область її поширення майже співпадає з областю розповсюдження відкладів бучацької серії, представлена осадами трансгресуючого середньоеоценового моря. Більшість дослідників ділять розріз київських відкладів на 2 пачки. Нижня пачка поширена спорадично і представлена світло-сірими, в основі темно-сірими, іноді – зеленими, тонковерстуватими глинами, іноді в підшві розрізу зустрічаються гравеліти та конгломерати. Верхня пачка – це товща вапнистих опоковидних пісковиків. Потужність київської світи змінюється від 25 м до 32 м.

Верхній підвідділ - P_2^3

Верхній підвідділ представлений обухівською світою, яка у міжнародній стратиграфічній шкалі відповідає приабонському ярусу.

Обухівська світа - P_{2ob}

Обухівська світа поширена в східній частині площі. Вона складена морськими відкладами – пісками, іноді глинами. В деяких ділянках в складі порід спостерігається вуглистість, мають наявність обвуглені рослинні залишки, іноді проверстки бурого вугілля, що вказує на її континентальний генезис на цих ділянках. Потужність світи 22 м.

Неогенова система – N

На дослідженій території відклади неогенової системи належать до міоценового та пліоценового відділів і поширені на значній площі. Вони відслонюються у численних балках, по берегам річок, розкриті великою кількістю свердловин.

Міоценовий відділ – N_I

Міоценовий відділ представлений нижнім, середнім та верхнім підвідділами. Нижній і середній підвідділи представлені відкладами новопетрівської світи (N_{1np}) полтавської серії. В межах СФЗ Центрального району УЩ новопетрівська світа розділяється на нижню і середню підсвіти

Верхній підвідділ в межах СФЗ Центрального району УЩ представлений товщею пісків і вапняків середньосарматського віку і товщею строкатих глин

Нижній підвідділ – N_1^1

Нижній підвідділ міоцену представлений нижньою підсвітою новопетрівської світи полтавської серії.

Нижня підсвіта – N_{1np1}

Нижня підсвіта новопетрівської світи займає лише невелику частину території досліджень в Пн-Зх частині аркушу.

Відклади нижньої підсвіти новопетрівської світи представлені континентальними утвореннями – русловими, старичними, заплавними алювіальними фаціями, а також – озерно-болотними фаціями. Для їх розрізу у північній частині території робіт характерна наявність глин, іноді з прошарками пісків, вуглистих глин та пісків, з малопотужними від 1 м до 2,6 м прошарками бурого вугілля. Потужність підсвіти 16 м.

До середнього підвідділу міоцену належить середня підсвіта новопетрівської світи.

Середня підсвіта - N_1pr_2

Відклади середньої підсвіти новопетрівської світи розповсюджені значно ширше, ніж нижньої підсвіти. Осадки середньоновопетрівського часу представлені добре відсортованими, тонкоотмученими, майже мономінеральними, кварцовими пісками. Потужність підсвіти 40 м.

СФЗ Центрального району

Товща пісків і вапняків – N_1pv

В північно-західній частині площі середньосарматські утворення представлені пісками. Нижня частина глинисто-піщана, верхня – вапняково-мергелиста. Вірогідно, північно-західна частина площі була більше прибережною мілководною, глибина басейну збільшувалася у південно-східному напрямку. Потужність товщі 30 м.

Придніпровській СФЗ УЩ і Північно-східній СФЗ ДДЗ

Товща строкатих глин – N_1sg

Товща строкатих глин займає майже всю досліджувану територію. Представлена строкатими глинами.

Пліоценовий відділ – N_2

Пліоценовий відділ представлений нерозчленованими відкладами нижнього та верхнього підвідділів.

Нижній та верхній відділи нерозчленовані представлені товщею червоно-бурих глин.

Товща червоно-бурих глин

Товща червоно-бурих глин зі стратиграфічною неузгодженістю залягає на товщі строкатих глин. Візуально вони в першу чергу відрізняються відсутністю зеленуватих тонів у забарвленні порід червоно-бурих глин, так як саму ці товщі глин є характерними для строкатих глин. Нижня частина цієї товщі глин, для якої характерними є сіруваті, бурувато-сірі, жовто- та темно-бурі, рідше червоно-бурі тони відносяться до середньо-верхньопліоценового віку. Їх потужність змінюється від 1,5-3 м до 6 м, частіше всього складає 3-5 м. Вони перекриваються глинами червоно-бурими, які належать вже до еоплейстоцену.

В складі четвертинної системи виділені плейстоцен та голоцен. Плейстоцен, в свою чергу, поділяється на нижній, середній та верхній відділи. Нижній – представлений еоплейстоценовим розділом, середній і верхній – неоплейстоценовими розділами.

За відмінностями геологічної будови та геоморфологічного районування на проектній площі досліджень виділяються позальдовикова і перигляціальна зони .

Четвертинні відклади представлені різноманітними генетичними типами відкладів: алювіальними, озерними, болотними, еоловими, флювіогляціальними, елювіальними (сучасні та викопні ґрунти), делювіальними, еолово-делювіальними, алювіально-делювіальними, озерно-льодовиковими.

Досліджувана область знаходиться у зоні низької сейсмічної активності, сила землетрусів зазвичай не перевищує 2,0 – 2,5 бали.

Серед природних ресурсів, що теоретично можуть сприяти економічному зростанню громади є розташовані на її території поклади граніту, піску, титанових руд, бурого вугілля.

2.6 Гідрологічні умови

Зідно з матеріалами Проєкту «ГЕОЛОГІЧНЕ ДОВИВЧЕННЯ ПЛОЩ МАСШТАБУ 1:200000 АРКУШУ М-36-XXXV (ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬК)», Який розроблявся у 2007-2012 роках казенним підприємством «Південукргеологія», досліджувана площа відноситься до Українського басейну тріщинних вод, який займає основну частину площі і характеризується розвитком підземних вод у тріщинуватих породах докембрію і продуктах їхнього руйнування, наявністю водоносних горизонтів в депресіях кристалічного фундаменту – і у відкладах палеогену. Відклади палеогену через обмежене поширення і часту літологічну мінливість містять невеликі запаси підземних вод, але на площі розповсюдження порід-колекторів вміщують основний водоносний горизонт. Тому в межах території аркуша водоносний горизонт тріщинуватої зони кристалічних порід є основним за площею поширення та іноді єдиним для цілей водопостачання за рахунок підземних вод. Обводнено кристалічні породи вкрай нерівномірно, найбільше вони водозбагачені на схилових ділянках та в долинах рік і великих балок, у зонах тектонічних порушень.

Водоносний горизонт в алювіальних відкладах 1-5 надзаплавних терас середньо-верхнього неоплейстоцену і голоцену ($a^{1-5}P_{II-III}+aH$).

Приурочений до відкладів заплав і надзаплавних терас річок Самоткань, Дніпро. Водовміщуючі породи представлені пісками кварцовими, різнозернистими з прошарками та лінзами суглинків, супісків, глин, гравію. Потужність водоносного горизонту коливається від 5-10 м до 15-20 - на терасах р.Дніпро. Глибина залягання статичного рівня, в залежності від відміток поверхні заплави і терас рік, змінюється від 2 до 10 м. Водозбагаченість визначається літологічним складом водовміщуючих порід, характеризується значеннями від 0,1 до 3 $дм^3/с$. при зниженнях рівня на 1,7 -6,1 м. Коефіцієнт фільтрації водоносних порід коливається від 0.35м/добу до 2,54 м/добу [2], в долинах малих рік і балок та сягають 7-10 $м^3/доб$. в межах лівобережних терас р. Дніпро. З водоносними горизонтами, що залягають нижче звичайно спостерігається гідравлічний взаємозв'язок.

В долинах малих річок хімічний склад цих вод строкатий, води переважно змішаного типу. Мінералізація змінюється від 0,2 до 3,2 $г/дм^3$, рідко до 10,0 $г/дм^3$. На території надзаплавних терас р. Дніпро мінералізація ґрунтових вод як правило не перевищує 1 $г/дм^3$, іноді сягають 1,5 $г/дм^3$. Води характеризуються

підвищеною жорсткістю, збільшеним вмістом заліза та марганцю в деяких випадках і нітратів.

Живлення горизонту здійснюється за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, підтоку вод з нижчележачих водоносних горизонтів, дренається - місцевою ерозійною мережею. Горизонт не захищений від поверхневого забруднення і на окремих ділянках свого поширення (промислово-міські агломерації Дніпропетровська, ферм різного призначення і т.д.) забруднений важкими металами, токсичними елементами і речовинами.

Водоносний горизонт у відкладах буцацького регіоярису еоцену.

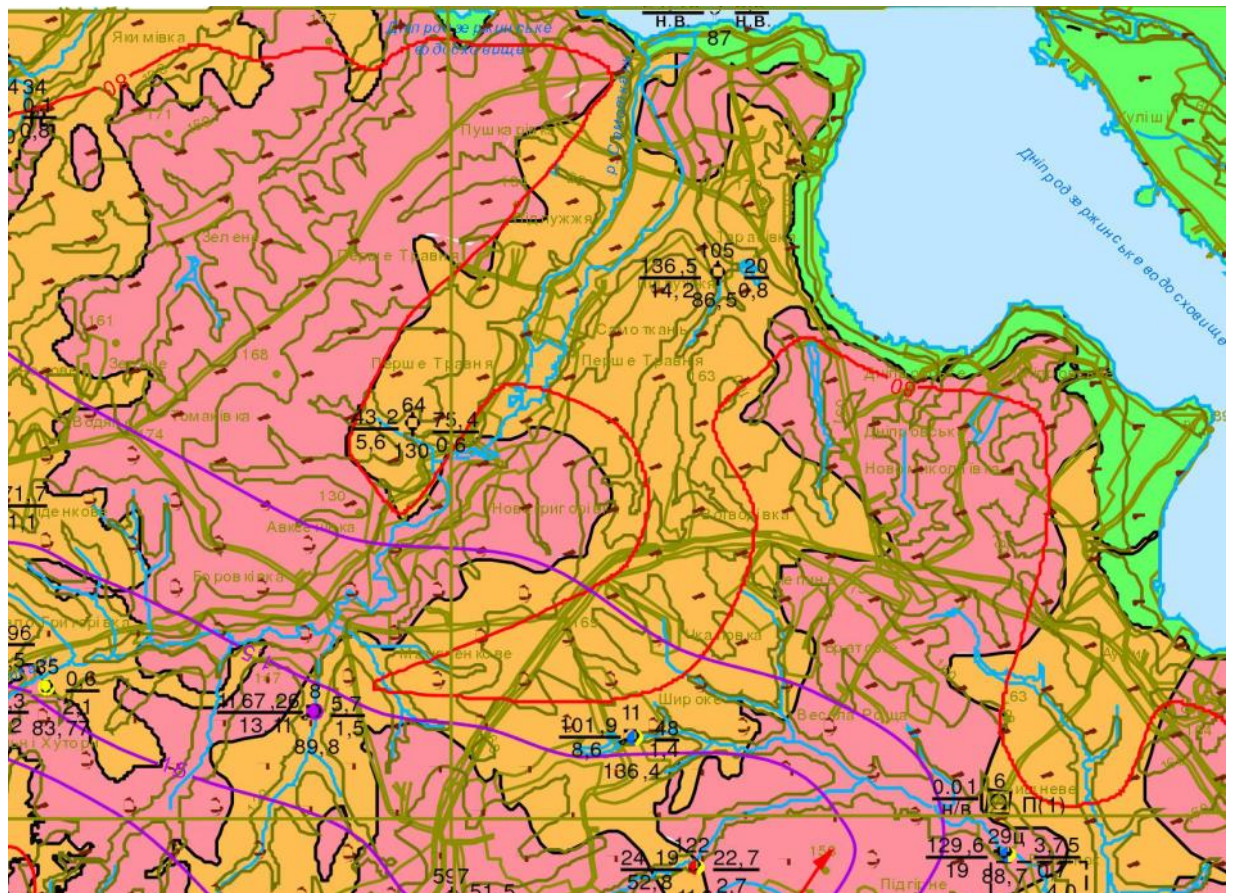
Горизонт приурочений до депресій кристалічного фундаменту і залягає на кристалічних породах і їхній корі вивітрювання.

На території УЩ водоносний горизонт буцацького регіоярису представлений континентальними відкладами пісків, глин, часто вуглистих бурим вугіллям, вторинними каолінами, гравієм та галькою. Потужність відкладів сягає до 51 м, потужність водовміщуючих пісків в осьових та при осьових частинах депресій фундаменту 4-15м, глибина залягання покрівлі водоносного горизонту змінюється від 90 до 130 м, водотривкою покрівлею служать мергелі київського регіоярису та водотривкі відклади буцацького віку.

Водоносний горизонт напірний. П'єзометричні рівні в залежності від рельєфу місцевості встановлюються на глибинах від 1,7 м до 71,7 м. Величина напору 16,0-80 м. Водозбагаченість буцацьких пісків не рівномірна та залежать від потужності. Дебіти свердловин змінюються від 50 м³/доб до 250 м³/доб, при зниженнях 8-40 м. Коефіцієнт водопровідності буцацького водоносного горизонту змінюється від 86,1 до 315,8 м²/добу. Коефіцієнт фільтрації пісків, в середньому складає 8-13 м/добу. За хімічним типом води сульфатно-гідрокарбонатно-натрієво-кальцієвого типу, нейтральні і слаболужні (рН 6,8-8,6). Мінералізація вод змінюється від 0,6 до 1,5 г/дм³. Загальна жорсткість змінюється від 7,74 до 13,48 мг-екв/дм³. Шкідливих компонентів (станом на 2012рік) не виявлено. Водоносний горизонт захищений від поверхневого забруднення. Живлення водоносного горизонту відбувається, в основному, за рахунок вище - та нижчележачих горизонтів. Областю розвантаження служить долина р. Дніпро. Води буцацьких відкладів використовуються для водопостачання дрібними водокористувачами.

ГІДРОГЕОЛОГІЧНА КАРТА ОСНОВНИХ ВОДОНОСНИХ ГОРИЗОНТІВ І КОМПЛЕКСІВ

Масштаб 1:200 000

Основні водоносні горизонти і комплекси

$a^{1-5}P_{II-III} + aH$	Водоносний горизонт в алювіальних відкладах 1-5 надзаплавних терас середньо-верхнього неоплейстоцену і голоцену. Піски кварцові сірувато-жовті, різнозерністі
$P_2bč$	Водоносний горизонт у відкладах бучацького регіорусу. Піски кварц-глауконітові, гравій. Вугілля буре, піски та глини вулканістичні, каоліни вторинні
AR-PR	Водоносний горизонт у тріщинуватій зоні кристалічних порід і кори вивітрювання. Тріщинуваті магматичні і метаморфічні породи, їх жорстка, каоліни

Водопункти:

210 0.5	3.9 4.0	Колодязь. Зверху - номер за першоджерелом; ліворуч - добовий водовідбір, м ³ /добу; праворуч: чисельник - глибина до води, м; знаменник - мінералізація води, г/дм ³
64.8 20.0	45 26 71.0	2.0 0.4 Свердловина
129.6 19.0	29.4 88.7	3.75 0.7 Куш свердловин

Зверху - номер на карті; Знизу - абсолютна відмітка устя свердловини, м; ліворуч: чисельник - дебіт, м³/добу, знаменник - зниження рівня, м; за дробом - водопровідність, (кп, м²/добу); праворуч: чисельник - глибина статичного рівня, м; знаменник - мінералізація води, г/дм³

Водозабірні споруди:

$\frac{0.001}{0.14}$ $\frac{14}{0.14}$ П(1)

Група водозабірних свердловин: зверху - номер за каталогом, ліворуч: чисельник - сумарний дебіт, тис. м³/добу; знаменник - мінералізація, г/дм³; праворуч - індекс типу води за використанням, в дужках - кількість водозабірних свердловин у групі

Ділянки з оціненими експлуатаційними запасами підземних вод

$\frac{1}{aQ} \frac{24}{0.9}$ а)

$\frac{3}{N_{1+P}} \frac{4.01}{1.63}$ б)

Неосвоєні ділянки з затвердженими (а) ДКЗ СРСР, ДКЗ України, Укр ТКЗ та з прийнятими (б) НТР геологічних підприємств експлуатаційних запасів підземних вод. Зверху - номер ділянки; ліворуч - дебіт - індекс геологічного віку водонасиченого горизонту; чисельник - запаси, тис.м³/добу, суми категорій А+В+С; знаменник - запаси категорій А+В, тис.м³/добу

Гідродинамічні показники

п'єзоізогіпси у метрах абсолютної висоти

напрямок руху підземних вод

Гідрохімічні показники

Хімічний тип води у водо пунктах

		гідрокарбонатний
		сульфатний
		сульфатно-гідрокарбонатний
		гідрокарбонатно-сульфатний
		гідрокарбонатно-хлоридний
		хлоридно-сульфатний
		хлоридно-гідрокарбонатний
		змішаний

Водонасичений горизонт у тріщинуватій зоні кристалічних порід докембрію і їх кори вивітрювання (AR-PR)

Даний водонасичений горизонт розповсюджений у межах всієї площі робіт і пов'язаний з верхньою тріщинуватою зоною кристалічних порід та їх кори вивітрювання. У зв'язку з нерівномірною тріщинуватістю порід водозбагаченість їх різноманітна.

В межах досліджуваного району горизонт є напірним, напір складає 2,0-80,0 м, п'єзометричні рівні води в свердловинах встановлюються на глибині від 3,0 м до 50,0 м. Коефіцієнт водопровідності змінюється від 0,5 м²/добу до 5,0 м²/добу, коефіцієнт фільтрації – від 0,02 м/добу до 1 м/добу.

Дебіти свердловин змінюються від 8,64 м³/добу до 216,0 м³/добу, при зниженнях відповідно 20,7 м та 76,0 м. Мінералізація тріщинних вод в північній частині аркушу складає в основному 0,6-1 г/дм³, за хімічним

типом води змішані: гідрокарбонатно-сульфатні та сульфатно-гідрокарбонатні магнієві. В південній частині аркушу характерні значення мінералізації складають 1,5-2 г/дм³.

Живлення горизонту здійснюється за рахунок інфільтрації атмосферних опадів в місцях близького залягання кристалічних порід від поверхні та за

рахунок перетікання вод з водоносного горизонту, що залягає вище. Розвантаження здійснюється у долину р. Дніпро.

Води даного горизонту захищені від забруднення, мають задовільні питні властивості, внаслідок чого експлуатуються місцевим населенням.

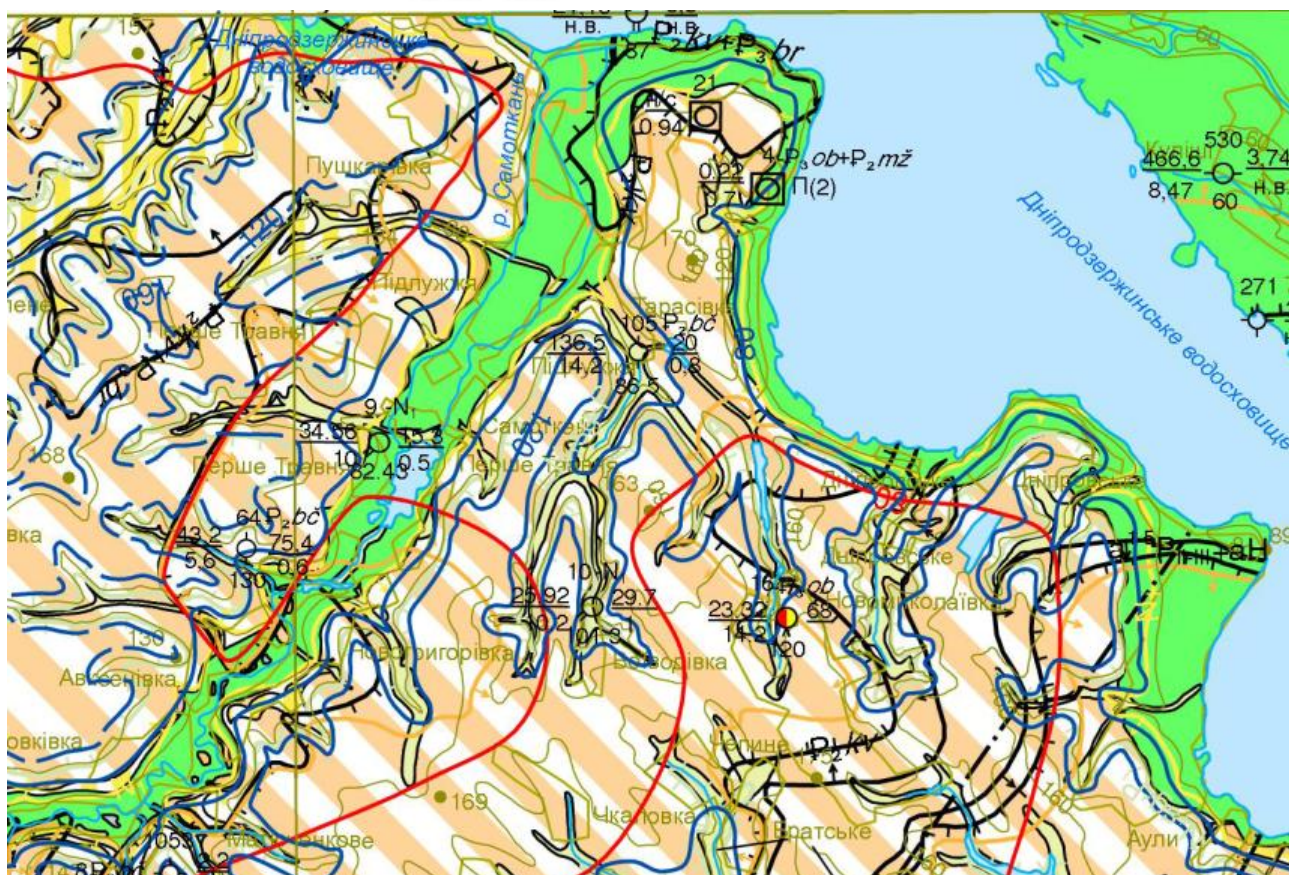
Виходячи з гідрогеологічної характеристики території робіт, досліджувана площа знаходиться в умовах несприятливих для накопичення значних запасів підземних вод, придатних для водозабезпечення.

Сучасне водопостачання міст, селищ, сільських населених пунктів базується на використанні поверхневих і підземних вод. Нижче приведена коротка характеристика існуючого водопостачання на площі аркуша.

На рівні громади розроблено робочий проєкт «Відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану р. Самоткань на території м. Верхньодніпровська Дніпропетровської області – капітальний ремонт», розроблений на замовлення Дніпропетровського обласного управління водних ресурсів. На даний Робочий проєкт у 2017 році ТОВ «УКРЕКСПЕРТИЗА В БУДІВНИЦТВІ» надано позитивний експертний звіт №2876-4299-17/УЕБ від 03.12.2017р.

ЗВЕДЕНА ГІДРОГЕОЛОГІЧНА КАРТА

Масштаб 1:200 000

$a^{1-5}P_{II-III}+aH$	Водоносний горизонт в алювіальних відкладах 1-5 надзаплавних терас середньо-верхнього неоплейстоцену і голоцену. Піски кварцові сірувато-жовті, різнозернисті (в межах ГОТВУЩ)
$a^{1-10}N_2-P+aH$	Водоносний горизонт в алювіальних відкладах 1-10 надзаплавних терас пліоцену-неоплейстоцену і голоцену. Піски кварцові сірувато-жовті, різнозернисті
$f,lg,gP_{II}+e,vdP_{II-III}$	Слабоводоносний комплекс у водольодовикових, озерно-льодовикових, льодовикових середньонеоплейстоценових відкладах та елювіальних і еоловоделювіальних середньо-верхньонеоплейстоценових відкладах. Піски і глинисті, різнозернисті, з гравієм, валунами кристалічних порід, суглинки, валунні

Гідрогеохімічні показники

Хімічний тип води у водопунктах

■	●	гідрокарбонатний
■	●	сульфатний
■	●	сульфатно-гідрокарбонатний
■	●	сульфатно-хлоридний
■	●	гідрокарбонатно-сульфатний
■	●	гідрокарбонатно-хлоридний
■	●	хлоридний
■	●	хлоридно-сульфатний
■	●	хлоридно-гідрокарбонатний
■	●	змішаний

Водопункти (водопроями і водозабірні споруди)

1173 □ $\frac{3.3}{1}$	Колодязь	Зверху - номер за першоджерелом; праворуч: чисельник - глибина до води, м; знаменник - мінералізація води, г/дм ³
$\frac{403.5}{28.13}$ $\frac{6}{5.9}$ ○ $\frac{18.3}{3.3}$	Свердловина	Біля водопунктів зверху - номер на карті; Знизу - абсолютна відмітка устя свердловини, м; ліворуч: чисельник - дебіт, м ³ /добу, знаменник - зниження рівня, м; за дробом - водопровідність, (км, м ² /добу); праворуч: чисельник - глибина статичного рівня, м; знаменник - мінералізація води, г/дм ³

Примітки:

1. Умовні позначення свердловин наведені на карті фактичного матеріалу
2. Без індексу наводяться водопункти, що характеризують перший від поверхні водоносний підрозділ
3. Статичний рівень, який встановлюється вище поверхні землі, позначається цифрами зі знаком (+)

Водозабірні споруди і ділянки з оціненими експлуатаційними запасами підземних вод

Водозабірні споруди:

$\frac{0.001}{0.08}$ 2
□ Tx(1)

Група водозабірних свердловин: зверху - номер за каталогом і геологічний індекс водоносного горизонту, ліворуч: чисельник - сумарний дебіт, тис.м³/добу; знаменник - мінералізація, г/дм³; праворуч - індекс типу води за використанням, в дужках - кількість водозабірних свердловин у групі

Ділянки з оціненими експлуатаційними запасами підземних вод

aQ+AR-PR $\frac{2}{3.6}$
H.B
 $\frac{3}{4.0}$
Q+N₁+P 1.63

- Неосвоєні ділянки з затвердженими (а) ДКЗ СРСР, ДКЗ України, Укр ТКЗ та з прийнятими (б) НТР геологічних підприємств експлуатаційних запасах підземних вод. Зверху - номер ділянки; ліворуч дробу - індекс геологічного віку водоносного горизонту; чисельник - запаси, тис.м³/добу, суми категорій А+В+С; знаменник - запаси категорій А+В, тис.м³/добу

2.7 Ґрунти.

Ґрунти Дніпропетровської області почали досліджуватись наприкінці XIX сторіччя, але найбільш детально вони вивчались з 1957 по 1962 рік, коли складались перші ґрунтові плани (карти) для колгоспів та радгоспів України. Було встановлено, що у Дніпропетровській області домінують чорноземні ґрунти різних підтипів (звичайні та південні), родів (еродовані, лучні, засолені, солонцюваті, осолоділі), видів (глибокі, середньо- і малоглибокі; середньо-, малогумусові і слабогумусові; слабо-, середньо- і сильносолонцюваті; слабо-, середньо- і сильноеродовані), різновидів (за механічним складом переважно середньо-, важкосуглинисті та легкоглинисті), розрядів (сформовані переважно на лесах та лесових суглинках, місцями на червоно-бурих глинах і суглинках, сіро-зелених мергелястих і темно-сірих сланцюватих глинах, піщаних і супіщаних породах, на елювії масивно-кристалічних порід тощо).

У межах Дніпропетровської області на чорноземі звичайні повнопрофільні, що залягають на плоскорівнинних просторах, припадає 48,3% всієї земельної площі, у тому числі на звичайні чорноземи - 42,3%, південні - 5,7%, солонцюваті - 0,3%, на еродовані ґрунти схилів різної крутості і протягу, різних форм і експозицій - 36,6%, у тому числі на слабоеродовані - 27,3%; на середньо- і сильноеродовані — 9,3%. На решті території області розповсюджені лучно-чорноземні, чорноземно-лучні, лучні, лучно-болотні, болотні, засолені, солонцюваті, осолоділі, а також дернові ґрунти, солончаки і солонці.

Дніпропетровська область простягається всього на 200 км з півночі на південь і на 270 км із заходу на схід, але має досить різноманітні умови, які привели до формування на її території 277 ґрунтових різновидів, що відрізняються за складом, фізичними, хімічними, біологічними властивостями і потребують індивідуальних підходів щодо їх освоєння в сільському господарстві.

Розподіляються ґрунти згідно з законами горизонтальної (широтної) та вертикальної (висотної) зональності. При переміщенні з півночі на південь області чорноземи звичайні малогумусні глибокі переходять спочатку у середньоглибокі, потім у малоглибокі і у чорноземи південні. Відоме положення про те, що глибина гумусованого профілю залежить від спільних умов зволоження території, чітко виявляється у властивостях ґрунтового покриву Дніпропетровської області.

З 100681 га площі громади 64 % території використовуються у сільському господарстві.

Агрохімічний паспорт території громади не виготовлявся, тому дослідити фактичний стан земельних ресурсів території неможливо. Разом з тим у громаді діє «Програма розвитку земельних відносин і охорони земель на території Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2021-2025 роки, рішення Верхньодніпровської міської ради від 24.12.2020 року №55-3/IX, із змінами від 24.11.2022 року №939-21/IX, від 23.02.2023 року №1118-24/IX, від 04.05.2023 року №1203-25/IX, від 19.10.2023 року № 1374-28/IX, від 25.01.2024

року № 1541-31/IX, від 07.11.2024 року №1965-39/IX, яка спрямована на «Проведення державної політики, спрямованої на забезпечення ефективного використання та підвищення цінності земельних ресурсів, використання всіх можливостей відповідно чинного законодавства України для наповнення бюджету громади від платежів за землю (земельного податку, орендної плати за використання землями всіх форм власності)».

2.8 Стан фауни, флори, біорізноманіття, землі.

Район дослідження розташований у підзоні різнотравно-типчаково-ковилового степу. Для цієї підзони серед різнотрав'я найбільш характерними представниками є горицвіт весняний, піон тонколистий, гвоздика голівчаста, суниця зелена, земляний горіх, шалфей пониклий, подорожник, васильки, крупка весняна, вероніка весняна, перляк та ін. Серед злакових найбільш розповсюджені ковил волохатий, ковил пістряволистий, типчак (вівсяниця), тонконіг вузькоповзучий, променистий стоколос, пирій. Бобові представлені конюшиною альпійською та гірською, вікою вузьколистою, люцерною серпоподібною та хмелеподібною. Для степових фітоценозів з чагарників розповсюджені терен, вишня степова, мигдаль степовий, дереза чагарникова та деякі ін. В цілому, чагарники та чагарникові ростуть на вододілах, схилах балок, ярів та річкових долин. Лісистість Дніпропетровської області 6%. За цим показником вона належить до лісодефіцитних. Сучасні лісові насадження є переважно штучними, і представлені лісопарками, лісополосами, насадженнями санітарних зон. Із природних лісових масивів збереглися лише соснові бори лівого берега Самари, заплавні ліси лівого берега Дніпра та байрачні ліси і чагарники. Вік насаджень молодий; лише 5% лісів належать до категорії стиглих та пристигаючих. У видовому складі домінують сосна та дуб. У Дніпропетровській області проводяться заходи щодо розширення лісів природоохоронно-рекреаційного значення, зокрема у численних лісових заказниках та Дніпровсько-Орільському природному заповіднику.

Ліси на території області розташовані вздовж річок, на схилах річкових долин, балок та ярів, на піщаних ґрунтах. Представлені ліси двох типів: заплавні, які зростають у заплавах Дніпра, Орелі, Самари, Вовчої, та ліси байрачного типу, що ростуть на схилах балок та ярів.

До лісових насаджень також можна віднести і лісові позахисні смуги та насадження вздовж залізниць. Вони складаються з дуба, береста, ясена, клена, акації білої, гледичії, лоха, липи та ін.

Серед лісових фітоценозів з чагарників найчастіше зустрічаються чорноклен, глід зігнутоств- буровий, глід одноматочний, бирючина, карагач, бересклет європейський та бородавчатий, шипшина, барбарис, свидина та бузина.

Трав'яний підлісок заплавних лісів представлений конвалією, кропивою, копитнем, папороттю, очеретом лісовим, фіалками, суницями, тощо.

Трав'яний підлісок лісів-байраків складається з барвінку трав'янистого, дзвоників, молочаю, тонконога бірного, конвалії, копитню європейського та ін.

На узліссі, серед чагарникових ценозів, ростуть високотравні рослини мезофільного характеру, які нерідко відносяться до лугових видів. Основні з них – це перловник трансільванський, вейник наземний, нічна фіалка, пижма, лапчатка пряма, василисник маленький, мар'яник.

Дніпропетровська область розташована в смузі центрального та лівобережного злако-лучного степу.

Фауна зазначеної зони в останній час зазнала значних змін. Степові види на великих просторах витиснуті польовими, які пристосувались до агроценозів. По долинах річок, де сформувався лісостеповий комплекс, мешкають лісові види.

Внаслідок зарегулювання Дніпра водна фауна більшістю представлена лімnofілами. Найчисельнішою за кількістю видів тварин є група безхребетних, яка включає більш 10 000 видів. Фауна хребетних нараховує 384 види тварин. Її сучасний вигляд сформувався за рахунок лісових та гігрофільних видів. З лісовими ландшафтами пов'язані 47% видів, з гідроценозами – 37 %, степовими та польовими – 17 %, з населеними пунктами – 6 %.

Фауна Дніпропетровщина в цілому є типовою для степової зони України – представлена степовими і деякими лісовими тваринами (69 видів ссавців, 246 видів птахів, 12 видів і підвидів плазунів, 10 земноводних, 59 риб).

Хоча й не часто, але можна зустріти в Степовому Придніпров'ї вовка, річкову видру й борсука, лісову й кам'яну куницю, тхора, горностая. Більш численними є лисиця і єнотовидний собака, ласка. Зусиллями природоохоронців та мисливських товариств акліматизовані або відновлені популяції кабана, козулі, оленя плямистого, свині дикої. Так само штучно повернуто дніпровським плавням і річкового бобра.

Серед птахів краю типовими є лунь степовий, лунь болотний, кібчик, яструб та інші хижі, дрофа, журавель, жайворонок, перепел, куріпка сіра, грак, ворона сіра, ластівка, горобець, шпак. Окрасою плавнів і заплавних лісів є дивовижні колонії сірих, білих й рудих чапель. Неможливо уявити придніпровські села, особливо у долинах таких річок, як Оріль, Самара, Домоткань, без лелечих гнізд. Найбільше ж птахів у видовому і кількісному відношенні скупчується біля степових озер, таких як Булахівський, Солоний, Дебальцевський лимани тощо. Біля них гніздяться різноманітні кулики, качки, кричати, іноді можна зустріти лебедів і навіть журавлів. Більш рідкісними є справжні орли – могильник, орел-карлик, орел-сіруватень та крупні соколи – балобани.

В річках, озерах і водосховищах загалом можна зустріти до 60 видів риб. Серед них як аборигени – щука, сом, карась, линьок, лящ, судак, так і завезені людиною види – білий амур, види товстолобика, короп та ін. з плазунів в області водяться гадюка степна, полоз жовтопузий, вуж, ящірки, жаба зелена й ін.

Стосовно досліджуваної території:

Верхньодніпровська громада розташована в межах Придніпровської височини, що надає регіону своєрідний характер рельєфу з підвищеннями та низинами, які формують виразний яружно-балковий ландшафт. Це зумовлено діяльністю місцевих річок, які протягом століть створили численні яри та балки, що сьогодні служать важливими природними коридорами та місцями проживання для представників дикої природи. Незважаючи на посилений антропогенний вплив, природа громади надзвичайно різноманітна — вона містить степи та луки яружно-балкових систем, унікальні байрачні та заплавні ліси, болотні угіддя з плавнями та островами, повільні річки, які впадають у Кам'янське водосховище, наповнене рибою та оточене галасливими пташиними базарами, а також цілу низку інших типових та рідкісних біотопів. Мальовничі краєвиди створюють високий потенціал для зеленого туризму, що може стати економічним стимулом для відновлення місцевої природи та водночас — вирішити економічні і соціальні проблеми регіону.

Залишки колишньої лучно-степової рослинності зустрічаються невеликими ареалами на схилах балок та ярів. Ці території відображають втрачене біорізноманіття колишнього степу і є надзвичайно цінними для громади. Позитивним є той факт, що надмірне випасання поблизу сільських населених пунктів в останні десятиліття дещо знижується і сприяє відновленню екосистеми.

Водні та водно-болотні екосистеми представлені акваторією Кам'янського водосховища, ріками Омельник, Домоткань та Самоткань з прилеглими перезволоженими територіями. Загальна площа водного фонду громади становить 943,3 га. Сучасний стан екосистеми свідчить про порушення природних функцій через значне скидання комунально-побутових та промислових стоків, що зумовлює сезонне масове цвітіння води.

Унікальність природних екосистем громади, в тому що вони поєднують риси, притаманні як лісостепу так і північному степу, це дозволило за останні 20 років розширити площу природоохоронних територій на 370 тис. га. Дослідженнями 2023 року підтверджено зростання 36 видів рослин та проживання 27 видів тварин, занесених до Червоної книги України, які мешкають винятково в степових або наближених до них біотопах.

На території громади діє «Комплексна довгострокова природоохоронна програма Верхньодніпровської міської об'єднаної територіальної громади на 2018-2025 роки», прийнята рішенням Верхньодніпровської міської ради від 15.12. 2017 р. №31-3/ VIII, із змінами від 24.11.2022р. №952-21/IX, від 07.11.2024р. №1945-39/IX, метою якої є забезпечення сталого розвитку шляхом узгодженості економічних, соціальних, та екологічних аспектів розвитку, забезпечення реалізації природоохоронних заходів та поліпшення екологічного стану населених пунктів територіальної громади.

Проводиться робота зі збереження зелених насаджень в межах населених пунктів. Так у 2022 році висаджено 258 зелених насаджень. Протягом 2023 та 2024-го років проведено 10 заходів, в ході яких, спільно з установами та

організаціями громади, висаджено 380 дерев у скверах, парках, на територіях ліцеїв та вулиць.

У 2024 році КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС» ВМР» проведено інвентаризацію об'єктів зеленого господарства для складання паспортів, створено електронний реєстр висаджених зелених насаджень.

2.9 Поводження з відходами

Дніпропетровська область – одна з найбільш промислово розвинених областей України.

За попередніми даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області на підприємствах області протягом 2023 р. утворилося 131070,685 тис.т відходів. Із загального обсягу утворених відходів 16,359 тис.т становлять відходи І-ІІІ класів небезпеки, 35472,015 тис.т (близько 27 %) – обсяг відновлених відходів, 0,452 тис.т – спалено, у тому числі з метою одержання енергії, 69976,564 тис.т – видалено та направлено в сховища організованого складування (поховання). Найбільшу частку утворення відходів у 2023 році становлять інші мінеральні відходи, змішані та недиференційовані матеріали, хімічні відходи, а також побутові та подібні відходи згоряння.

Крім того, великою проблемою для області є боротьба з несанкціонованими сміттєзвалищами. Через неналежну систему управління твердими побутовими відходами в населених пунктах, як правило у приватному секторі, відсутністю системи окремого збирання, сортування ТПВ велика кількість ТПВ в області потрапляє на несанкціоновані, неконтрольовані сміттєзвалища.

*Динаміка основних показників поводження з відходами І - ІV класів небезпеки (тис. т)**

№ з/п	Показники	2021 рік*	2022 рік*	2023 рік*
1	Утворено	321734,3	139916,72	131070,7
2	Одержано від інших підприємств	2912,6	2528,3	-
3	Спалено	31,8	14,5	0,452
3.1	у тому числі з метою отримання енергії	31,5	14,4	0,439
4	Використано (утилізовано)	95182,3	54167,2	35472,0
5	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	180449,2	64324,2	69976,6
6	Передано іншим підприємствам - для утилізації - для видалення	4122,1	2888,5	-
7	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування,	-	-	-

	пожеж, крадіжок			
8	Наявність на кінець звітного року у сховищах організованого складування та на території підприємств	713,4	805,0	-

* Попередні данні Головного управління статистики у Дніпропетровській області. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів.

На обласному рівні з метою реалізації невідкладних та перспективних заходів у сфері управління відходами на основі сучасного вітчизняного та світового досвіду розроблено “Регіональний план управління відходами Дніпропетровської області на період до 2030 року”, затверджений рішенням Дніпропетровської обласної ради від 28.07.2023 № 311-17/VII.

Верхньодніпровською МТГ у ході засідань робочої групи Дніпропетровської обласної адміністрації надано пропозиції щодо включення в регіональний план управління відходами Дніпропетровської області існуючої ділянки сміттєзвалища поблизу м. Верхньодніпровськ. Вказана земельна ділянка знаходиться за межами міста Верхньодніпровськ, з південної сторони. Перебуває в постійному користуванні КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС» ВМР» і використовується для цілей поводження з відходами. Загальна площа земельної ділянки складає 4,3 га. Даний полігон потребує переобладнання відповідно до вимог чинного законодавства. У перспективі, після затвердження регіонального плану буде розроблено та затвердження місцевий план управління відходами, згідно Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затвердженого Постановою КМУ від 05.09.2023р. № 947.

У 2024 році розпочата робота з впровадження системи видалення та збору твердих побутових відходів роздільним способом, для цього придбано 1 прес та 12 євро-контейнерів для роздільного збору твердих побутових відходів, за рахунок коштів місцевого фонду охорони навколишнього природного середовища. Наразі КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС» ВМР» проводяться роботи по облаштуванню приміщення для сортування та пресування пластику, картону, та підготовки площадок для розміщення контейнерів на території міста. На 2025 рік заплановано придбання додаткових контейнерів для роздільного збору сміття на суму 250 тис. грн. Також проводиться робота щодо пропагування роздільного збирання сміття серед населення. Затверджена рішенням виконкому Верхньодніпровської міської ради №492 від 20.10.2021р. Схема санітарного очищення населених пунктів Верхньодніпровської міської територіальної громади.

2.10 Заповідні об’єкти.

Однією з основних задач установ природно-заповідного фонду є збереження біологічного різноманіття тварин і рослин. Цей напрямок роботи відповідає також Пан-Європейській Стратегії Збереження Біологічного і

Ландшафтного різноманіття (Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy “PES”), в якій беруть участь 55 країн. В сферу дії цієї Стратегії включена також територія України.

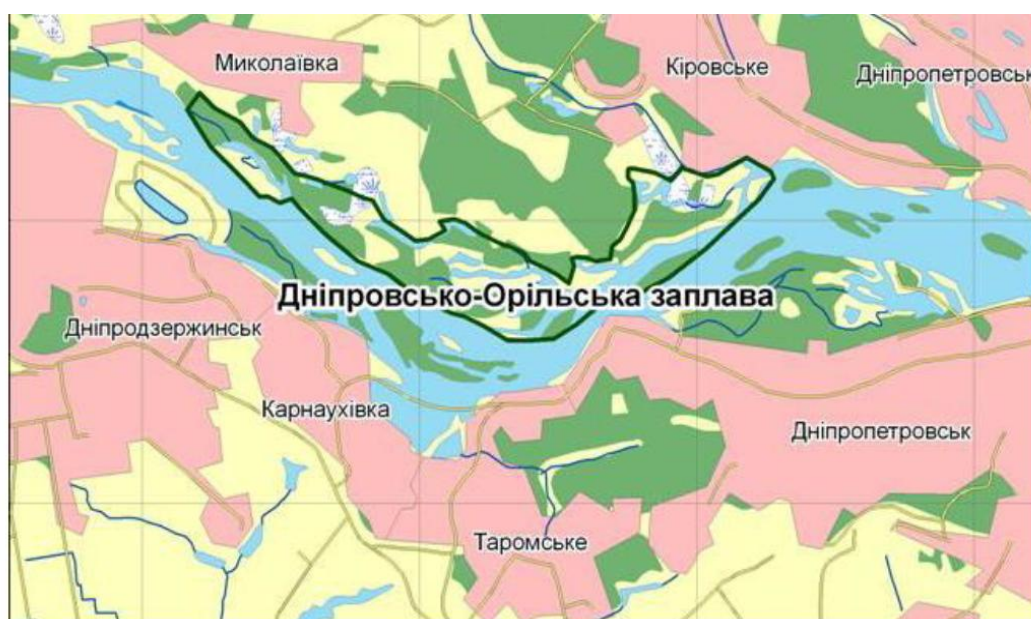
Станом на 01.01.2024 року мережа територій та об’єктів природно-заповідального фонду області складає 162 об’єкта, загальною площею 100,7 тис. га, що становить 3,15% від площі області при середньому по державі – понад 5,0 %. Із них 32 об’єкта – загальнодержавного значення на площі 36,6 тис. га та 150 – місцевого значення на площі 64,08 тис. га.

За останні роки відбулося значне збільшення площі заповідних об’єктів області: понад 18 тис. га, серед них заказники загальнодержавного значення «Бакаї», «Преображенський», «Дебальцевські лимани», «Вишневецький», «Мар’їн гай», «Петропавлівські лимани», «Кам’янський прибережно-річковий комплекс», регіональний ландшафтний парк «Придніпровський», ландшафтні заказники місцевого значення «Тернівський», «Балка Городище» і «Урочище Могила Баба» та дендрологічний парк місцевого значення «Саксагань».

Рішенням Дніпропетровської обласної ради від 08.12.2023 року №336-18/VIII в області затверджено проєкт організації території об’єкта природно – заповідного фонду – «проєкт організації території регіонального ландшафтного парку «Самарські плавні», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об’єктів на території Піщанської сільської ради Новомосковського району», що зроблено у перше.

Також у 2023 році департаментом екології та природних ресурсів облдержадміністрації було погоджено технічну документацію із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об’єктів в межах басейну річки Інгулець на території Глеюватівської сільської ради Криворізького району.

Особливе значення для природно-заповідального фонду області має водно-болотне угіддя міжнародного значення Дніпровсько-Орільська заплава.

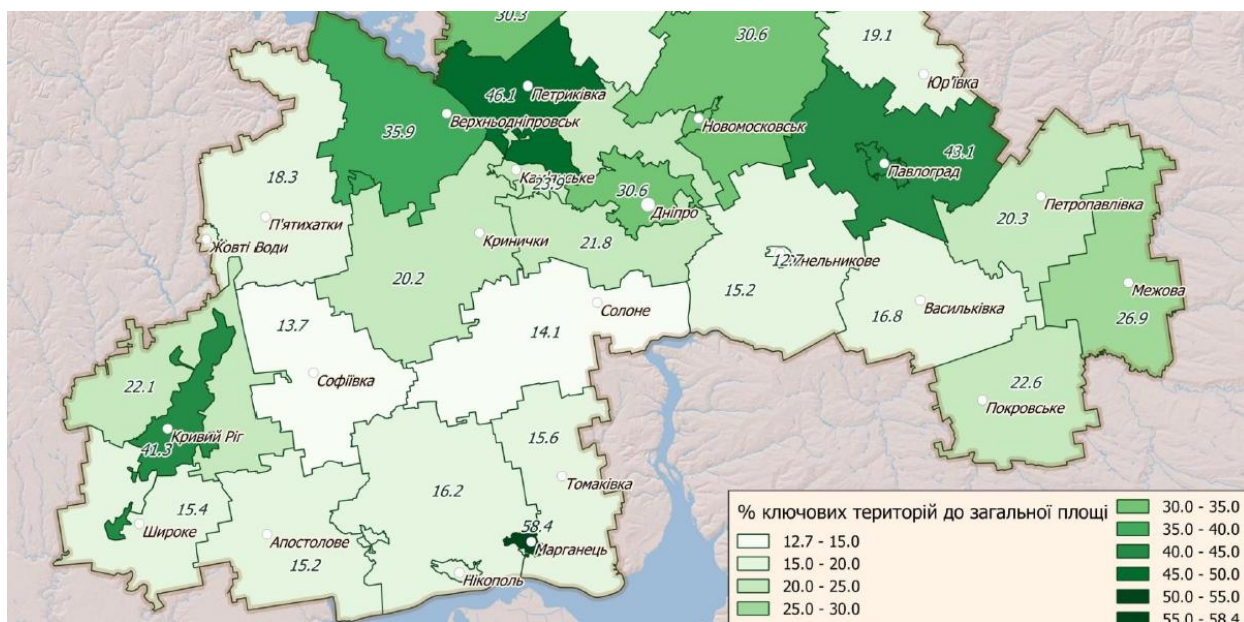

Станом на теперішній час в межах Верхньодніпровської міської територіальної громади існують наступні об'єкти природно-заповідального фонду (ПЗФ):

1. Лісовий заказник «Велика Западня».
2. Лісовий заказник «Балка Парна».
3. Ботанічний заказник «Урочище Балка Дурна».
4. Ботанічний заказник «Урочище Балка Климова».
5. Ботанічний заказник «Урочище Балка Глибока».
6. Ботанічний заказник «Урочище Балка Гостра».
7. Ботанічна пам'ятка природи «Урочище Паськове».
8. Заповідне урочище «Горіховий сад».
9. Ландшафтний заказник «Мости».
10. Ландшафтний заказник «Домотканські валуни».

Площа об'єктів ПЗФ громади складає 4498,5 га, тобто 4,5 відсотків загальної площі громади.

Важливу роль у подальшому формуванні територій і об'єктів ПЗФ відіграють ключові території екомережі.

З метою розширення площі територій природоохоронного призначення, поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття у 2017 році рішенням Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII затверджено Проект схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської

області. Загальна площа ключових територій екомережі Дніпропетровської області складає 798 831 га, в тому числі у відсотках до площі району або міста, а саме:

Дніпровський район* 131 813 га (23,5 %);
Кам'янський район 126 870 га (26,4 %)
Криворізький район* 103 141 га (18,0 %);
Нікопольський район 94 279 га (27,7 %);
Новомосковський район 87 319 га (25,1 %);
Павлоградський район* 82 993 га (34,2 %);
Синельниківський район* 135 570 га (20,5 %);
місто Дніпро* 16 510 га (40,8 %);
місто Кам'янське 3 480 га (25,2 %);
місто Кривий Ріг 16 813 га (41,6 %).

Дніпровський район* - вилучено земельну ділянку, зарезервовану для створення об'єкта природно-заповідного фонду «Дніпрові пороги» площею 40,0 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 26.02.2021 № 31-4/VIII Про внесення змін до рішення обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області» (зі змінами)».

Криворізький район* - вилучено земельну ділянку орієнтованою площею 143,16 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 16.03.2018 № 317-12/VII «Про внесення змін до рішень обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області» та від 21.10.2015 року № 680-34/ VI «Про Дніпропетровську обласну комплексну програму (стратегію) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки» (зі змінами).

Синельниківський район* - вилучено земельну ділянку орієнтованою площею 228 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 22.06.2018 № 352-13/VII «Про внесення змін до рішення обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області».

Павлоградський район* - вилучено земельну ділянку орієнтованою площею 210 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 22.06.2018 № 352-13/VII «Про внесення змін до рішення обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області».

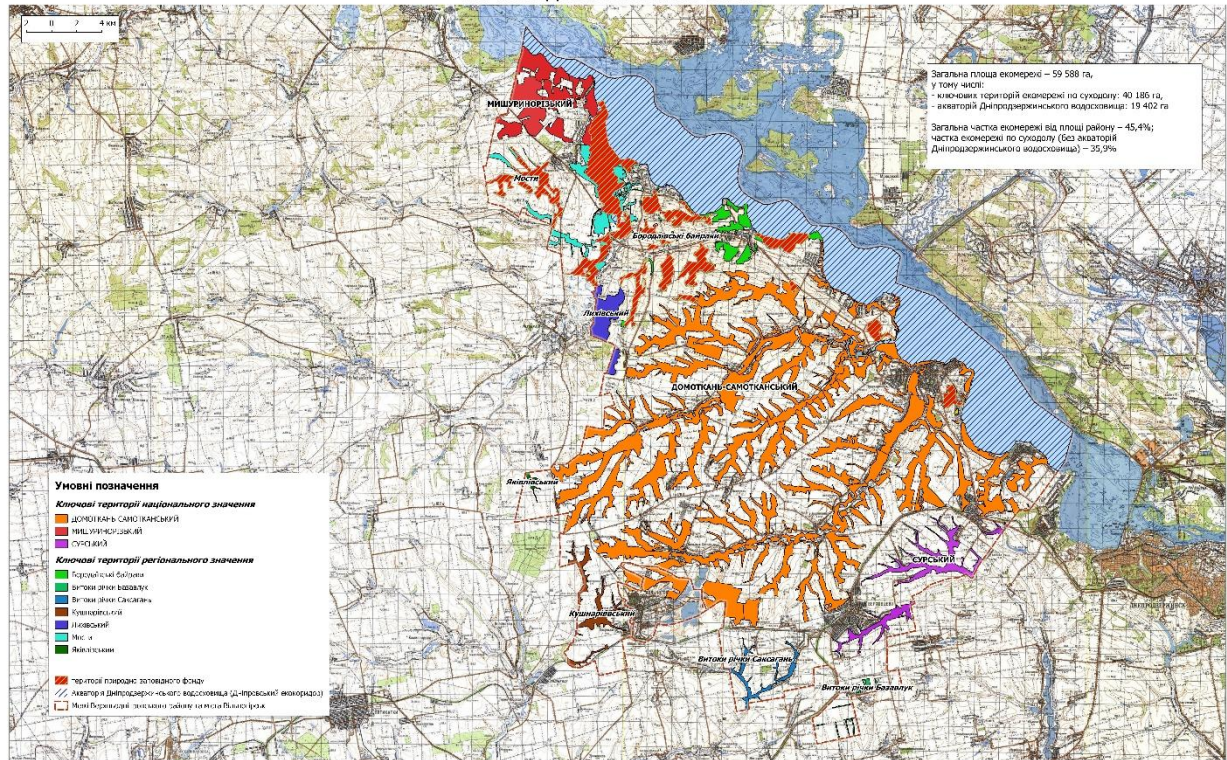
місто Дніпро* - вилучено земельну ділянку орієнтованою площею 42,0 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 07.12.2018 № 411-15/VII «Про внесення змін до рішень обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області» та від 21.10.2015 року № 680-34/ VI «Про Дніпропетровську обласну комплексну програму (стратегію) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки» (із змінами);

- вилучено земельну ділянку загальною площею 2,0 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 07.12.2018 № 411-15/VII «Про внесення змін до рішень обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області» та від 21.10.2015 року № 680-34/ VI «Про Дніпропетровську обласну комплексну програму (стратегію) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-

2025 роки» (із змінами);
- вилучено земельну ділянку загальною площею 2,0 га, відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 22.02.2019 № 450-16/VII «Про внесення змін до рішень обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області» та від 21.10.2015 року № 680-34/ VI «Про Дніпропетровську обласну комплексну програму (стратегію) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки» (із змінами);

- вилучено земельну ділянку, зарезервовану для створення об'єкта природно-заповідного фонду «Балка Довга», загальною площею 3,3582 га відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 05.11.2021 № 123-8/VIII «Про внесення змін до рішення обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області».

Ключові території регіональної екомережі Дніпропетровської області.
 ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКИЙ РАЙОН

2.11 Клімат

Клімат в зоні розглядаємої території помірно-континентальний, відрізняється жаркого і сухого літа і не дуже холодної зими.

Температура повітря. Середньобогаторічна температура повітря дорівнює $+8.5^{\circ}\text{C}$. Найбільш жаркий місяць липень - середня максимальна температура $+26,7^{\circ}\text{C}$, найбільш холодний – січень, середня мінімальна температура - мінус 5.5°C . Абсолютний максимум температури $+40^{\circ}\text{C}$ досягався в серпні, абсолютний мінімум - мінус 34°C - в лютому.

Тривалість безморозного періоду дорівнює 190 дням, найбільша 228 днів, найменша - 143 дні.

Опади. Атмосферні опади грають істотну роль в процесі формування як поверхневого, так і підземного стоку. Дана територія відноситься до зони нестійкого зволоження. Влітку часто спостерігаються посушливі періоди. Вони бувають тривалістю більше 20 днів по два щорічно, більше 30 днів - щорічно, 40 днів - 6-9 разів в десятиліття. Відповідно до даних, приведених в ДСТУ-Н В. 1.1-27:2010, річна норма опадів дорівнює 550 мм, з яких за теплий період (IV - X) випадає 327 мм (62% річної кількості), за холодний період (XI - III) - 223 мм.

Найменша кількість опадів доводиться на жовтень - 35 мм, найбільше - на червень - 66 мм.

Сніговий покрив. Терміни освіти і сходу снігового покриву залежать від погодних умов і від року до року сильно міняються. Зважаючи на часту відлигу,

що супроводжується дощами, сніговий покрив нестійкий і нерідкі випадки повного його зникнення серед зими. Стійкий сніговий покрив в регіоні відсутній у 24% зим. Висота снігового покриву невелика і дуже нерівномірна; вона складає в середньому 3-9 см В окремі роки висота снігу досягає 50 см

Вологість повітря залежить від циркуляційних процесів і особливостей підстилаючої поверхні і характеризується абсолютною і відносною вологістю. Вітровий режим характеризується частою зміною напрямів вітру в часі. Впродовж теплого періоду року переважає вітер північно-західних напрямів, в холодний період - південно-східних і південних напрямів, що пов'язано із загальною циркуляцією атмосфери і орієнтацією долини р. Дніпро. Влітку спостерігається жаркий сухий вітер - суховій. Ранньої весни при снігу, що розтанув, і рідкісному травостое можуть виникнути запорошені бурі.

Характерними особливостями клімату є зливовий характер літніх опадів і значний дефіцит вологи.

Таблиця 3.1. Метеорологічні характеристики і коефіцієнти, що визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосфері

МЕТЕОРОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	КОЕФІЦІЄНТИ
Коефіцієнт, залежний від температурної стратифікації по ОНД- 86, п. 2.2., А	200
Коефіцієнт, що враховує вплив рельєфу	1.0
Середня максимальна температура зовнішнього віздуху найжаркішого місяця року, °С	26,7
Середня мінімальна температура зовнішнього повітря за самий холодний місяць, °С	-5,5
Среднемногoletняя швидкість вітру, м/с	4
Швидкість вітру, повторюваність перевищення якої складає 5 %, м/с	10
Середньорічна повторюваність напрямку вітрів даного румба, %	
ПН	17,8
ПНСх	12,6
Сх	14,1
ПДСх	12
ПД	11,1
ПДЗх	10,4
Зх	12,8
ПНЗх	9,2
шпиль	12,9

Слід зазначити що протягом останніх років кліматична ситуація має тенденцію до змін. Тренд потепління в Україні характеризується нерівномірністю – періоди стрімкого збільшення температури змінювалися його уповільненням, або похолоданням. У такі періоди на тлі загального потепління відмічаються хвилі холоду із заморозками, що представляє небезпеку для багатьох галузей економіки; зокрема сільського господарства.

В Україні, як і в Європі в цілому, відмічається зниження континентальності клімату – зменшення амплітуд сезонного ходу приземної температури, збільшення повторюваності екстремальних значень деяких метеорологічних величин.

Своєрідність потепління клімату України і в його неодноразовості – приземні температури підвищувалися в тих регіонах і в ті місяці, які раніше були холоднішими, а в районах з вищим температурним фоном, приземна температура змінилася менше.

Глобальна зміна клімату та її місцеві прояви (підвищення середньорічної температури та тривалість спекотних посушливих періодів, частота та інтенсивність екстремальних явищ, зокрема, повеней, злив та ураганів, підвищення рівня Чорного та Азовського морів тощо) сьогодні є серед визначальних чинників, що безпосередньо впливають на екологічний стан територій, зміну характеру довкілля, здоров'я громадян, продовольчу безпеку, інфраструктуру, регіональний та місцевий розвиток. Тож прояви зміни клімату, насамперед негативні, та їхні наслідки не можуть ігноруватися в процесі стратегічного планування розвитку регіонів та територіальних громад і потребують систематичного моніторингу і розробки системи заходів пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї природних екосистем, господарств, зокрема сільського, енергетичного сектору, а також захисту громадського здоров'я та інфраструктури.

2.12 Охорона здоров'я

Здоров'я населення має виняткове значення для розвитку регіону та українського суспільства в цілому, адже воно є ключовим фактором економічного та соціального піднесення, безцінним ресурсом держави. Здоров'я населення сприяє підвищенню продуктивності праці, формуванню більш ефективних трудових ресурсів та більш здоровому й економічно спроможному старінню; скорочує витрати, пов'язані з подоланням хвороб та соціальною допомогою; сприяє економії бюджетних коштів та переорієнтації витрат у русло інвестування.

З метою забезпечення рівня доступності населення до медичних послуг та ефективного обслуговування населення на Дніпропетровщині у 2020 році: функціонувало 68 закладів охорони здоров'я: 2 амбулаторії загальної практики – сімейної медицини, як самостійні юридичні особи, та 66 центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, з них у містах – 32 центри, районах –

34 центри, до складу яких входять 413 лікарських амбулаторій, з них у містах – 186 амбулаторій, районах – 227 амбулаторій, 339 фельдшерських (фельдшерсько-акушерських пунктів) та медичних пунктів тимчасового базування, у яких здійснюються виїзні прийоми медичними працівниками, які надають первинну медичну допомогу.

В області діє Єдина регіональна оперативно-диспетчерська служба, яка складається з двох центрів:

комунальний заклад “Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” Дніпропетровської обласної ради” з 5 відокремленими підрозділами

– станціями екстреної медичної допомоги, комунальний заклад “Криворізька станція швидкої медичної допомоги” Дніпропетровської обласної ради” – окрема юридична особа.

На теперішній час у Дніпропетровській області функціонує 4 перинатальні центри: КЗ “Дніпропетровський обласний перинатальний центр зі стаціонаром” Дніпропетровської обласної ради”, КЗ “Дніпропетровський спеціалізований клінічний медичний центр матері та дитини ім. проф. М.Ф. Руднєва” Дніпропетровської обласної ради”, КЗ “Криворізький перинатальний центр зі стаціонаром” Дніпропетровської обласної ради”, перинатальний центр II рівня в складі багатoproфільної лікарні КЗ “Дніпропетровська міська клінічна лікарня № 9” Дніпропетровської обласної ради”.

Первинну медичну допомогу населенню Верхньодніпровської громади надає КНП “Верхньодніпровський центр первинної медико-санітарної допомоги” ВМР” до складу якого входять: 9 амбулаторій, у тому числі 2 міські, 2 селищні та 5 сільських лікарських амбулаторій та 6 фельдшерських пунктів.

У закладі працює 110 чоловік, з них 18 лікарів загальної практики-сімейних лікарів та 42 чоловіки середнього медичного персоналу, відсоток укомплектованості складає 91,9% і 100% відповідно. Не укомплектована сімейними лікарями Бородаївська АЗПСМ, Дніпровська АЗПСМ та Верхньодніпровська АЗПСМ № 1.

В 2024 році проведено:

заклучення договорів з НСЗУ по наступним пакетам: «Первинна медична допомога», «Супровід та лікування дорослих та дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги», «Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги»;

декларування населення на основі добровільного вибору лікаря; на 01 січня 2025 року складає 24334 декларацій, що нижче рівня попереднього року, в зв’язку з плінністю кадрів сімейних лікарів.

За допомогою фінансової підтримки міжнародних організацій на території громади діяли мобільні медичні команди, що надавали допомогу вразливим групам населення. Прийнято та проконсультовано – 1006 хворих, в т.ч. 670 сільських жителів, з них 127 ВПО. Під час прийому проводились консультації щодо здорового способу життя, планування сім’ї, онкопрофогляди.

Спеціалізована медична допомога населенню громади надається КП «Верхньодніпровська центральна міська лікарня» ВМР», яка є загальним закладом охорони здоров'я Дніпропетровського госпітального округу Кам'янського району. У 2024 році лікарнею проведено контракування з Національною службою здоров'я України за 16 пакетами.

Чисельність персоналу КП «Верхньодніпровська центральна міська лікарня» ВМР» складає 200 осіб, у тому числі 40 лікарів, 71 особа середнього медперсоналу, 40 осіб молодшого персоналу, 20 спеціалістів та 29 осіб іншого персоналу.

Завдяки діяльності міської ради у напрямку міжнародної благодійної допомоги отримано функціональні ліжка, комплекти для ентерального харчування важкохворих, дихальні апарати, каталки медичні, інше малоцінне обладнання та вироби медичного призначення, лікарські засоби.

2.13 Об'єкти культурної спадщини

На території громади налічується 169 пам'яток археології (із внутрішньо-комплексними 375), з них до Державного реєстру занесені 365. Це поселення III-I тисячоліття до н.е., доби бронзи II тисячоліття до н.е., декілька поселень Черняхівської культури III-IV тисячоліття н.е.

Поодинокий курган заввишки 4,0 м. з кам'яним хрестом в с. Дніпровокам'янка — унікальна місце у Верхньодніпровській міській територіальній громаді датований 1748р. за припущенням місцевих краєзнавців на цьому місці знаходиться поховання козацького часу .

На Державному обліку 13 пам'яток архітектури та містобудування та 40 пам'яток історії та монументального мистецтва. Серед пам'яток архітектури особливе історичне значення має Будинок повітової земської управи, вітряний млин в с. Калужне збудований в середині XIX ст., який станом на сьогодні зруйнований внаслідок природних катаклізмів та Будинок волосної управи в с. Богодарівка.

Об'єкти культурної спадщини

Назва Об'єкта	Тип пам'ятки (архітектурна, археологічна, монументального мистецтва)	Місце розташування пам'ятки	Стан пам'ятки	Потенціал для використання в культурі
Кургани	археологічні	За межами населених пунктів		Використання неможливе
Курган з кам'яним хрестом	археологічні	Село Дніпровокам'янка, Кам'янський р-н., Дніпропетровська обл.	задовільний	Екскурсійні маршрути з історії рідного краю

		За межами населеного пункту		
Будинок повітової земської управи	архітектури	М. Верхньодніпровск, Кам'янський р-н., Дніпропетровська обл., вул. Дніпровська, 56	Потребує ремонтно-реставраційних робіт	Екскурсійні маршрути з історії рідного краю
Вітряний млин	архітектури	с. Калужне	Потребує ремонтно-реставраційних робіт	Екскурсійні маршрути з історії рідного краю
Будинок волосної управи	архітектури	с. Богодарівка	Потребує ремонтно-реставраційних робіт	Екскурсійні маршрути з історії рідного краю

2.14 Елементи нематеріальної культурної спадщини

Назва елемента	Населені пункти, у яких він присутній	Особливості елемента	Потенціал для включення до регіонального та Національного переліків	Потенціал для використання в культурі, економічному розвитку громади
«Мотанки Верхньодніпровська»	м. Верхньодніпровськ	Обрядові, обереги. В голівку мотанки зав'язували зернятка пшениці. На лицьких вишивках викладали нитками хрест – давній символ сонця у слов'ян.	-	
«Лялькарство на Верхньодніпровщині»	м. Верхньодніпровськ	Виготовлення інтер'єрних ляльок з полімерної глини в поєднанні з синтепоном, пінопластом, ляльки є статичні і є подвижні.	-	
«Зливана каша»	м. Верхньодніпровськ	Чиста джерельна вода, дрова вишневі. Кашу варити у чавунних казанах з кришкою на вогні.	-	
«Вишивка Верхньодніпровщини»	с. Пушкарівка	Вишивка катушковими нитками. Оригінальність	-	

		полягає в тому, що узори вишиваються в одну сторону, накладаються стійком, багата гама кольорів		
«Водіння Куста в селі Ганнівка»	с. Ганнівка	Кустові пісні, віншування	-	
«Хустка в звичаях та обрядах»	с. Ганнівка	Особливості пов'язування хустки та її використання.	-	

Слід зазначити, що заходи з реалізації Програми направлені на збереження культурної спадщини громади, збереження її природного потенціалу та покращення життя жителів громади, тому у разі не прийняття ДДП заходи з покращення умов проживання мешканців міської територіальної громади не реалізовуватимуться.

Все це призведе до погіршення соціально-побутових умов в громаді, невідповідності державної політики, визначеної реаліями часу.

В разі залишення ситуації в Верхньодніпровській міській територіальної громаді без позитивних змін, проблеми, які є на теперішній час, залишаться та будуть мати тенденцію до подальшого негативного розвитку та впливу на навколишнє природне середовище та населення громади. Поставлена мета з забезпечення відновлення стабільного функціонування економіки, розвитку інвестиційної середовища, створенню умов для комфортного життя мешканців громади, покращення навколишнього природного середовища досягнута не буде в наслідок хаотичного впровадження безсистемних дій.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).

Забруднення навколишнього середовища здійснює негативний вплив на довкілля та здоров'я населення опосередковано, через фактори забруднення: атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, знищення зелених насаджень в містах та лісів.

3.1 Атмосферне повітря

За інформацією МОЗ, найбільш несприятливому впливу шкідливих факторів підлягає населення, яке мешкає в межах санітарно-захисних зон

промислових підприємств, що є порушенням вимог «Державних санітарних правил планування та забудови населених місць».

До забруднюючих речовин, про негативну дію яких на здоров'я людини отримані найбільш переконливі докази, відносяться тверді суспендовані частинки (ТЧ), озон (O_3), діоксид азоту (NO_2), діоксид сірки (SO_2), оксид вуглецю (CO).

Встановлення нормативів для стаціонарних джерел викидів здійснюється відповідно до наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 27.06.2006 № 309 «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел».

При реконструкції та експлуатації об'єктів інфраструктури згідно проєкту Програми та проєктів до неї, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря будуть здійснюватися від стаціонарних джерел (розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК)) та пересувних джерел забруднення, а саме викиди автомобільного транспорту.

При дотриманні норм природоохоронного законодавства, рекомендацій, технологічних режимів проектувана діяльність буде чинити мінімальний вплив на повітряний басейн.

3.2 Підземні та поверхневі води

З даними Держгеонадр, головними чинниками забруднення ґрунтових вод на більшій частині території України є комунальні стоки, стоки тваринницьких комплексів, мінеральні добрива, продукти сільгоспхімії, свинець, марганець, нафтопродукти.

На території України станом на 01.01.2018р. кількість облікованих площинних осередків забруднення підземних вод залишилась без змін і становила 200, локальних – 262. Підземні води в зоні впливу основних осередків були забруднені хлоридами, сульфатами, нітратами, аміаком, роданідами, фенолами, нафтопродуктами, марганцем, свинцем, стронцієм у кількостях, що в окремих випадках у декілька разів перевищували величини гранично допустимих концентрацій. У межах локальних осередків підземні води четвертинних, неогенових, палеогенових, верхньокрейдяних та протерозойських відкладів по одиночних свердловинах мали підвищений вміст нітратів, амонію, заліза тощо.

В період реконструкції об'єктів та їх експлуатації, які можуть бути створені в рамках реалізації Програми, буде забезпечено виконання заходів для унеможливлення шкідливого впливу на водне середовище.

3.3 Ґрунти.

Постійного впливу на елементи ґрунтового середовища в умовах проектування та реконструкції не передбачається. Але частково можливий варіант порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, а тому слід здійснити рекультиваційні заходи зі збереження родючого шару та відновлення порушених ділянок шляхом заходів фітомеліорації зеленими насадженнями та стійкими газонними сумішами.

3.4 Біорізноманіття.

В Україні і на території Верхньодніпровської міської територіальної громади неефективне ведення *мисливського господарства (у довоєнний час)*, та неправильне управління популяціями мисливських тварин призвело до стійкої тенденції зменшення видів мисливських звірів. Крім промислового *рибальства* приблизно 10% населення України охоплено аматорським рибальством. При цьому частка молоді цінних риб в аматорських уловах сягає 95%. Внаслідок вибіркового рубок у природних раритетних фітоценозах останні трансформуються в похідні фітоценози зі зміненою структурою деревостану. *Вирубання* цінних у господарському значенні дерев призвело до розбалансування як вікової, так і ценотичної структури цих лісів, зменшення їхньої продуктивності, послаблення біологічної стійкості як до шкідників, так і до кліматичних катаклізмів. Через *заліснення* степових фітоценозів, на яких часто створюються лісові культури із аборигенних і неаборигенних видів, відбувається деградація зональних угруповань. Дія *перевипасання* спричиняє віддалення трав'яних угруповань від свого природного стану, викликає зниження видового багатства, їхньої продуктивності, а місцями і ерозію ґрунтового покриву.

Результатом *пожеж* є втрата природного різноманіття, а саме спрощення структури, вульгаризація біоти. У подальшому відбувається консервація дії чинників ценогенезу, внаслідок чого відтворення фітоценозів, у тому числі й раритетних, стає практично неможливим. *Аграрне перетворення* значної частини трав'яних екосистем призвело до масштабного порушення їхньої структури, руйнування, фрагментації та переважно – до повного їхнього знищення.

Зменшення біорізноманіття внаслідок *фрагментації* спричинює їхню залежність від екологічних чинників, що, в свою чергу, зменшує їхню можливість підтримувати свій гомеостаз, зумовлює істотні кількісні та якісні зміни екосистем. Встановлені факти загроз природного характеру. Це насамперед *сильватизація* степових ділянок з раритетними фітоценозами. Це пов'язано з припиненням такої форми антропогенного впливу на них, як

викошування чи випасання, що порушило усталений хід сукцесій, їх спрямованість і сприяло трансформації цих фітоценозів у чагарникові та лісові угруповання. На територіях ПЗФ, де панують трав'яні типи рослинності, спостерігаються *резерватні сукцесії*. З'ясовано, що процеси “заглиблення” фітосистем у стадію “розладу” й зниження їхньої організованості, які відбуваються на сучасному етапі автогенезу, зумовлені неадекватністю регуляційних заходів. Зміни, що відбуваються внаслідок *забруднення* води і поєданого з ним антропогенного евтрофування водойм, характеризуються випаданням раритетних видів рослин та тварин і заміщення їх видами широкої екологічної амплітуди, адвентивними та інвазійними видами. Основними загрозами біорізноманіттю всіх структурних елементів екомережі досліджуваної території є антропогенні чинники, віднесені до трьох груп: 1) пряме фізичне знищення (полювання, рибальство, рубання, заліснення корінних трав'яних типів рослинності, перевипасання, пожежі, цілеспрямоване випалювання, розорювання, розробка кар'єрів, рекреація та урбанізація), 2) зміна природних середовищ (сильватизація, резерватні сукцесії, фрагментація екотопів, модифікація місцезмісцезростань), 3) забруднення (біологічне, комунальне).

Екомережа Верхньодніпровської МТГ вигідно відрізняється від багатьох територій України і Дніпропетровської області тим, що не зазнала військових дій які вже відклали свій відбиток на всі структурні елементи екомережі територій опалених ворогом. Ступень впливу війни на структурні елементи екомережі на теперішній час не досліджено, але впевнено можна стверджувати що во вони будуть шокуючими.

3.5 Акустичний вплив.

В період будівництва та реконструкції об'єктів передбачених заходами Програми не буде спостерігатися перевищення шумових порогів та системного негативного акустичного впливу. Слід дотримуватися вимог щодо розрахункового граничнодопустимого рівня акустичного забруднення для порогів житловій забудові та який не повинен перевищувати допустимий рівень шуму на території населених місць. Окремий випадок, масове застосування підприємствами і населенням електро генераторів під час відключень світла. Але ця ситуація не залежна від Програми розвитку громади.

3.6 Флора та фауна.

Значних змін в системі дослідженої території в результаті реалізації заходів Програми не прогнозується.

Незначним, короткопливним об'єктом впливу на тваринний світ під час будівництва служитиме робота будівельної техніки та інвентарю.

З огляду на характери запланованих робіт, значного впливу на місцеву фауну та флору не очікується.

Важливо, що на території громади діє Комплексна довгострокова природоохоронна програма Верхньодніпровської міської об'єднаної територіальної громади на 2018-2025 роки та проводяться заходи з озеленення населених пунктів і інвентаризації зелених насаджень.

Оскільки Програма, спрямована на створення сприятливих умов проживання громадян на території Верхньодніпровської міської територіальної громади, і має обмежити негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від затвердження Програми можна очікувати лише позитивні результати на всю територію.

Враховуючи це, нижче розглядаються можливі негативні наслідки для довкілля від затвердження Програми:

1	Тимчасове забруднення атмосферного повітря викидами від працюючої будівельної техніки.
2.	Забруднення водозбірної поверхні нафтопродуктами в наслідок аварійних ситуацій на будівельній техніці.
3.	Утворення будівельних відходів
4.	Шумове забруднення на час проведення будівельних робіт
5.	Знесення зелених насаджень в місцях проведення будівельних робіт.
6.	Порушення верхнього шару ґрунтів.

Така ситуація вимагає суворого дотримання безпечних екологічних норм та плану виконання робіт.

Так, проєктом Програми передбачається діяльність, щодо влаштування інфраструктури, яка підлягатиме процедурі оцінці впливу на довкілля, зокрема:

П. 6 переліку інвестиційних проєктів та заходів програми - «Реконструкція водопровідної мережі по вулицям Дніпровська та Миру в с.Діденкове Кам'янського району Дніпропетровської області»;

П. 7 переліку інвестиційних проєктів та заходів програми - «Реконструкція водопровідної мережі північної частини с.Пушкарівка Кам'янського району Дніпропетровської області».

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).

До найважливіших екологічних проблем регіону відносяться:

1. Забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту.
2. Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.
3. Проблеми щодо умов скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти.
4. Забруднення підземних водоносних горизонтів.
5. Порухення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону.
6. Підтоплення земель та населених пунктів регіону.
7. Управління небезпечними відходами.
8. Утилізація відходів гірничодобувної, металургійної, енергетичної та інших галузей промисловості.
9. Організація контролю радіаційної безпеки щодо впливу на навколишнє природне середовище АЕС, об'єктів з радіоактивними відходами, при ліквідації накопичувачів (хвостосховищ) відходів виробництва з підвищеними рівнями радіоактивності та рекультивації земель, що мають радіоактивне забруднення.
10. Поширення екзогенних геологічних процесів.
11. Охорона, використання та відтворення дикої фауни і флори.
12. Проблеми природно-заповідного фонду.

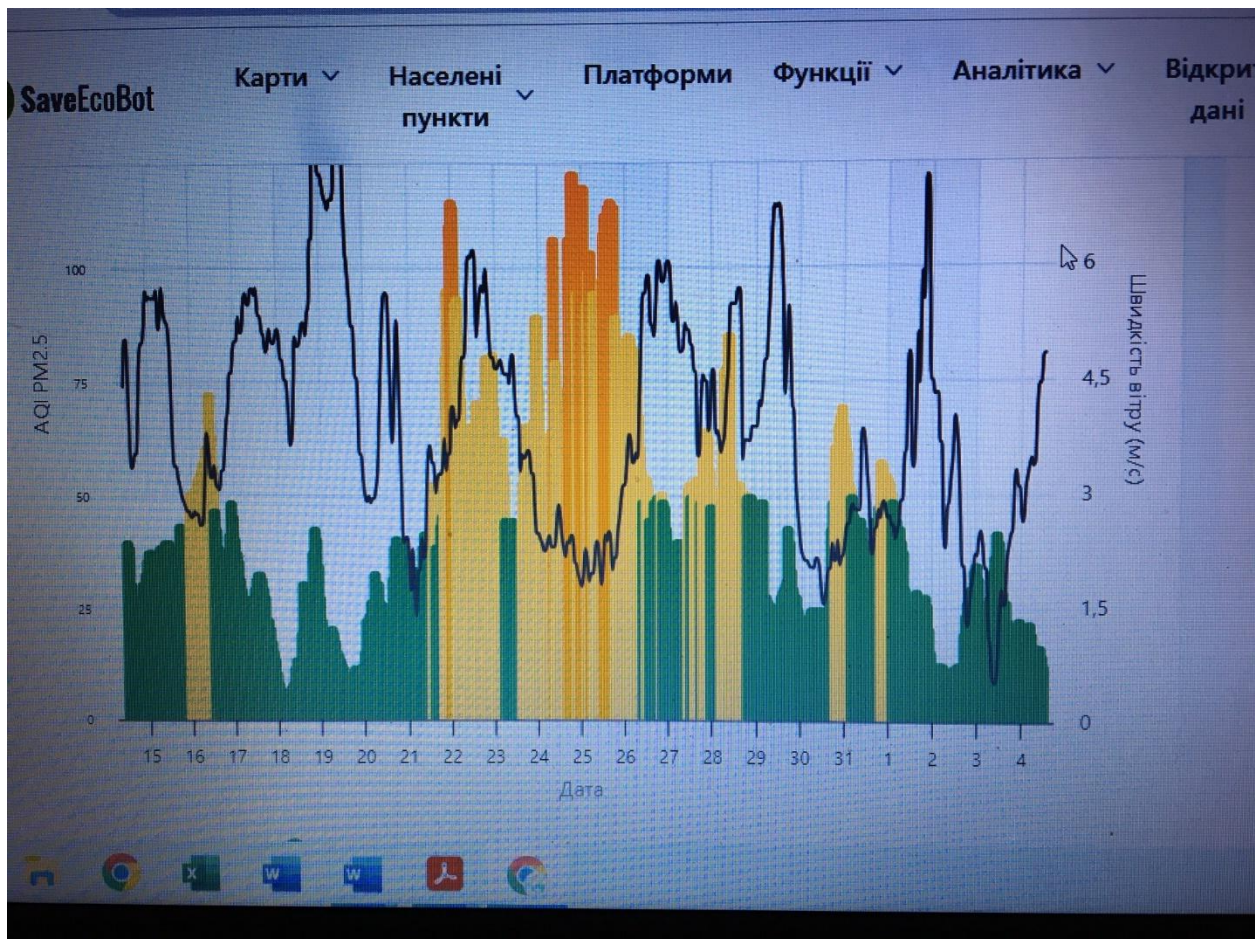
За підсумками 2023 року обсяги реалізації промислової продукції дорівнює 363,6 млрд грн, що на 10 % більше за показник 2022 року. Індекс промислової продукції області за 2023 року складає 104,4 %. Обсяг реалізації промислової продукції складає 15,6 % до загального обсягу по Україні.

Через порушення логістичних ланцюжків внаслідок бойових дій гірничо-металургійні підприємства значно зменшили обсяг випуску своєї продукції порівняно з довоєнним часом, а більша частина електростанцій теплової генерації припинила своє існування в наслідок ударів агресора по енергетичній інфраструктурі України.

Ця катастрофічна для економіки ситуація, втім, мала і позитивні фактори: зменшення виробництва потягло за собою і зменшення забруднення повітря.

Варто зазначити, що частина тих забруднень, які потрапляли в повітря у попередні роки й досі там перебувають. Тому, щоб оцінити стан атмосфери у містах екологі використовують так званий індекс забруднення, який враховує багато факторів.

Індекс якості атмосферного повітря, розрахований за [формулою NowCast \(US EPA\)](#) для головного забрудника повітря – [дрібнодисперсного пилу](#) фракції 2,5 мікрона, в місті Кам'янське - найближчому крупному промисловому центру до Верхньодніпрвської МТГ з середени січня по 04 лютого 2025 року.

Що свідчить про значно чистіше повітря ніж в цей же період 2022 року.

В умовах значної кількості екологічних проблем різного рівня складності та вкрай обмежених ресурсів для їх вирішення, продовжено реалізацію регіональних, місцевих та об'єктових заходів щодо поліпшення екологічного стану області. Функціонують регіональної програми розвитку водного господарства, управління відходами, ліквідації наслідків підтоплення територій в населених пунктах, місцеві програм охорони навколишнього природного середовища та інше.

У вересні 2018 року Всесвітньою організацією охорони здоров'я (далі-ВООЗ) було підготовлено Глобальну стратегію ВООЗ у сфері здоров'я, охорони довкілля та зміни клімату. В ній підкреслено, що загальновідомі екологічні ризики є причиною чверті усіх випадків смерті та захворювань у всьому світі. Не викликає сумніву, що безпека навколишнього природного середовища має важливий вплив на здоров'я та розвиток людини. Лише забруднення повітря, яке є одним з найбільш серйозних факторів ризику для здоров'я, щорічно викликає 7 мільйонів випадків смерті з причин, яких можна було б уникнути. При цьому 9 з 10 людей дихають забрудненим повітрям і майже 3 мільярди людей все ще змушені користуватися видами палива, що забруднюють навколишнє середовище, такими як тверде паливо або газ для опалення

приміщень і приготування їжі. І ця ситуація тільки погіршилася для громадян України в наслідок російської агресії і спричиненою цим руйнуванням енергетичної системи країни. Більше половини населення до цього часу користується водопостачанням, засобами санітарії і гігієни, що не відповідають вимогам безпеки, в результаті чого кожен рік відбувається понад 800 000 випадків смерті, яких можна було уникнути. Більша частка випадків захворювання на малярію та інші хвороби тісно пов'язана зі станом водних екосистем, які можуть бути поліпшені за рахунок природоохоронних заходів.

У 2016 році ВООЗ було підготовлено другу редакцію (перша у 2006 році) доповіді «Запобігання захворюванню через здорове довкілля: глобальна оцінка тягаря хвороб від екологічних ризиків».

Проведений аналіз показує, що 23% глобальних смертей (і 26% випадків смерті серед дітей віком до п'яти років) пов'язані з змінними факторами навколишнього природного середовища. При цьому 68% цих смертей та 56% розрахункових втрат часу непрацездатності можуть бути оцінені з використанням доказових порівняльних методів оцінки ризиків. Оцінка інших екологічних впливів була здійснена за допомогою експертних висновків.

Найбільш поширеними із списку захворювань, викликаних несприятливими факторами довкілля, є інсульт, ішемічна хвороба серця, діарея та рак. При цьому від зазначених хворіб найбільше потерпає населення в країнах з низьким рівнем доходу.

Відомо, що прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних підприємств дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер.

Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як об'єктів паливно-енергетичного комплексу, так і металургійної та/або хімічної промисловості.

Так само можна сказати і про вроджену патологію, і багато інших захворювань. Іншими словами, виділити внесок забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, утворення відходів, зменшення площ зелених та лісових насаджень у вплив на здоров'я населення завдання дуже непросте.

Однак у рамках СЕО не обов'язково доводити прямий зв'язок між здоров'ям населення та впливом забруднення довкілля. Достатньо виявити можливі ризики для здоров'я населення, пов'язані з реалізацією заходів Програми.

Приймаючи до уваги інформацію, представлену у попередньому розділі, можна зробити наступні висновки:

- вплив екологічної ситуації (наряду з генетичними факторами та способом життя) є основоположним фактором, що визначає стан здоров'я населення;
- в Україні наявна тенденція до зростання захворюваності населення, що мешкає в промислових регіонах;

- у промислових регіонах рівень захворюваності респіраторними захворюваннями та злоякісними новоутвореннями перевищує рівень по Україні;
- для поліпшення ситуації необхідний комплекс заходів, спрямованих на зменшення забруднень та негативного впливу на здоров'я населення, а також соціально-економічних заходів, спрямованих на підвищення якості життя, таких, як поліпшення інфраструктури, підвищення доступності та якості медичної допомоги тощо;
- при розробці заходів з охорони навколишнього природного середовища необхідно враховувати особливу увагу для зниження екологічного навантаження на території МТГ при будівництві нових підприємств або реконструкції існуючих та/або виведення з експлуатації застарілих виробництв, поступового заміщення їх на більш екологічно чисті.

Сильні/слабкі сторони Програми соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік».

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Програму підготовлено згідно Конституції України, закони України "Про місцеві державні адміністрації", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про правовий режим воєнного стану", від 12.05.2015 р. №389-VIII, "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій", постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету" (із змінами),</p>	<p>Значні фінансові витрати для міського бюджету на будівництво, модернізацію та реконструкцію об'єктів, які у більшості випадків є «не підйомними» для територіальних громад. Відсутність достатньої правової нормативної бази для співфінансування природоохоронних заходів підприємствами-забруднювачами та державними фондами з охорони навколишнього природного середовища. Відсутність коштів на проведення еколого гігієнічних та еколого геологічних досліджень.</p>

Указ Президента України "Про утворення військових адміністрацій" від 24.02.2022 р. №68/2022 з урахуванням завдань інших документів	
Можливості	Загрози
Прийняття Програми, в якій присутні відповідні цілі та завдання, дасть можливість реалізувати заходи з покращення стану об'єктів інфраструктури громади з міського бюджету, та інших джерел фінансування не заборонених чинним законодавством, сприяти поліпшенню стану здоров'я її мешканців, стану довкілля та комфортності проживання на території Верхньодніпровської міської територіальної громади.	Відсутність коштів в умовах воєнного стану на реалізацію запланованих заходів.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, яка внесена до виконання плану заходів з виконання [Угоди про асоціацію](#) між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, який затверджений постановою КМУ від 25 жовтня 2017 р. № 1106 . Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної

екологічної політики на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року).

В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Зокрема, одним з показників цілі Стратегії інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку та у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля.

Законодавчою основою для розроблення «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік» є стаття 143 Конституції України, закони України, "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про правовий режим воєнного стану", від 12.05.2015 р. №389-VIII, "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій", постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету" (із змінами), Указ Президента України "Про утворення військових адміністрацій" від 24.02.2022 р. №68/2022. Розпорядження Верхньодніпровського міського голови від 08.01.2025 №04-ОД «Про Довгострокову програму соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської об'єднаної територіальної громади на 2018-2022 роки (зі змінами)», з урахуванням завдань інших документів державного планування, а саме:

Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019);

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

постанову Кабінету Міністрів України від 13.09.2024 № 940 "Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 - 2027 роки".

Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII;

Плану реалізації Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року на 2021 – 2023 роки, затвердженого рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII.

Основних макропоказників економічного і соціального розвитку України та окремих кількісних припущень до прогнозних розрахунків на 2022 – 2023 роки, надісланих листом Міністерства економіки України від 14.10.2012 р. № 3031-07/700055-06;

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

3) Програма не передбачає суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу;

4) спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки Програми було обґрунтовано;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів Програми та самого Звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на веб-сайті органу місцевого самоврядування, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, у загальнодоступному місці приміщення органу місцевого самоврядування, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;

7) у звіті СЕО надана інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

8) оцінка ступеню антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

9) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;

10) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Верхньодніпровська міська територіальна громада має зобов'язання діяти згідно чинного законодавства у сфері охорони довкілля: Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про відходи»; Водний кодекс України; ДСП-173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» та інші нормативно-правові документи у галузі охорони навколишнього природного середовища. Об'єкти, які входять в Смарагдову мережу та ключові території

екомережі на території територіальної громади не зазнають впливу від планованої діяльності.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 (зі змінами) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація заходів, цілей, і планів Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля- відсутні.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Коротко - та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі відсутні.

До довгострокових наслідків відноситься питання приведення території до первинного стану в разі припинення господарської діяльності.

Оцінка потенційних впливів на навколишнє середовище та людей встановила, що окрім вигоди, цілі і заходи Програми можуть мати певний негативний вплив на довкілля у разі відсутності належного контролю за таким впливом. Тому будуть виконуватись певні дії (названі "діями по зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище") для запобігання, скорочення чи зменшення негативних впливів даної Програми. Підсумки по ключовим негативним (тимчасовим) наслідкам, що були визначені, та заходам по їх пом'якшенню, надані в Таблиці нижче.

Ймовірний екологічний вплив на складові довкілля

Оцінка ймовірного впливу
заходів Програми на довкілля відповідно до контрольного переліку

№	Чи може реалізація документу державного планування спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		Тимчасово , на час проведення будівельних робіт
3	Погіршення якості атмосферного повітря?			+	
4	Появу джерел неприємних запахів?			+	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		+		
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
8	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?		+		
9	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
10	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
11	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	

12	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			+	
13	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			+	
14	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Відходи					
15	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		+		
16	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?		+		
17	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?		+		
18	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	
19	Утворення або накопичення радіоактивних відходів ?			+	
Земельні ресурси					
20	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		+		
21	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
22	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
23	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
24	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			+	

25	Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями Програми та цілями місцевої громади?			+	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
26	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			+	
27	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
28	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
29	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			+	
30	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
31	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично прийнятих місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	
Населення та інфраструктура					
32	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності, та зростанні кількості населення будь-якої території?			+	
33	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків			+	
34	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			+	
35	Потреби нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		+		

36	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління та моніторинг					
37	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
38	Погіршення екологічного моніторингу?			+	
39	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
40	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше					
41	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
42	Суттєве вилучення будь-якого невідновлюваного ресурсу?			+	
43	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			+	
44	Суттєве порушення якості природного середовища?			+	
45	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			+	
46	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть не значними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.

Досягнення поставлених цілей для покращення стану довкілля України (виходячи з національних пріоритетів) має здійснюватися з суворим дотриманням Закону України «Про охорону навколишнього природного

середовища», який визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища при розміщенні, проектуванні, будівництві, введенні в експлуатацію, експлуатації, консервації, споруд та інших об'єктів.

Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з дотриманням обов'язкових екологічних вимог:

а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;

б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;

в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;

д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;

Негативні наслідки для довкілля можливі при:

- спорудженні еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами ;

- порушення, переміщення ущільнення ґрунтового шару;

- зміни в топографії або в характеристиках рельєфу;

- суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій

практиці використання земель;

- наближенні зони ведення бойових дій до території громади;

- влучання ворогом по об'єктах, які розміщені на території громади;

- настання випадків екологічних катастроф.

При виконанні робіт пов'язаних з реалізацією запланованих цілей передбачається дотримуватись наступних заходів для мінімізації впливу на довкілля:

Заходи щодо охорони атмосферного повітря відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря», а саме:

організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;

заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

заходи щодо забезпечення безперебійної ефективної роботи і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти тваринного світу. Під час провадження планованої діяльності, у відповідності до вимог статей 9, 37, 39, 40 Закону України «Про тваринний світ»:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;
- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;
- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;
- запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів;
- охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;
- недоторканість ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу;
- розроблення і здійснення заходів, які будуть забезпечувати збереження шляхів міграції тварин.

Заходи щодо охорони вод від вичерпання, поліпшення їх стану, а також припинення скидання забруднених стічних вод та заходи щодо попередження підтоплення, заболочення, засолення та забруднення цих земель відповідно до Водного кодексу України.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на здоров'я населення при здійсненні планованої діяльності відповідно до вимог статті 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів будуть розглядатися:

- відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;
- заходи радіаційної безпеки, відповідних санітарних правил, а також заходи встановлені нормами, іншими актами законодавства, що містять вимоги радіаційної безпеки.

Заходи щодо Збереження біорізноманіття в лісах відповідно до статті 85 Лісового кодексу України шляхом:

- створення і оголошення в установленому законом порядку на найбільш цінних лісових ділянках територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розвитку екологічної мережі;
- виділення, створення і збереження об'єктів цінного генетичного фонду лісових порід (генетичних резерватів, плюсових деревостанів і дерев, колекційних лісових ділянок, лісонасінних ділянок і плантацій, дослідних та випробних культур тощо);
- недопущення генетичного забруднення генофондів аборигенних порід та інвазій інтродукованих видів у природні екосистеми;

- застосування екологічно орієнтованих способів відтворення лісів та використання лісових ресурсів;
- забезпечення охорони рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань, пралісів, інших цінних природних комплексів відповідно до природоохоронного законодавства.

При плануванні інфраструктурного проекту необхідно розробляти конкретні заходи для мінімізації впливу на довкілля саме при реалізації даного проекту. Тому розглянуті лише загальні вимоги при розміщенні, проектуванні, будівництві, введенні в експлуатацію, експлуатації, консервації, споруд та інших об'єктів.

Проект Програми передбачає створення інфраструктури та реалізацію завдань: впровадження заходів щодо організації покращення комунальної та дорожньої інфраструктури, розбудова туристично-рекреаційної інфраструктури та інше.

Виконання заходів передбачених Програмою сприятиме впровадженню ефективної системи з охорони навколишнього природного середовища, залученню коштів у створення сучасної інфраструктури з охорони довкілля, розв'язанню проблем забруднення навколишнього природного середовища і поліпшенню умов життєдіяльності людей.

Основними складовими результативності є досягнення поставлених цілей:

1. Формування у мешканців громади екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу району;
3. Забезпечення інтеграції екологічної політики в процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади;
4. Зниження екологічних ризиків для екосистем та здоров'я населення до соціально прийняттого рівня.

Очікувані результати:

зростання кількості успішно поданих і схвалених проєктів та обсягу отриманого фінансування на відновлення та розвиток інфраструктури, енергетики та бізнес-середовища; збільшення частки малого та середнього бізнесу громади, яка отримала доступ до програм підтримки, а також обсягу фінансових ресурсів, наданих через грантові та кредитні програми; доступність для громадськості 100% інвестиційних проєктів через онлайн-платформу DREAM, забезпечення прозорості використання коштів, строків виконання та ключових результатів реалізації; розширення партнерських відносин з європейськими містами, реалізація спільних культурних, економічних та

соціальних проєктів із громадами ЄС; підвищення рівня впізнаваності громади, промоція громади на міжнародному рівні.

При спорудженні (будівництві, влаштуванні) об'єктів інфраструктури необхідно виконати наступні вимоги природоохоронного законодавства:

- здійснити оцінку впливу на довкілля при провадженні планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» ;
- при плануванні розміщення об'єктів інфраструктури враховувати наявність прибережних захисних смуг водних об'єктів , заповідників, лісових насаджень;
- місця розташування майданчиків інфраструктури мають обиратися з урахуванням коефіцієнтів рельєфу місцевості;
- застосовувати енергозаощаджувальні технології;
- при влаштуванні майданчиків для складування відходів суворо дотримуватись вимог щодо охорони земель, підземних та поверхневих вод, атмосферного повітря;
- передбачати пило-газоочисне обладнання, очисних споруд поверхневого стоку ;
- передбачати комплекс заходів щодо запобігання потрапляння небезпечних речовин до водних об'єктів;
- розробляти комплекси заходів, спрямованих на зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- передбачати заходи із рекультивації об'єктів інфраструктури у разі виведення їх з експлуатації, консервуванні тощо;
- враховувати віддаленість наявності водних об'єктів, їх гідрологічні режими.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ).

Законодавчою основою для розроблення Програми є стаття 143 Конституції України, закони України "Про місцеві державні адміністрації", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про правовий режим воєнного стану", від 12.05.2015 р. №389-VIII, "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про внесення змін до деяких законодавчих

актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій", постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету" (із змінами),

Указ Президента України "Про утворення військових адміністрацій" від 24.02.2022 р. №68/2022 з урахуванням завдань інших документів державного планування, а саме:

Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019);

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII;

Плану реалізації Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженого рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII.

Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки (далі – Прогноз) було схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 №1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки».

Розпорядження Верхньодніпровського міського голови від 08.01.2025 №04-ОД «Про Довгострокову програму соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської об'єднаної територіальної громади на 2018-2022 роки (зі змінами)», з урахуванням завдань інших документів державного планування, а саме:

Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019);

постанову Кабінету Міністрів України від 13.09.2024 No 940 "Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 - 2027 роки".

Постанову Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 No 1315 "Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024 - 2026 роки".

Програма базується на аналізі основних показників соціально-економічного розвитку громади за 2023 рік та визначає мету, завдання та заходи економічного та соціального розвитку громади на 2025 рік, передбачає забезпечення узгоджених спільних дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного/післявоєнного стану задля втілення єдиної державної політики розвитку України на рівні громади.

Верхньодніпровська міська територіальна громада здійснює поточне управління і оперативний контроль ходу реалізації заходів Програми.

Моніторинг є інструментом відстеження та оцінки розвитку громади у відповідності зі Стратегічним баченням та програмними цілями.

Моніторинг Програми здійснюється щороку шляхом порівняння базових та фактичних значень показників та відображається у звіті, який оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, відповідно до Закону України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”, у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення більшості статистичної інформації, тому аналіз соціально-економічного становища здійснено на основі наявних оперативних даних.

Виконання завдань Програми дозволить забезпечити досягнення стратегічних цілей та програмного бачення розвитку громади її подальшого інвестиційного розвитку, сприятиме створенню умов для комфортного життя мешканців громади.

Одним із головних інструментів реалізації заходів Програми є виконання цільових програм, розробка, затвердження та внесення змін до яких, проводитиметься винятково з дотриманням вимог Бюджетного кодексу України та чинних законодавчих і нормативно-правових актів.

Фінансування пріоритетних проєктів, у тому числі через цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей місцевого бюджету, враховуючи виконання постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 “Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану” (із змінами), а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій.

У процесі виконання Програма може уточнюватися. Зміни і доповнення до Програми затверджуються Верхньодніпровською міською радою за поданням профільної постійної комісії. Звітування про виконання Програми здійснюватиметься при кінці її дії.

Основні заходи Програми та пріоритетні напрями діяльності в громаді трансформовані в перелік конкретних заходів спрямованих на виконання 28 діючих міських цільових програм та передбачає реалізацію 20 інвестиційних проєктів щодо забезпечення виконання мети з визначенням конкретних строків виконання, відповідальних за виконання та індикаторів виконання.

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки розглянуто наступні альтернативи:

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування;

Альтернатива 2:

Прийняття «Програми соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік»

Альтернатива 3:

Вірогідність здійснення військових дій на території громади, або наближення лінії фронту безпосередньо до території громади.

При обранні Альтернативи 1, ситуація залишиться без змін.

1. Заходи з покращення умов проживання мешканців територіальної громади не реалізовуватимуться.

Все це призведе до погіршення соціально-побутових умов в громаді, невідповідності державної політики, визначеної реаліями часу. Управлінські дії на території громади носитимуть хаотичний безсистемний характер.

2. В разі залишення ситуації в Верхньодніпровській міській територіальній громаді без позитивних змін, проблеми, які є на теперішній час, залишаться та будуть мати тенденцію до подальшого негативного розвитку та впливу на навколишнє природне середовище та населення громади. Поставлена мета з забезпечення відновлення стабільного функціонування економіки, розвитку інвестиційної середовища, створенню умов для комфортного життя мешканців громади, покращення навколишнього природного середовища досягнута не буде.

Обрання Альтернативи 2:

Прийняття Програми дозволить досягнути стратегічного бачення розвитку громади і виконати 28 діючих міських цільових програм та реалізувати 20 інвестиційних проєкти. Виконання Програми дозволить створити на території громади більш безпечне, екологічно чисте, енергетично ефективне середовище з якісною питною водою та інфраструктурою, якісними та доступними медичними, соціальними та публічними послугами, сприятиме, розвитку інвестиційного середовища.

Реалізація ДДП дасть змогу:

1. Підвищити економічну спроможність та інвестиційну привабливість громади.

2. Створити умови для більш комфортного життя мешканців громади, підвищити рівень отримання ними публічних та соціальних послуг, рівень надання мешканцям медичної допомоги.

3. Сприяти розвитку культури та спорту на території громади.

4. Формувати громаду як згуртовану спільноту з активними, здоровими та мобільними мешканцями.

5. Поліпшити на території ефективну систему збору та вивозу побутового сміття.

При «нульовому сценарії» заходи програми будуть здійснюватися без чітко визначеного нормативного документу, яким передбачено напрями та завдання з охорони довкілля. Це призведе до збереження тенденцій, що сформувалися у районі стосовно стану довкілля та здоров'я населення. Такий подальший розвиток не відповідає пріоритетам державної екологічної політики. «Нульовий сценарій» пов'язаний із збереженням нинішнього стану району. Цей варіант виходить з того, що зміни у економічній політиці практично не відбуватимуться. При цьому якісні показники розвитку будуть залишатись малорухомими. А це стримує процеси інноваційного розвитку економіки. Реалізація цього сценарію ілюструє значне загострення соціальнополітичних, фінансово-економічних, комунальних проблем, перешкоджаючих набуттю високої якості життя, комфортних умов життя та добробуту населення.

Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках «нульового сценарію» подальший сталий розвиток громади є ускладненим, і цей сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах розглядаємої території, продовження подальшого зносу інфраструктури, неефективного використання енергоресурсів.

- альтернатива 3:

Песимістичний сценарій – вірогідність здійснення військових дій на території громади, або наближення лінії фронту безпосередньо до території громади з руйнуванням еколого небезпечних підприємств та об'єктів критичної інфраструктури. При такому сценарії якісні показники довкілля будуть мати суттєве погіршення і призведуть до можливого виникнення техногенних катастроф в масштабах регіону. При такому сценарії реалізація заходів Програми буде не можлива та не актуальна.

Стратегічна екологічна оцінка Програми здійснювалася в спосіб, що передбачав такий алгоритм дій: визначення ключових екологічних проблем, що стосуються сталого розвитку Верхньодніпровської територіальної громади; проведення оцінки стану довкілля й виявлення трендів, характерних для окремих компонентів навколишнього середовища та стану здоров'я населення громади; аналіз відповідності цілей Програми стратегічним цілям державної екологічної політики; розробка заходів з пом'якшення ймовірних негативних впливів реалізації Програми; формулювання пропозицій щодо моніторингу; підготовка звіту про SEO Програми.

При підготовці звіту SEO Програми основне ускладнення викликало відсутність на момент підготовки звіту затвердженої на державному рівні методики для комплексного прогнозування впливу на довкілля та проведення оцінки за видами впливів на довкілля. Також в наслідок відсутності технічних характеристик інфраструктурних об'єктів Програми неможливо було застосувати математичний аналіз впливу заходів на навколишнє середовище. Відсутні актуальні статистичні данні.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Згідно з проведенням аналізом прогнозованого впливу на довкілля, визначено, що під час підготовки та розроблення ДДП «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік», з метою реалізації заходів та завдань негативний вплив на довкілля не передбачається.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених Звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього періоду виконання завдань і заходів Програми.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає можливість отримати інформацію про реалізацію проектних рішень;
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами виконавчої влади;
- перевірки того, що проектні рішення виконуються відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із

запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

- зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;
- періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;
- засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених Звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Відповідно до вимог Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272, Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на власному офіційному веб-сайті заходи, передбачені для здійснення моніторингу, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони довкілля для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення:

- стан виконання проєктних рішень шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності та їх прогнозних значень;
- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало - та безвідходних технологій на промислових підприємствах, модернізація існуючих об'єктів

- теплоенергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії, тощо);
- зменшення/збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення;
- зменшення/збільшення площі озеленення території громади;
- зменшення/збільшення територій та об'єктів ПЗФ, на яких реалізовано заходи зі збереження об'єктів природно-заповідного фонду.

З метою забезпечення збору, обробки, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування його змін та розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень в Україні створена система державного моніторингу навколишнього природного середовища. Спостереження за станом навколишнього природного середовища, рівнем його забруднення здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, іншими спеціально уповноваженими державними органами, а також підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища.

У відповідності до вимог «Порядку здійснення моніторингу наслідків» виконання документа державного планування для довкілля буде:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію плану або програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що план або програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи.

Реалізація заходів Програми ґрунтуватиметься на постійному процесі моніторингу виконання заходів Програми та оцінки ефективності досягнутих результатів. Система моніторингу виконання Програми включатиме:

- орган, на який покладено моніторинг (відповідальні особи Верхньодніпровської міської ради);
- систему індикаторів (результатів), яка має два рівні: макроекономічні та цільові (кількісні та якісні показники), враховуючи спосіб і терміни збору показників;
- план моніторингу досягнення визначених індикаторів в результаті реалізації інвестиційних проєктів;

- коригування плану реалізації Програми через включення/виключення проєктів та у разі потреби;

- внесення пропозицій змін до Програми.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в Програмі і зазначених в Плані заходів індикаторів включає еколого-економічні індикатори, екологічні індикатори та індикатори здоров'я населення.

Показники оцінки реалізації Плану заходів.

Атмосферне повітря
<ul style="list-style-type: none">
- Скорочення/збільшення викидів в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел, тон на рік
- Показники якості атмосферного повітря
- Скорочення обсягу викидів CO₂
- Індекс забруднення атмосферного повітря
Відходи
<ul style="list-style-type: none">
- Відсоток стихійних звалищ відходів, відсоток захоронених відходів
- Співвідношення частки перероблених та утилізованих відходів до утворених
- Динаміка обсягу побутових відходів, накопичених у спеціально відведених місцях, по відношенню до попереднього року
- Частка роздільно зібраних ТПВ за двох-контейнерною схемою (від загального обсягу утворених ТПВ)
- Частка перероблених відходів (від загального обсягу утворених відходів)
Водні ресурси
<ul style="list-style-type: none">
- Обсяги скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти
- Індекс забруднення водних об'єктів
Енергоефективність
<ul style="list-style-type: none">
- Проведення енергоаудиту у комунальних закладах.
- Впровадження енергозберігаючих технологій у комунальних закладах та домогосподарствах громади.
- Збільшення приладів обліку теплової енергії в бюджетних установах.
- Зниження обсягів споживання теплової енергії та природного газу в будівлях бюджетної сфери
Біорізноманіття та ПЗФ

<ul style="list-style-type: none"> - Кількість зелених насаджень. - Забезпеченість зеленими зонами загального користування.
Здоров'я населення
<ul style="list-style-type: none"> - Зниження показників поширеності та захворюваності всіх хвороб на 5% та 7 % відповідно. -Зниження темпів розповсюдження та смертності від ускладнень серцевосудинних, судинно-мозкових захворювань, онкологічних та соціальнонебезпечних хвороб. - Зниження загального рівня смертності на 1,5% 4 Зменшення на 5% кількості випадків серцево-судинних та судинномозкових захворювань у пацієнтів працездатного віку.
Земельні ресурси
<ul style="list-style-type: none"> - Площа рекультивованих земель. - Площа земель, пошкоджених амброзією.

Заходи, які включені до Програми, стануть пріоритетними при фінансуванні як із місцевого бюджету, так і при надходженні цільових коштів із бюджетів вищого рівня.

Відстеження динаміки відповідних індикаторів та показників соціально-економічного та екологічного розвитку дозволять чітко відслідковувати ефективність реалізації плану. Кількість екологічних індикаторів можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.

Звіт складатиметься з переліку ключових показників за кожною ціллю, кожним пріоритетом або заходом. Буде містити інформацію про досягнення кожного об'єктивного пріоритету або виконання заходу, оцінювання можливостей досягнення поставлених цілей.

План моніторингу за станом навколишнього середовища

Об'єкт моніторингу	Параметр, що підлягає моніторингу	Найменування речовин, що підлягають моніторингу	Періодичність	Хто проводить моніторинг	Індикатори результативності
Повітря	Якість атмосферного повітря в межах санітарно захисної зони	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, недиференційованих за складом	1 раз на рік	Атестована лабораторія, стаціонарні пости спостереження гідрометеорологічної служби.	Відповідність встановленим гранично допустимим концентраціям хімічних речовин ДСП 201-97

		<p>Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂])</p> <p>Оксид вуглецю</p>			
Відходи	Місця тимчасового зберігання відходів при реалізації заходів Стратегії	-	Не рідше 1 разу на 2 дні	Керівник відповідного підрозділу або інша відповідальна особа призначена наказом	Умови зберігання відходів мають відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.7.029-99
			1 раз на 2 тижні	Відповідальна особа призначена наказом	
			Відповідно до плану перевірок / позапланово	Представники Держпродспоживслужби, Державної екологічної інспекції, представники органів місцевого самоврядування та місцевих громадських організацій	
Шум	На межі СЗЗ		Щоразу за потребою	Атестована лабораторія відповідно до укладеного договору з підприємствами або територіальними громадами	Відповідність нормативам, що зазначені в Наказі № 173 МОЗ України від 19.09.1996 р.
Земельні ресурси	Санітарно-гігієнічний стан ґрунтів		постійно	Атестована лабораторія	Дотримання вимог санітарно-гігієнічного законодавства
Соціальне середовище. Населення.	Позитивний настрій населення. Нейтральні або		постійно	Територіальні громади	На протязі дії програми

Громадські організації	позитивні публікації у ЗМІ				
------------------------	----------------------------	--	--	--	--

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені Звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

Контроль за реалізацією Програми покладається на Верхньодніпровську міську раду.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).

Так як територіально Верхньодніпровська міська територіальна громада розташована на значній відстані від межі сусідніх держав, що виключає значний екологічний вплив на території інших держав транскордонний вплив не розглядається.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.

Даний документ - Резюме нетехнічного характеру (РНХ) - містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки, які мають відношення до запланованої діяльності. Цей документ (Звіт про стратегічну екологічну оцінку), буде розміщений у зазначеному нижче місці для ознайомлення і для надання коментарів. Будь-яка особа може надати свої зауваження та рекомендації щодо екологічних, соціальних та інших аспектів Програми.

Програма – це заходи із реалізації державної політики в межах Верхньодніпровської МТГ з метою збереження природних екосистем, підтримки їх цілісності, поліпшення якості життя і здоров'я населення, забезпечення екологічної безпеки, впровадження збалансованої системи природокористування для сталого розвитку суспільства з урахуванням

європейських підходів з питань охорони навколишнього природного середовища у військовий час та час післявоєнного відновлення.

Атмосферне повітря.

На динаміку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря регіону суттєвий вплив надав фактор військових дій в Україні. Так у 2021 році загальний обсяг шкідливих речовин що надійшли в атмосферно повітря від промислових підприємств складав 611,1 тис. т. У 2022 – 328,9 тис. т. У 2023 – 385,1 тис. т. (дані за 2022 та 2023 роки наведені без урахування пересувних джерел забруднення бо на теперішній час такі дані відсутні).

Це обумовлено скороченням багатьох виробництв, закриттям або релокацією на інші території України.

Не зважаючи на різке зниження викидів промислових підприємств, загалом, повітря продовжує бути досить брудним. Оскільки на території громади відсутні металургійні та гірничо видобувні підприємства атмосферне повітря на території громади краще за середнє по області. На території громади у відповідності до ст.6 «Порядку здійснення державно моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря (затверджені постановою КМУ від 14 серпня 2019 року № 827) з врахування галузі акредитації лабораторії ВПС «Верхньодніпровський міжгромадський відділ ДУ «Дніпропетровський ОЦКПХ МОЗ» встановлено та ведеться контроль за рівнем забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 14 постах спостереження. Також на виконання Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2023-2027 роки Дніпропетровської зони, затвердженою рішенням Дніпропетровської обласної ради №310-17/VIII від 28.07.2023 р., громадою укладено Угоду про співпрацю у сфері моніторингу довкілля з КП «ЦЕНТР ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ» ДОР», метою якої є отримання даних та інформування громадськості про стан довкілля на місцевому рівні в рамках проєкту Чеської Агенції Розвитку «Посилення екологічного моніторингу Дніпропетровської області під час воєнного конфлікту» у 2025-му році.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

За інформацією Дніпропетровського регіонального центру з гідрометеорології щодо радіоактивного забруднення атмосферного повітря Дніпропетровської області, радіаційна обстановка на території області в цілому була стабільною і знаходилася у межах природного радіаційного фону.

Водні ресурси

Дніпропетровська область повністю розташована в межах басейну р. Дніпро. Головною рікою гідрографічної мережі Дніпропетровщини є р. Дніпро. Основними водними об'єктами на території громади є річки Домоткань,

Самоткань і Омельник які входять до басейну р. Дніпро. Також є 23 водних об'єктів місцевого значення, з яких 22 ставка і 1 верхове водосховище на річці Самоткань.

М. Верхненедніпровськ має захистні гідротехнічні споруди у долині р. Самоткань.

На території Верхньодніпровської міської територіальної громади розташовані 3 водозабори (питна вода) з Кам'янського водосховища (с. Домоткань, м. Верхньодніпровськ, селище Дніпровське). Відповідно до наказу Держводагентства від 25.01.2023 № 18 “Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод” (Порядок), лабораторія моніторингу вод та ґрунтів РОВР у Дніпропетровській області в 2023 році здійснювала контроль в 16 постійних пунктах спостереження масивів поверхневих вод, забір яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення.

На рівні громади ВПС «Верхньодніпровський міжгромадський відділ ДУ «Дніпропетровський ОЦКПХ МОЗ» проводиться моніторинговий контроль поверхневих вод в місцях водокористування населення (пляжі).

Геологічні умови

За геологічними умовами Дніпропетровська область поділяється на два субрегіони: Український кристалічний щит (65% площі області) та Дніпровсько-Донецька западина (решта 35%). Український щит займає правобережну частину Дніпропетровщини та південь лівобережної частини. Кристалічний фундамент залягає на глибині від 0 до кількох десятків метрів під денною поверхнею. В межах області представлені його наступні мегаблоки: Кіровоградський на крайньому заході, Придніпровський у центрі та Приазовський на південному сході. Ці блоки розбиті глибинними розломами.

Досліджувана область знаходиться у зоні низької сейсмічної активності, сила землетрусів зазвичай не перевищує 2,0 – 2,5 бали.

Серед природних ресурсів, що теоретично можуть сприяти економічному зростанню громади є розташовані на її території поклади граніту, піску, титанових руд, бурого вугілля.

Гідрологічні умови

Територія громади у гідрологічному плані вигідно відрізняється від більшості територій Дніпропетровської області за рахунок близькості до р. Дніпро та річок місцевого значення. Осадкові ґрунти досить зволожені. Також наявні води тріщинуватих порід.

Для забезпечення гідрологічного балансу території у громаді розроблено робочий проєкт «Відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану р. Самоткань на території м. Верхньодніпровська Дніпропетровської області –

капітальний ремонт», розроблений на замовлення Дніпропетровського обласного управління водних ресурсів. На даний Робочий проект у 2017 році ТОВ «УКРЕКСПЕРТИЗА В БУДІВНИЦТВІ» надано позитивний експертний звіт №2876-4299-17/УЕБ від 03.12.2017р.

Грунти

Грунти Дніпропетровської області почали досліджуватись наприкінці XIX сторіччя, але найбільш детально вивчалися з 1957 по 1962 роки. У межах Дніпропетровської області на чорноземі звичайні повнопрофільні, що залягають на плоскорівнинних просторах, припадає 48,3% всієї земельної площі, у тому числі на звичайні чорноземи - 42,3%, південні - 5,7%, солонцюваті - 0,3%, на еродовані ґрунти схилів різної крутості і протягу, різних форм і експозицій - 36,6%, у тому числі на слабоеродовані - 27,3%; на середньо- і сильноеродовані — 9,3%.

З 100681 га площі громади 64% території використовуються у сільському господарстві.

Агрохімічний паспорт території громади не виготовлявся, тому дослідити фактичний стан земельних ресурсів території неможливо. Разом з тим у громаді діє «Програма розвитку земельних відносин і охорони земель на території Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2021-2025 роки, рішення сесії Верхньодніпровської міської ради від 24.12.2020 року №55-3/IX, із змінами від 24.11.2022 року №939-21/IX, від 23.02.2023 року №1118-24/IX, від 04.05.2023 року №1203-25/IX, від 19.10.2023 року № 1374-28/IX, від 25.01.2024 року № 1541-31/IX, від 07.11.2024 року №1965-39/IX, яка спрямована на «Проведення державної політики, спрямованої на забезпечення ефективного використання та підвищення цінності земельних ресурсів, використання всіх можливостей відповідно чинного законодавства України для наповнення бюджету громади від платежів за землю (земельного податку, орендної плати за використання землями всіх форм власності)».

Стан фауни, флори, біорізноманіття землі

Район дослідження розташований у підзоні різнотравно-типчаково-ковилового степу. Сучасні лісові насадження є переважно штучними, і представлені лісопарками, лісополосами, насадженнями санітарних зон. У Дніпропетровській області проводяться заходи щодо розширення лісів природоохоронно-рекреаційного значення, зокрема у численних лісових заказниках та Дніпровсько-Орільському природному заповіднику. До лісових насаджень також можна віднести і лісові позахисні смуги та насадження вздовж залізниць. Вони складаються з дуба, береста, ясена, клена, акації білої, гледичії, лоха, липи та ін. Фауна зазначеної зони в останній час зазнала значних змін. Степові види на великих просторах витиснуті польовими, які пристосувались до агроценозів. По долинах річок, де сформувався лісостеповий комплекс, мешкають лісові види. Фауна Дніпропетровщина в цілому є типовою

для степової зони України – представлена степовими і деякими лісовими тваринами (69 видів ссавців, 246 видів птахів, 12 видів і підвидів плазунів, 10 земноводних, 59 риб). Серед птахів краю типовими є лунь степовий, лунь болотний, кібчик, яструб та інші хижі, дрофа, журавель, жайворонок, перепел, куріпка сіра, грак, ворона сіра, ластівка, горобець, шпак, у долинах таких річок, як Оріль, Самара, Домоткань, гніздиться лелека.

Незважаючи на посилений антропогенний вплив, природа громади надзвичайно різноманітна — вона містить степи та луки яружно-балкових систем, унікальні байрачні та заплавні ліси, болотні угіддя з плавнями та островами, повільні річки, які впадають у Кам'янське водосховище. Водні та водно-болотні екосистеми представлені акваторією Кам'янського водосховища, ріками Омельник, Домоткань та Самоткань з прилеглими перезволоженими територіями. Загальна площа водного фонду громади становить 943,3 га. Унікальність природних екосистем громади, в тому що вони поєднують риси, притаманні як лісостепу так і північному степу, це дозволило за останні 20 років розширити площу природоохоронних територій на 370 тис. га.

Заповідні об'єкти

Станом на теперішній час в межах Верхньодніпровської міської територіальної громади існують наступні об'єкти природно-заповідального фонду (ПЗФ):

1. Лісовий заказник «Велика Западня».
2. Лісовий заказник «Балка Парна».
3. Ботанічний заказник «Урочище Балка Дурна».
4. Ботанічний заказник «Урочище Балка Климова».
5. Ботанічний заказник «Урочище Балка Глибока».
6. Ботанічний заказник «Урочище Балка Гостра».
7. Ботанічна пам'ятка природи «Урочище Паськове».
8. Заповідне урочище «Горіховий сад».
9. Ландшафтний заказник «Мости».
10. Ландшафтний заказник «Домотканські валуни».

Площа об'єктів ПЗФ громади складає 4498,5 га, тобто 4,5 відсотків загальної площі громади.

Клімат

Клімат в зоні розглядаємої території помірно-континентальний, відрізняється жаркого і сухого літа і не дуже холодної зими.

Температура повітря. Середньобагаторічна температура повітря дорівнює +8,5°C. Найбільш жаркий місяць липень - середня максимальна температура +26,7°C, найбільш холодний – січень, середня мінімальна температура - мінус 5,5°C.

Охорона здоров'я

Первинну медичну допомогу населенню громади надає КНП «Верхньодніпровський центр первинної медико-санітарної допомоги» ВМР» до складу якого входять: 9 амбулаторій, у тому числі 2 міські, 2 селищні та 5 сільських лікарських амбулаторій та 6 фельдшерських пунктів.

Спеціалізована медична допомога населенню громади надається КП «Верхньодніпровська центральна міська лікарня» ВМР», яка є загальним закладом охорони здоров'я Дніпропетровського госпітального округу Кам'янського району.

Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документу державного планування.

За інформацією МОЗ, найбільш несприятливому впливу шкідливих факторів підлягає населення, яке мешкає в межах санітарно-захисних смуг промислових підприємств, що є порушенням вимог «Державних санітарних правил планування та забудови населених місць».

Верхньодніпровська МТГ має зобов'язання діяти згідно чинного законодавства у сфері охорони довкілля: Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про відходи»; Водний кодекс України; ДСП-173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» та інші нормативно-правові документи у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Оцінка потенційних впливів на навколишнє середовище та людей встановила, що реалізація проєктів Програми, сумарно, не матиме негативного впливу на природне навколишнє середовище та здоров'я жителів громади.

Проєктом Програми передбачається діяльність, щодо влаштування інфраструктури, яка підлягатиме процедурі оцінці впливу на довкілля.

Основними складовими результативності ДДП є досягнення поставлених цілей:

1. Підвищити економічну спроможність та інвестиційну привабливість громади.
2. Створити умови для більш комфортного життя мешканців громади, підвищити рівень отримання ними публічних та соціальних послуг, рівень надання мешканцям медичної допомоги.
3. Сприяти розвитку культури та спорту на території громади.
4. Формувати громаду як згуртовану спільноту з активними, здоровими та мобільними мешканцями.
5. Поліпшити на території ефективну систему збору та вивозу побутового сміття.

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки розглянуто наступні альтернативи:

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування;

Альтернатива 2:

Прийняття «Програми соціально-економічного розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади на 2025 рік»

Альтернатива 3:

Вірогідність здійснення військових дій на території громади, або наближення лінії фронту безпосередньо до території громади.

При обранні Альтернативи 1, ситуація залишиться без змін.

Заходи з покращення умов проживання мешканців територіальної громади не реалізовуватимуться.

Все це призведе до погіршення соціально-побутових умов в громаді, невідповідності державної політики, визначеної реаліями часу. Управлінські дії на території громади носитимуть хаотичний безсистемний характер.

Обрання Альтернативи 2:

Прийняття Програми дозволить досягнути стратегічного бачення розвитку громади і виконати 28 діючих міських цільових програми та реалізувати 20 інвестиційних проєкти. Виконання Програми дозволить створити на території громади більш безпечне, екологічно чисте, енергетично ефективне середовище з якісною питною водою та інфраструктурою, якісними та доступними медичними, соціальними та публічними послугами, сприятиме, розвитку інвестиційного середовища.

- альтернатива 3:

Песимістичний сценарій – вірогідність здійснення військових дій на території громади, або наближення лінії фронту безпосередньо до території громади з руйнуванням еколого небезпечних підприємств та об'єктів критичної інфраструктури. При такому сценарії якісні показники довкілля будуть мати суттєве погіршення і призведуть до можливого виникнення техногенних катастроф в масштабах регіону. При такому сценарії реалізація заходів Програми буде не можлива та не актуальна.

12. ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про Основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
2. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
- 4.«Методичні рекомендації із здійснення екологічної стратегічної оцінки документів державного планування» затверджені Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.18р.
- 5.«Зміни до методичних рекомендацій із здійснення екологічної стратегічної оцінки документів державного планування» затверджені Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 465 від 29.12.18р.
6. Розпорядження КМУ №820-р від 08 листопада 2017 р «Про схвалення «Національної стратегії з управління відходами в Україні до 2030 року».
7. Гідрогеологічний щорічник про стан підземних вод в Україні ДНВП «Геоінформ України».
8. Національні доповіді про стан навколишнього природного середовища України;
9. Екологічні паспорти Дніпропетровської області;
10. Огляди стану забруднення навколишнього природного середовища Дніпропетровської області;
11. Наукові публікації центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського;
12. Наукові праці Українського гідрометеорологічного інституту;
13. Наукові праці Інституту громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України;
14. Дані державних статистичних спостережень.
15. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області за 2023 рік.
16. Екологічний паспорт Дніпропетровської області за 2023 рік.
17. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні у 2023 рік.
18. Данні та картографічні матеріали Державної геологічної служби КП «Південукргеологія».